

**UCHWAŁA NR XXXVII/229/18
RADY MIASTA DYNÓW**

z dnia 1 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.), Rada Miasta Dynów uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Dynów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr Ewa Hadam

Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/229/18

Rady Miasta Dynów

z dnia 1 marca 2018 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA DYNÓW NA LATA 2017-2023

Dynów, Warszawa, Brzozów
2017-2018 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Poglębiona diagnoza obszaru rewitalizacji. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	5
I.1. SFERA SPOŁECZNA	5
1.1. Struktura demograficzna i społeczna gminy	5
1.2. Stan i struktura bezrobocia	9
1.3. Pomoc społeczna i struktura udzielanych świadczeń	11
1.4. Bezpieczeństwo mieszkańców	17
1.5. Edukacja i poziom oświaty	20
1.7. Działalność organizacji pozarządowych	23
1.8. Frekwencja wyborcza	25
I.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	25
2.1. Położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy	25
2.2. Struktura użytkowania gruntów	26
2.3. Podstawowe usługi społeczne – wyposażenie, dostęp i jakość	27
2.4. Stan dróg w Dynowie	40
2.5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków	41
I.3. SFERA TECHNICZNA	41
3.1. Degradacja zasobu mieszkalnego	41
3.2. Infrastruktura techniczna	45
I.4. SFERA GOSPODARCZA	49
4.1. Podmioty REGON	49
4.2. Podmioty CEIDG	50
I.5. SFERA ŚRODOWISKOWA	52
5.1. Ochrona środowiska	52
5.3. Ochrona przyrody	55
I.6. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO	56
5.1. Metodyka badania	56
5.2. Wyniki badania	58
I.7. WYNIKI WARSZATU DIAGNOSTYCZNEGO	63
I.8. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I DO REWITALIZACJI	64
I.9. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	83
II. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych	84
III. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	86
IV. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	87
V. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	94
V.1. Opis planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	94
V.2. Opis planowanych uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	103
VI. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	105
VII. INDYKTYWNE ramy finansowe	112
VIII. Mechanizmy włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	115
VIII.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PARTYCYPACJI	117
VIII.2. TECHNIKI I NARZĘDZIA PARTYCYPACYJNE ORAZ DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE	118
VIII.3. ETAP WDRAŻANIA I OCENY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	121
IX. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI	122
IX.1. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA WDROŻENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	122
IX.2. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	123
X. System monitorowania i oceny skuteczności działań oraz wprowadzenia modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	125
XI. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	129
Spis tabel	130
Spis wykresów	131
Spis rysunków	131
Spis Zdjęć	131

Opracowanie:

RES Management S.C. Paweł Mentelski, Tomasz Bartnicki, Maciej Jednakiewicz

ul. Armii Krajowej 2, 36-200 Brzozów

Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023 w następującym składzie:

1. Zofia Pantoł - Sekretarz Gminy - **Przewodnicząca Zespołu,**
2. Renata Potoczna - Skarbnik Gminy,
3. Anna Nowicka-Hardulak - Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego,
4. Wojciech Barański - Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego w Urzędzie Miejskim w Dynowie,
5. Bogumiła Niemiec - Kierownik Referatu Inwestycji, Remontów, Gospodarki Przestrzennej w Urzędzie Miejskim w Dynowie,
6. Anna Baran-Michalak - Główny specjalista ds. funduszy unijnych, promocji miasta i turystyki w Urzędzie Miejskim w Dynowie – **Koordinator zespołu,**
7. Tadeusz Świąś - Dyrektor Zespołu Szkół w Dynowie,
8. Wiesława Marszałek - Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2 w Dynowie,
9. Henryka Papiernik - Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dynowie,
10. Maria Biernasz - Dyrektor Przedszkola Miejskiego w Dynowie,
11. Aneta Pepaś - Skowron - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Dynowie,
12. Grażyna Paździorny - Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dynowie,
13. Anna Wandas - Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Dynowie,
14. Artur Owsiany - Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej w Dynowie,
15. Ewa Hadam - Przewodnicząca Rady Miasta Dynowa,
16. Andrzej Śmietana - Radny Miasta Dynowa, Przewodniczący Komisji Rozwoju Gospodarczego, Budżetu i Finansów,
17. Krystyna Mazur - Radna Miasta Dynowa, Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej,
18. Roman Mryczko - Radny Rady Miasta Dynowa, Przewodniczący Komisji Spraw Społecznych,
19. Michał Ziężo - Radny Rady Miasta Dynowa

oraz pracownicy Urzędu Miejskiego w Dynowie i jednostek organizacyjnych, a także przedstawiciele innych instytucji publicznych, NGO i mieszkańców.

Ze strony Wykonawcy:

- Tomasz Bartnicki – ekspert i moderator RES Management S.C.,
- Paweł Mentelski – ekspert i moderator RES Management S.C.,
- Maciej Jednakiewicz – ekspert RES Management S.C.,
- Justyna Kostecka – ekspert RES Management S.C.,
- Barbara Kurczab – RES Management S.C.,
- Grzegorz Romańczuk – ekspert ResPublic sp. z o.o.,
- Aleksandra Ciekot – ekspert GIS ResPublic sp. z o.o.,
- Joanna Przeździecka – ekspert GIS ResPublic sp. z o.o.,
- Zofia Przetakiewicz – ekspert GIS ResPublic sp. z o.o.

WSTĘP

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023 (LPR) to dokument operacyjny wskazujący na potrzebę realizacji działań głównie w sferze społecznej oraz dodatkowo w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej. Realizacja działań pozwoli na niwelowanie zjawisk kryzysowych oraz wykorzystanie potencjałów na obszarze rewitalizacji. W konsekwencji pozwoli to na wyprowadzenie obszaru ze stanów kryzysowych, co pobudzi ich rozwój społeczno-gospodarczy, oddziałujący w konsekwencji na całą gminę.

Proces przygotowania LPR poprzedziła diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Zarówno diagnoza gminy, jak i Lokalny Program Rewitalizacji zostały opracowane zgodnie z:

- Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.,
- Instrukcją Przygotowania Programów Rewitalizacji w Zakresie Wsparcia w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 201-2020,
- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.).

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Jest on prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument operacyjny, który posłuży właścicielowi – władzom gminy, na uruchamianie mechanizmów oraz realizację przedsięwzięć mających na celu szczególny rodzaj interwencji.

Opracowanie LPR objęte zostało dofinansowaniem w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 zgodnie z umową nr RR-II.052.48.15.2016 z Województwem Podkarpackim z dnia 06.06.2017r.

I. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH.

I.1. SFERA SPOŁECZNA

1.1. Struktura demograficzna i społeczna gminy

Miasto Dynów w 2016 roku zamieszkiwało 6224 osób. Najwięcej osób mieszkało na ulicy Bartkówka (970) oraz 1 Maja (735). Największa koncentracja ludności znajdowała się w zachodniej części miasta. Liczba ludności w Dynowie, porównując lata 2014 i 2016, nieznacznie zmalała (dynamika zmian 99,70).

Tabela 1. Liczba ludności w mieście Dynów wraz z dynamiką zmian na lata 2014 - 2016

Ulica	Liczba ludności			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	739	738	735	99,46
Bartkówka	964	957	970	100,62
Bławatkowa	21	25	26	123,81
Błonie	78	78	75	96,15
Dworska	103	106	105	101,94
Działowa	17	19	18	105,88
Fermstalowska	20	20	20	100,00
Gajowa	13	13	12	92,31
Gen. Sikorskiego	395	392	389	98,48
Głęboka	41	41	42	102,44
Graniczna	11	12	16	145,45
Gruntowa	28	29	27	96,43
Grunwaldzka	585	581	570	97,44
Handlowa	137	135	130	94,89
Igioza	42	41	39	92,86
Jakłów	32	32	33	103,13
Jana III Sobieskiego	17	17	17	100,00
Jana Pawła II	86	88	89	103,49
Kaniowiec	5	4	4	80,00
Karolówka	188	186	189	100,53
Kazimierza Wielkiego	136	133	134	98,53
Kolejowa	37	36	35	94,59
Konopnickiej	36	34	36	100,00
Kościuszki	12	12	10	83,33
Krzywa	0	0	0	-
Ks. Józefa Ożoga	224	217	207	92,41
Łazienna	135	133	128	94,81
Matejki	35	34	35	100,00
Mickiewicza	173	170	174	100,58
Ogrodowa	26	33	42	161,54
Pawia	86	86	89	103,49
Piłsudskiego	518	511	505	97,49
Piotra Skargi	20	20	21	105,00
Plażowa	29	27	27	93,10
Plebańska	15	14	15	100,00

Podgórska	248	243	246	99,19
Podwale	111	110	110	99,10
Polna	265	271	273	103,02
Potok	26	26	25	96,15
Rogozów	16	16	16	100,00
Rynek	87	80	76	87,36
Sanowa	34	31	30	88,24
Sienkiewicza	40	40	39	97,50
Słoneczna	3	14	22	733,33
Stawiska	27	27	26	96,30
Strażacka	14	13	13	92,86
Szeroka	4	10	10	250,00
Szkolna	45	45	45	100,00
Wąska	10	9	9	90,00
Węgierska	74	80	83	112,16
Wierzbowa	25	25	25	100,00
Witosa	10	10	10	100,00
Wuśki	89	90	90	101,12
Zamkowa	71	74	73	102,82
Zarzeki	14	14	13	92,86
Zielona	12	12	12	100,00
Źródłana	12	12	12	100,00
Żurawiec	2	2	2	100,00
Miasto	6243	6228	6224	99,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

W Dynowie w 2016 roku największy procent udziału w poszczególnych przedziałach wiekowych stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (66%). Podobnie sytuacja przedstawiała się w roku 2015 oraz 2014. Najmniejszy odsetek w latach 2014, 2015 oraz 2016 stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Ulicą, na której mieszkało najwięcej osób w wieku produkcyjnym, była ulica Witosa (100%).

Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych (wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny) w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	2014			2015			2016		
	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
1 Maja	22%	72%	6%	22%	70%	8%	22%	69%	9%
Bartkówka	26%	63%	11%	25%	63%	12%	26%	62%	12%
Bławatkowa	33%	62%	5%	36%	56%	8%	42%	54%	4%
Błonie	19%	65%	15%	21%	65%	14%	21%	67%	12%
Dworska	16%	70%	15%	14%	69%	17%	12%	70%	17%
Działowa	24%	59%	18%	26%	53%	21%	28%	44%	28%

Fermstalowska	30%	55%	15%	25%	60%	15%	30%	55%	15%
Gajowa	0%	77%	23%	0%	77%	23%	0%	83%	17%
Gen. Sikorskiego	22%	64%	14%	22%	64%	14%	21%	65%	14%
Głęboka	12%	71%	17%	10%	73%	17%	10%	71%	19%
Graniczna	18%	82%	0%	25%	75%	0%	31%	69%	0%
Gruntowa	21%	75%	4%	24%	69%	7%	19%	74%	7%
Grunwaldzka	19%	69%	12%	20%	67%	12%	20%	67%	13%
Handlowa	11%	73%	16%	10%	71%	19%	9%	70%	21%
Igioza	12%	67%	21%	12%	66%	22%	13%	64%	23%
Jakłów	9%	81%	9%	9%	81%	9%	12%	76%	12%
Jana III Sobieskiego	24%	76%	0%	18%	82%	0%	18%	82%	0%
Jana Pawła II	26%	55%	20%	24%	59%	17%	22%	61%	17%
Kaniowiec	0%	60%	40%	0%	50%	50%	0%	50%	50%
Karolówka	20%	67%	13%	19%	67%	13%	20%	68%	12%
Kazimierza Wielkiego	10%	65%	25%	9%	61%	30%	8%	57%	35%
Kolejowa	27%	49%	24%	22%	53%	25%	17%	57%	26%
Konopnickiej	31%	69%	0%	29%	71%	0%	31%	69%	0%
Kościuszki	25%	58%	17%	17%	67%	17%	20%	60%	20%
Krzywa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ks. Józefa Ozoga	18%	60%	22%	18%	59%	24%	19%	59%	22%
Łazienna	19%	69%	12%	20%	70%	11%	19%	70%	12%
Matejki	23%	71%	6%	21%	76%	3%	20%	77%	3%
Mickiewicza	20%	66%	14%	19%	68%	14%	20%	66%	14%
Ogrodowa	31%	62%	8%	30%	64%	6%	36%	60%	5%
Pawia	14%	71%	15%	13%	73%	14%	15%	72%	13%
Piłsudskiego	20%	66%	15%	19%	66%	15%	18%	67%	15%
Piotra Skargi	10%	90%	0%	10%	90%	0%	14%	86%	0%
Plażowa	24%	66%	10%	26%	70%	4%	26%	70%	4%
Plebańska	27%	73%	0%	21%	79%	0%	27%	73%	0%
Podgórska	20%	65%	15%	19%	65%	16%	19%	65%	15%
Podwale	11%	74%	15%	12%	72%	16%	13%	70%	17%
Polna	20%	74%	6%	20%	74%	7%	21%	73%	7%
Potok	23%	69%	8%	23%	69%	8%	16%	80%	4%
Rogozów	25%	50%	25%	25%	50%	25%	25%	50%	25%
Rynek	16%	71%	13%	16%	70%	14%	17%	70%	13%
Sanowa	15%	56%	29%	16%	55%	29%	17%	53%	30%
Sienkiewicza	15%	75%	10%	18%	73%	10%	18%	69%	13%
Słoneczna	33%	67%	0%	50%	50%	0%	50%	50%	0%
Stawiska	30%	59%	11%	30%	56%	15%	19%	65%	15%
Strażacka	14%	79%	7%	8%	85%	8%	8%	77%	15%
Szeroka	0%	100%	0%	20%	80%	0%	20%	80%	0%
Szkolna	27%	60%	13%	24%	62%	13%	22%	64%	13%
Wąska	10%	50%	40%	11%	56%	33%	11%	56%	33%

Węgierska	19%	76%	5%	16%	79%	5%	17%	78%	5%
Wierzbowa	32%	52%	16%	28%	56%	16%	28%	56%	16%
Witosa	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%	100%	0%
Wuśki	29%	60%	11%	27%	61%	12%	28%	60%	12%
Zamkowa	17%	65%	18%	18%	65%	18%	16%	64%	19%
Zarzeki	0%	71%	29%	0%	71%	29%	8%	69%	23%
Zielona	33%	50%	17%	25%	58%	17%	25%	58%	17%
Źródłana	17%	75%	8%	17%	75%	8%	0%	92%	8%
Żurawiec	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%
Miasto	20%	67%	13%	20%	67%	13%	20%	66%	14%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla miasta Dynów wyniosła w 2016 roku 50,81. Był to wskaźnik wyższy w porównaniu z rokiem 2014 i 2015 (dynamika zmian 102,66). Najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego w 2016 roku odnotowano na ulicy Działowej (125,00). Natomiast najniższy opisywany wskaźnik dotyczył ulicy Źródlanej 9,09.

Tabela 3. Współczynnik obciążenia demograficznego wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Współczynnik obciążenia demograficznego			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	39,70	43,02	44,40	111,85
Barkówka	58,81	57,92	60,86	103,48
Bławatkowa	61,54	78,57	85,71	139,29
Błonie	52,94	52,94	50,00	94,44
Dworska	43,06	45,21	41,89	97,30
Działowa	70,00	90,00	125,00	178,57
Fermstalowska	81,82	66,67	81,82	100,00
Gajowa	30,00	30,00	20,00	66,67
Gen. Sikorskiego	57,37	56,18	54,37	94,76
Głęboka	41,38	36,67	40,00	96,67
Graniczna	22,22	33,33	45,45	204,55
Gruntowa	33,33	45,00	35,00	105,00
Grunwaldzka	44,80	48,21	48,83	108,98
Handlowa	37,00	40,63	42,86	115,83
Igioza	50,00	51,85	56,00	112,00
Jakłów	23,08	23,08	32,00	138,67
Jana III Sobieskiego	30,77	21,43	21,43	69,64
Jana Pawła II	82,98	69,23	64,81	78,11
Kaniowiec	66,67	100,00	100,00	150,00
Karolówka	49,21	48,80	47,66	96,85
Kazimierza Wielkiego	54,55	64,20	76,32	139,91
Kolejowa	105,56	89,47	75,00	71,05
Konopnickiej	44,00	41,67	44,00	100,00
Kościuszki	71,43	50,00	66,67	93,33

Krzywa	-	-	-	-
Ks. Józefa Ozoga	67,16	70,87	68,29	101,68
Łazienna	45,16	43,01	43,82	97,03
Matejki	40,00	30,77	29,63	74,07
Mickiewicza	50,43	47,83	52,63	104,36
Ogrodowa	62,50	57,14	68,00	108,80
Pawia	40,98	36,51	39,06	95,31
Piłsudskiego	52,35	51,18	49,41	94,38
Piotra Skargi	11,11	11,11	16,67	150,00
Plażowa	52,63	42,11	42,11	80,00
Plebańska	36,36	27,27	36,36	100,00
Podgórska	55,00	52,83	52,80	95,99
Podwale	35,37	39,24	42,86	121,18
Polna	34,52	35,50	37,19	107,73
Potok	44,44	44,44	25,00	56,25
Rogozów	100,00	100,00	100,00	100,00
Rynek	40,32	42,86	43,40	107,62
Sanowa	78,95	82,35	87,50	110,83
Sienkiewicza	33,33	37,93	44,44	133,33
Słoneczna	50,00	100,00	100,00	200,00
Stawiska	68,75	80,00	52,94	77,01
Strażacka	27,27	18,18	30,00	110,00
Szeroka	0,00	25,00	25,00	-
Szkolna	66,67	60,71	55,17	82,76
Wąska	100,00	80,00	80,00	80,00
Węgierska	32,14	26,98	27,69	86,15
Wierzbowa	92,31	78,57	78,57	85,12
Witosa	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	67,92	63,64	66,67	98,15
Zamkowa	54,35	54,17	55,32	101,79
Zarzeki	40,00	40,00	44,44	111,11
Zielona	100,00	71,43	71,43	71,43
Źródłana	33,33	33,33	9,09	27,27
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	49,50	49,82	50,81	102,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

1.2. Stan i struktura bezrobocia

W 2016 roku w Dynowie mieszkało 438 bezrobotnych (w przeliczeniu na 100 mieszkańców - 7,04). W porównaniu z rokiem 2014 i 2015 liczba osób bezrobotnych w gminie spadła. Biorąc pod uwagę dynamikę zmian na lata 2014 – 2016, wartość ogólnej liczby bezrobotnych przeliczonej na 100 osób wyniosła 89,66. W przypadku pojedynczych ulic najwięcej osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 roku odnotowano na ulicy Plebańskiej (20,0) oraz Strażackiej (15,38). Kolejnym wskaźnikiem przedstawiającym liczbę bezrobotnych jest liczba długotrwale bezrobotnych tzn. nieposiadających pracy powyżej 12 miesięcy. W przeliczeniu na 100 mieszkańców Dynowa wskaźnik ten wyniósł 3,76 w 2016 roku. Natomiast dynamika zmian lat 2014-2016 wyniosła 100,31, a zatem

wzrosła w stosunku do 2014 roku. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano na ulicy Plebańskiej (20,0) oraz Strażackiej (15,3). Wskaźnik liczba bezrobotnych powyżej 12 miesięcy wyniósł w 2016 roku dla miasta Dynowa 3,76, a dynamika zmian na lata 2014-2016 100,31. Najwyższym wskaźnikiem spośród wszystkich ulic w mieście charakteryzowała się ulica Strażacka (15,38). Kolejnym wskaźnikiem jest liczba bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego. Wskaźnik, w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wyniósł w 2016 roku dla miasta Dynów 2,84. Natomiast dynamika zmian 2014-2016 wyniosła 93,44, a zatem liczba bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego w mieście spadła. Najwięcej osób nieposiadających wykształcenia średniego, w przeliczeniu na 100 mieszkańców mieszkało na ulicy Fermstalowskiej (10,0).

Tabela 4. Liczba bezrobotnych ogółem, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy oraz nieposiadających wykształcenia średniego w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016	Liczba bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016	Liczba bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016		2014	2015	2016		2014	2015	2016	
1 Maja	7,31	6,37	6,67	91,23	2,44	3,39	2,99	122,89	1,22	1,49	1,36	111,72
Bartkówka	9,54	9,20	9,28	97,22	4,05	5,33	5,15	127,41	3,63	3,97	3,71	102,22
Bławatkowa	4,76	4,00	3,85	80,77	4,76	0,00	3,85	80,77	4,76	4,00	3,85	80,77
Błonie	8,97	7,69	6,67	74,29	5,13	3,85	4,00	78,00	3,85	2,56	1,33	34,67
Dworska	4,85	3,77	4,76	98,10	2,91	2,83	1,90	65,40	0,00	0,00	0,95	-
Działowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Fermstalowska	15,0	10,0	15,0	100,00	5,0	10,0	0,00	0,00	5,0	5,0	10,0	200,0
Gajowa	0,00	7,69	0,00		0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	7,85	7,40	7,71	98,27	4,56	4,08	5,14	112,82	4,05	3,83	3,86	95,20
Głęboka	7,32	7,32	0,00	0,00	2,44	4,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Graniczna	9,09	8,33	6,25	68,75	0,00	8,33	6,25	-	9,09	8,33	6,25	68,75
Gruntowa	3,57	20,69	11,11	311,11	0,00	3,45	11,11	-	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	6,67	6,02	4,74	71,05	2,74	3,10	3,51	128,29	2,56	2,24	1,40	54,74
Handlowa	8,76	9,63	8,46	96,60	4,38	5,19	4,62	105,38	5,11	5,93	4,62	90,33
Igioza	2,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jakłów	6,25	6,25	3,03	48,48	3,13	3,13	3,03	96,97	3,13	3,13	3,03	96,97
Jana III Sobieskiego	11,76	5,88	5,88	50,00	5,88	5,88	0,00	0,00	5,88	5,88	0,00	0,00
Jana Pawła II	4,65	3,41	5,62	120,79	1,16	3,41	2,25	193,26	1,16	0,00	1,12	96,63
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	5,85	8,60	6,35	108,51	3,72	2,69	2,12	56,84	3,19	5,38	4,23	132,63
Kazimierza Wielkiego	5,88	4,51	3,73	63,43	4,41	3,01	2,24	50,75	1,47	2,26	2,24	152,24
Kolejowa	2,70	0,00	2,86	105,71	0,00	0,00	0,00	-	2,70	0,00	2,86	105,71
Konopnickiej	5,56	2,94	2,78	50,00	5,56	2,94	2,78	50,00	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

10

Ks. Józefa Ożoga	5,80	6,91	7,25	124,86	4,02	2,76	3,38	84,17	2,23	2,76	2,42	108,21
Łazienna	11,11	13,53	10,16	91,41	8,15	8,27	6,25	76,70	4,44	3,76	3,91	87,89
Matejki	2,86	2,94	2,86	100,00	2,86	2,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	8,09	7,65	6,90	85,22	4,05	5,29	6,32	156,24	5,20	5,88	5,17	99,43
Ogrodowa	3,85	3,03	4,76	123,81	0,00	0,00	2,38	-	0,00	0,00	0,00	-
Pawia	10,47	13,95	7,87	75,16	3,49	8,14	4,49	128,84	4,65	3,49	2,25	48,31
Piłsudskiego	9,85	9,20	8,51	86,48	5,02	5,09	4,36	86,79	4,63	4,50	4,16	89,75
Piotra Skargi	5,00	10,00	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	6,90	3,70	7,41	107,41	0,00	0,00	0,00	-	6,90	0,00	7,41	107,41
Plebańska	26,67	21,43	20,0	75,00	20,0	14,29	20,0	100,00	6,67	7,14	6,67	100,00
Podgórska	12,10	12,35	11,38	94,09	6,45	5,76	4,88	75,61	4,03	4,94	4,07	100,81
Podwale	9,01	9,09	6,36	70,64	4,50	3,64	0,91	20,18	6,31	4,55	3,64	57,66
Polna	7,17	5,90	5,49	76,63	3,77	4,43	2,93	77,66	1,51	1,85	1,83	121,34
Potok	11,54	3,85	8,00	69,33	0,00	0,00	0,00	-	3,85	0,00	8,00	208,00
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	4,60	8,75	7,89	171,71	1,15	3,75	5,26	457,89	4,60	8,75	7,89	171,71
Sanowa	2,94	3,23	0,00	0,00	2,94	3,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Sienkiewicza	5,00	5,00	5,13	102,56	2,50	2,50	2,56	102,56	0,00	0,00	2,56	-
Słoneczna	0,00	0,00	4,55	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Strażacka	21,43	23,08	15,38	71,79	7,14	15,38	15,38	215,38	0,00	0,00	0,00	-
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	17,78	15,56	11,11	62,50	6,67	8,89	6,67	100,00	8,89	8,89	6,67	75,00
Wąska	10,00	11,11	11,11	111,11	10,00	11,11	11,11	111,11	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	6,76	7,50	8,43	124,82	2,70	5,00	2,41	89,16	2,70	2,50	1,20	44,58
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Witosa	10,0	0,00	10,0	100,0	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	7,87	8,89	8,89	113,02	5,62	3,33	2,22	39,56	5,62	3,33	3,33	59,33
Zamkowa	4,23	6,76	5,48	129,68	1,41	2,70	4,11	291,78	1,41	2,70	2,74	194,52
Zarzeki	7,14	14,29	0,00	0,00	7,14	7,14	0,00	0,00	7,14	14,29	0,00	0,00
Zielona	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	7,85	7,66	7,04	89,66	3,75	4,14	3,76	100,31	3,04	3,13	2,84	93,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Pracy.

1.3. Pomoc społeczna i struktura udzielanych świadczeń

W mieście Dynów w 2016 roku 567 osób korzystało z pomocy społecznej, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców dawało wartość 9,11. Biorąc pod uwagę dynamikę zmian na lata 2014-2016, liczba osób korzystających z pomocy społecznej w mieście Dynów nieznacznie spadła (98,2). W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej ulicy w 2016 roku najwyższy wskaźnik odnotowano na ulicy Fermstalowskiej (40,00) oraz Sanowej (40,00). Na uwagę zasługuje fakt, iż w na 23 ulicach żaden z mieszkańców nie korzystał z pomocy społecznej w 2016 roku. Najwyższa dynamika zmian w poszczególnych ulicach wystąpiła na ulicy Błonie (416,0) oraz Kolejowej (1057,1).

Biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, korzystało z niej w 2016 roku 251 mieszkańców miasta, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosło 4,03. Dynamika zmian 2014-2016 wyniosła 105,78, co oznacza wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Najwyższy wskaźnik odnotowano na ulicy Sanowej (30,00) oraz Kaniowiec (25,00). Biorąc pod uwagę dynamikę zmian, najwyższy wskaźnik odnotowano na ulicy Błonie (624,00).

Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016		2014	2015	2016	
1 Maja	5,01	5,15	4,63	92,4	2,44	2,03	2,18	89,37
Bartkówka	20,02	18,50	20,52	102,5	7,57	6,37	7,94	104,83
Bławatkowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Błonie	2,56	1,28	10,67	416,0	1,28	0,00	8,00	624,00
Dworska	0,00	1,89	1,90	-	0,00	0,00	0,00	-
Działowa	0,00	31,58	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Fermstalowska	0,00	30,00	40,00	-	0,00	10,00	10,00	-
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	7,85	11,73	11,31	144,1	2,78	1,53	1,80	64,62
Głęboka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Graniczna	18,18	16,67	12,50	68,8	18,18	16,67	12,50	68,75
Gruntowa	21,43	6,90	22,22	103,7	0,00	20,69	22,22	-
Grunwaldzka	7,18	4,30	4,21	58,6	3,59	2,24	2,11	58,65
Handlowa	18,25	9,63	10,77	59,0	16,79	9,63	10,77	64,15
Igioza	9,52	9,76	10,26	107,7	0,00	4,88	5,13	-
Jakłów	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	6,98	5,68	8,99	128,8	5,81	5,68	8,99	154,61
Kaniowiec	20,00	25,00	25,00	125,0	0,00	25,00	25,00	-
Karolówka	2,66	3,23	6,35	238,7	0,00	3,23	3,17	-
Kazimierza Wielkiego	2,21	2,26	2,24	101,5	2,21	2,26	2,24	101,49
Kolejowa	2,70	25,00	28,57	1057,1	2,70	13,89	14,29	528,57
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	8,93	10,14	6,76	75,7	1,79	1,84	1,93	108,21
Łazienna	9,63	10,53	10,16	105,5	9,63	6,77	6,25	64,90
Matejki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	18,50	15,88	13,79	74,6	8,09	8,82	7,47	92,32
Ogrodowa	23,08	18,18	14,29	61,9	23,08	18,18	14,29	61,90

Pawia	1,16	1,16	1,12	96,6	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	9,65	6,85	9,90	102,6	1,74	0,78	3,17	182,35
Piotra Skargi	10,00	10,00	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	17,24	18,52	3,70	21,5	3,45	3,70	3,70	107,41
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Podgórska	6,45	7,00	6,91	107,1	3,63	3,70	1,63	44,81
Podwale	9,91	11,82	4,55	45,9	2,70	7,27	2,73	100,91
Polna	0,75	1,48	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	-
Potok	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Rogozów	12,50	12,50	12,50	100,0	12,50	12,50	12,50	100,00
Rynek	6,90	10,00	10,53	152,6	1,15	2,50	2,63	228,95
Sanowa	26,47	38,71	40,00	151,1	20,59	35,48	30,00	145,71
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Strażacka	7,14	7,69	7,69	107,7	0,00	7,69	7,69	-
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	8,89	8,89	13,33	150,0	8,89	8,89	13,33	150,00
Wąska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	21,62	12,50	6,02	27,9	8,11	7,50	1,20	14,86
Wierzbowa	0,00	0,00	20,00	-	0,00	0,00	20,00	-
Witosa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	26,97	22,22	16,67	61,8	0,00	0,00	0,00	-
Zamkowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Zarzeki	7,14	7,14	15,38	215,4	7,14	7,14	15,38	215,38
Zielona	0,00	0,00	8,33	-	0,00	0,00	8,33	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	9,27	8,83	9,11	98,2	3,81	3,58	4,03	105,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

Biorąc pod uwagę liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2016 roku, 82 rodziny w Dynowie korzystały z tego typu pomocy. Było to nieznacznie więcej niż w poprzednich dwóch latach (dynamika zmian 2014-2016 wyniosła 105, 58). W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej rodzin korzystających ze świadczeń zamieszkiwało ulicę Rogozów (31,25). Jednocześnie, najwyższą dynamikę zmian 2014-2016 również odnotowano na ulicy Rogozów (500,00). Biorąc pod uwagę liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność, w przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej z nich mieszkało na ulicy Kaniowiec (25,00) oraz Zarzeki (15,38). Dynamika zmian dla tego wskaźnika dla całego miasta w latach 2014-2016 wyniosła 112,67.

Tabela 6. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem oraz liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016		2014	2015	2016	
1 Maja	1,35	1,49	1,36	100,54	0,68	0,54	0,68	100,54
Bartkówka	4,46	4,28	4,95	110,94	1,76	1,57	1,86	105,23
Bławatkowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Błonie	2,56	1,28	5,33	208,00	1,28	1,28	2,67	208,00
Dworska	0,00	0,94	0,95	-	0,00	0,00	0,00	-
Działowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Fermstałowska	5,00	15,00	20,00	400,00	5,00	10,00	10,00	200,00
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	3,29	3,83	3,86	117,16	0,76	0,51	0,77	101,54
Głęboka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Graniczna	9,09	8,33	6,25	68,75	9,09	8,33	6,25	68,75
Gruntowa	3,57	3,45	3,70	103,70	0,00	3,45	3,70	-
Grunwaldzka	2,56	1,72	1,40	54,74	1,54	0,86	0,70	45,61
Handlowa	6,57	3,70	4,62	70,26	5,84	3,70	4,62	79,04
Igioza	4,76	4,88	5,13	107,69	0,00	2,44	0,00	-
Jakłów	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	2,33	1,14	2,25	96,63	1,16	1,14	2,25	193,26
Kaniowiec	20,00	25,00	25,00	125,00	0,00	25,00	25,00	-
Karolówka	2,13	2,15	3,70	174,07	0,00	0,54	1,06	-
Kazimierza Wielkiego	0,74	0,75	0,75	101,49	0,74	0,75	0,75	101,49
Kolejowa	2,70	8,33	8,57	317,14	2,70	5,56	5,71	211,43
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ozoga	5,80	6,91	5,31	91,56	1,79	1,84	1,93	108,21
Łazienna	2,22	3,01	3,13	140,63	2,22	1,50	1,56	70,31
Matejki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	6,94	7,06	6,90	99,43	1,73	2,35	2,87	165,71
Ogrodowa	3,85	3,03	2,38	61,90	3,85	3,03	2,38	61,90
Pawia	1,16	1,16	1,12	96,63	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	3,09	2,15	2,97	96,16	0,77	0,39	1,19	153,86
Piotra Skargi	5,00	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	6,90	7,41	3,70	53,70	3,45	3,70	3,70	107,41
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-

Podgórska	1,61	1,65	2,03	126,02	0,81	0,82	0,41	50,41
Podwale	3,60	5,45	2,73	75,68	1,80	1,82	1,82	100,91
Polna	0,38	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Potok	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Rogozów	6,25	25,00	31,25	500,00	6,25	6,25	6,25	100,00
Rynek	3,45	5,00	5,26	152,63	1,15	2,50	1,32	114,47
Sanowa	5,88	9,68	10,00	170,00	2,94	6,45	6,67	226,67
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Strażacka	7,14	7,69	7,69	107,69	0,00	7,69	7,69	
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Szkolna	0,00	0,00	0,00	-	2,22	2,22	2,22	100,00
Wąska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	11,11	
Węgierska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Witosa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Wuśki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Zamkowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-	7,14	7,14	15,38	215,38
Zielona	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	8,33	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	2,74	2,75	2,89	105,58	1,17	1,11	1,32	112,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

Sytuację majątkową mieszkańców miasta Dynów przedstawiała m.in. liczba złożonych wniosków na pierwsze dziecko w ramach programu rządowego „Rodzina 500+”. Zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowaniu dzieci z dn. 16.02.2016 istnieje możliwość uzyskania świadczenia na pierwsze dziecko w przypadku, gdy: dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 800 zł, a w przypadku, kiedy przynajmniej jedno dziecko jest niepełnosprawne nie przekracza 1 200 zł.

W Dynowie w 2016 roku złożono 387 wniosków na pierwsze dziecko, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców dało wynik 6,22. Najwięcej wniosków w przeliczeniu na 100 mieszkańców złożyli mieszkańcy ulic Kościuszki (20,00) oraz Gruntowej (14,81).

Tabela 7. Liczba złożonych wniosków w ramach 500+ na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 100 mieszkańców w mieście Dynów w 2016 roku

Ulica	Liczba złożonych wniosków w ramach 500+ na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1 Maja	6,53
Bartkówka	8,04
Bławatkowa	3,85
Błonie	4,00
Dworska	1,90
Działowa	5,56
Fermstalowska	10,00
Gajowa	0,00
Gen. Sikorskiego	6,43
Głęboka	7,14

Graniczna	12,50
Gruntowa	14,81
Grunwaldzka	4,56
Handlowa	6,15
Igioza	10,26
Jakłów	3,03
Jana III Sobieskiego	0,00
Jana Pawła II	4,49
Kaniowiec	0,00
Karolówka	6,88
Kazimierza Wielkiego	3,73
Kolejowa	11,43
Konopnickiej	2,78
Kościuszki	20,00
Krzywa	-
Ks. Józefa Ożoga	7,73
Łazienna	7,03
Matejki	0,00
Mickiewicza	5,75
Ogrodowa	14,29
Pawia	5,62
Piłsudskiego	6,34
Piotra Skargi	4,76
Plażowa	0,00
Plebańska	6,67
Podgórska	7,72
Podwale	3,64
Polna	5,49
Potok	4,00
Rogozów	6,25
Rynek	3,95
Sanowa	6,67
Sienkiewicza	7,69
Słoneczna	9,09
Stawiska	3,85
Strażacka	7,69
Szeroka	0,00
Szkolna	4,44
Wąska	0,00
Węgierska	4,82
Wierzbowa	4,00
Witosa	0,00
Wuśki	6,67
Zamkowa	4,11
Zarzeki	7,69

Zielona	8,33
Źródłana	0,00
Żurawiec	0,00
Miasto	6,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

1.4. Bezpieczeństwo mieszkańców

W 2016 roku, w Dynowie miało miejsce 36 przestępstw, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców miasta dało wynik 0,58. Na uwagę zasługuje fakt, iż liczba przestępstw malała, porównując zarówno z rokiem 2014 i 2015 (dynamika zmian 2014-2016 – 59,20). Najwięcej przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 roku miało miejsce przy ulicy Rynek (9,21). Również przy tej ulicy odnotowano wzrost w stosunku do roku 2014 i dynamika zmian wyniosła 267,11. Przy 42 ulicach nie odnotowano żadnego przestępstwa w 2016 roku.

Tabela 8. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	0,81	0,14	0,14	16,76
Bartkowska	0,41	0,63	0,31	74,54
Bławkowa	0,00	0,00	0,00	-
Błonie	0,00	0,00	0,00	-
Dworska	3,88	3,77	0,95	24,52
Działowa	0,00	0,00	5,56	-
Fermstalowska	0,00	0,00	0,00	-
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	0,25	0,00	0,00	0,00
Głęboka	2,44	0,00	2,38	97,62
Graniczna	0,00	0,00	0,00	-
Gruntowa	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	1,71	2,24	1,05	61,58
Handlowa	0,73	1,48	0,00	0,00
Igioza	2,38	0,00	0,00	0,00
Jakłów	0,00	3,13	0,00	-
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	0,00	0,00	0,00	-
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	2,66	0,00	0,53	19,89
Kazimierza Wielkiego	0,74	0,00	1,49	202,99
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	-
Konopnickiej	2,78	0,00	0,00	0,00
Kościuszki	8,33	8,33	0,00	0,00
Krzywa	-	-	-	-
Ks. Józefa Ożoga	0,45	0,00	0,00	0,00
Łazienna	0,74	1,50	0,00	0,00
Matejki	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	1,16	2,35	2,30	198,85
Ogrodowa	0,00	3,03	0,00	-
Pawia	0,00	0,00	0,00	-

Piłsudskiego	1,16	0,39	0,00	0,00
Piotra Skargi	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	6,90	0,00	3,70	53,70
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-
Podgórska	0,00	0,41	0,00	-
Podwale	0,00	1,82	1,82	-
Polna	0,38	0,00	0,37	97,07
Potok	3,85	0,00	0,00	0,00
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	3,45	7,50	9,21	267,11
Sanowa	2,94	3,23	3,33	113,33
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-
Strażacka	0,00	0,00	0,00	-
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	4,44	0,00	0,00	0,00
Wąska	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	2,70	1,25	1,20	44,58
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-
Witosa	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	1,12	0,00	0,00	0,00
Zamkowa	2,82	2,70	2,74	97,26
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	0,00	0,00	0,00	-
Źródlana	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	0,98	0,80	0,58	59,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Dynowie.

O poziomie bezpieczeństwa jednostek terytorialnych świadczy również liczba rozpoczętych procedur „Niebieskich Kart”. Jest to procedura, która rozpoczyna się w sytuacji o podejrzeniu lub zgłoszeniu dopuszczenia się przemocy w rodzinie. W 2016 roku liczba „Niebieskich Kart” w mieście Dynów wyniosła 12, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców dawało wynik 0,19. Niepokojący jest fakt, iż liczba „Niebieskich Kart” w mieście wzrastała, porównując lata 2014 oraz 2015 (dynamika zmian 2014-2016 wyniosła 200,61). Najwięcej „Niebieskich Kart” w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców miasta sporządzono dla mieszkańców ulicy Głębokiej 2,38. Natomiast najwyższa dynamika zmian w okresie 2014-2016 wystąpiła przy ulicy Rynek (114, 47).

Tabela 9. Liczba wydanych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba wydanych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	0,00	0,00	0,00	-
Bartkówka	0,00	0,10	0,31	-
Bławatkowa	0,00	0,00	0,00	-
Błonie	0,00	0,00	0,00	-
Dworska	0,97	0,00	0,00	0,00
Działowa	0,00	0,00	0,00	-
Fermstalowska	0,00	0,00	0,00	-

Gajowa	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	0,00	0,00	0,00	-
Głęboka	0,00	0,00	2,38	-
Graniczna	0,00	0,00	0,00	-
Gruntowa	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	0,00	0,17	0,53	-
Handlowa	0,73	0,00	0,00	0,00
Igioza	0,00	0,00	0,00	-
Jakłów	0,00	0,00	0,00	-
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	0,00	0,00	0,00	-
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	0,00	0,00	0,00	-
Kazimierza Wielkiego	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	-
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	0,00	0,00	0,00	-
Łazienna	0,74	0,75	0,00	0,00
Matejki	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	0,58	1,18	0,57	99,43
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	-
Pawia	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	0,00	0,00	0,20	-
Piotra Skargi	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	0,00	0,00	0,00	-
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-
Podgórska	0,00	0,00	0,00	-
Podwale	0,00	0,00	0,00	-
Polna	0,00	0,00	0,37	-
Potok	0,00	0,00	0,00	-
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	1,15	2,50	1,32	114,47
Sanowa	0,00	0,00	0,00	-
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-
Strażacka	0,00	0,00	0,00	-
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	0,00	0,00	0,00	-
Wąska	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	0,00	0,00	0,00	-
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-
Witosa	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	0,00	0,00	0,00	-

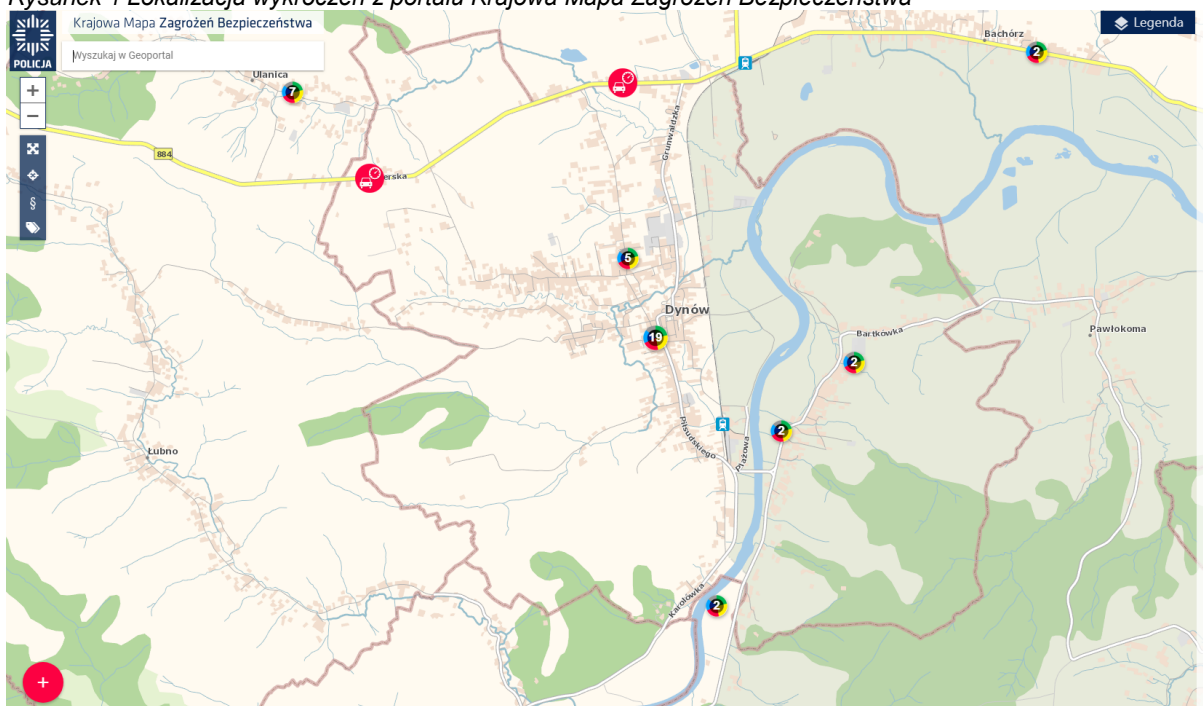

Zamkowa	1,41	1,35	1,37	97,26
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	0,00	0,00	0,00	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	0,10	0,13	0,19	200,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Dynowie.

Kolejnymi danymi przedstawiającymi sytuację bezpieczeństwa w Dynowie jest Portal Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, który jest narzędziem, dzięki któremu mieszkańcy mogą zgłaszać zagrożenia bezpieczeństwa w swojej okolicy. Poniżej mapa przedstawia lokalizację zagrożeń w mieście Dynów. Najczęściej zgłaszanym przez Portal zagrożeniem było nieprawidłowe parkowanie oraz przekraczanie prędkości. Dodatkowo zgłaszane są również problemy ze spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych oraz gromadzenie się małoletnich zagrożonych demoralizacją.

Rysunek 1 Lokalizacja wykroczeń z portalu Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa

Źródło: www.mapy.geoportal.pl, dane z dnia 01.02.2018 r.

1.5. Edukacja i poziom oświaty

Na terenie Miasta Dynów w 2016 roku znajdowało się 6 jednostek oświatowych. Na Zespół Szkół składa się z Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum, gdzie liczba uczniów wynosi w 2016 roku wyniosła 546. W porównaniu z rokiem 2014 oraz 2015 liczba uczniów spadła. Kolejną jednostką jest Szkoła Podstawowa nr 2, w której liczba uczniów zmalała w porównaniu z rokiem 2015, jednak w biorąc pod uwagę rok 2014 liczba uczniów wzrosła. W Szkole Muzycznej I stopnia liczba uczniów utrzymuje się na podobnym poziomie. Natomiast w Przedszkolu Miejskim liczba dzieci z roku na rok rosła. Liczba osób uczęszczających do Zespołu Szkół Zawodowych była zbliżona w poszczególnych latach. Jednak, w przypadku Liceum Ogólnokształcącego liczba uczniów malała. Liczba komputerów w poszczególnych placówkach była zróżnicowana. Najwięcej komputerów posiadał Zespół Szkół Zawodowych i ich liczba wzrosła w porównaniu z rokiem 2014 oraz 2015. Najmniej komputerów, ze względu na charakter szkoły, było w Szkole Muzycznej – 1 komputer. Biorąc pod uwagę liczbę uczniów nieotrzymujących promocji do następnej klasy – najwięcej znajdowało się w Zespole Szkół Nr 1.

Tabela 10. Statystyki dotyczące jednostek oświatowych w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016

Ulica	Liczba uczniów w szkole			Liczba komputerów z dostępem do Internetu			Liczba uczniów nieotrzymujących promocji		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Zespół Szkół - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałami gimnazjalnymi.	609	595	546	80	80	80	9	2	9
Szkoła Podstawowa Nr 2	67	82	78	12	12	12	0	0	0
Szkoła Muzyczna I stopnia	177	189	177	0	1	1	0	0	0
Przedszkole Miejskie	176	185	218	3	3	3	0	0	0
Zespół Szkół Zawodowych – Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa	452	480	452	93	113	130	0	2	1
Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej	320	317	280	59	63	71	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

Biorąc pod uwagę wyniki egzaminów 6-klasisty z 2014 roku, nieco lepiej wypadła Szkoła Podstawowa nr 2 (61%). Natomiast w latach w 2015 i 2016 wyniki wypadły niemal identycznie.

Tabela 11. Wyniki egzaminów 6-klasisty w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016

Ulica	Wyniki egzaminu szóstoklasisty w procentach w podziale na część 1 i 2		
	2014	2015	2016
Zespół Szkół - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałami gimnazjalnymi	60%	1 część – 61,0%	1 część – 77,0%
		2 część – 78,2%	2 część – 89,8%
Szkoła Podstawowa nr 2	61%	1 część – 61,0%	1 część – 77,0%
		2 część – 72,3%	2 część – 89,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

1.6. Czytelnictwo

W Dynowie znajduje się Miejska Biblioteka Publiczna, która działa od 1949 roku. Biblioteka posiada ponad 18,5 tys. woluminów. Zlokalizowana jest na ulicy Ks. Ożoga, gdzie oprócz możliwości korzystania z bogatego księgozbioru prowadzi również warsztaty i spotkania z pisarzami. W 2016 roku liczba aktywnych czytelników wyniosła 613 -w przeliczeniu na 100 mieszkańców wskaźnik wyniósł 9,85. W porównaniu z rokiem 2014 liczba aktywnych czytelników bibliotek zmalała (dynamika zmian 2014-2016 wyniosła 88,60). Najwięcej czytelników w 2016 roku, w przeliczeniu na 100 mieszkańców, mieszkało przy ulicy Plebańskiej (26,67), Natomiast najmniej czytelników, spośród tych, którzy korzystają z biblioteki, mieszkało przy ulicy Ogrodowej (2,38) i Głębokiej (2,38). Warto podkreślić, że mieszkańcy 11 ulic nie byli aktywnymi czytelnikami Biblioteki Miejskiej w Dynowie.

Tabela 12. Liczba aktywnych czytelników bibliotek w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba aktywnych czytelników bibliotek			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	13,80	13,01	12,11	87,73
Bartkówka	7,05	7,73	6,39	90,61

Bławkowa	9,52	12,00	11,54	121,15
Błonie	11,54	8,97	9,33	80,89
Dworska	11,65	12,26	10,48	89,92
Działowa	17,65	5,26	11,11	62,96
Fermstalowska	0,00	10,00	10,00	-
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	12,66	13,01	12,34	97,48
Głęboka	0,00	7,32	2,38	-
Graniczna	0,00	0,00	0,00	-
Gruntowa	7,14	3,45	0,00	0,00
Grunwaldzka	11,79	11,88	12,98	110,07
Handlowa	14,60	14,07	12,31	84,31
Igioza	2,38	2,44	15,38	646,15
Jakłów	12,50	6,25	6,06	48,48
Jana III Sobieskiego	29,41	23,53	17,65	60,00
Jana Pawła II	10,47	6,82	7,87	75,16
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	7,98	7,53	7,41	92,84
Kazimierza Wielkiego	7,35	10,53	6,72	91,34
Kolejowa	16,22	11,11	11,43	70,48
Konopnickiej	11,11	17,65	19,44	175,00
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	12,50	15,21	12,56	100,48
Łazienna	12,59	6,02	3,91	31,02
Matejki	8,57	8,82	8,57	100,00
Mickiewicza	16,18	11,18	14,37	88,77
Ogrodowa	7,69	9,09	2,38	30,95
Pawia	9,30	2,33	3,37	36,24
Piłsudskiego	14,48	14,68	13,07	90,27
Piotra Skargi	20,00	15,00	14,29	71,43
Plażowa	6,90	11,11	3,70	53,70
Plebańska	33,33	28,57	26,67	80,00
Podgórska	12,50	13,17	13,01	104,07
Podwale	5,41	4,55	4,55	84,09
Polna	12,45	12,18	6,96	55,89
Potok	7,69	7,69	12,00	156,00
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	17,24	17,50	11,84	68,68
Sanowa	5,88	12,90	20,00	340,00
Sienkiewicza	7,50	5,00	2,56	34,19
Słoneczna	33,33	7,14	9,09	27,27
Stawiska	3,70	7,41	3,85	103,85
Strażacka	14,29	15,38	7,69	53,85
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	13,33	8,89	11,11	83,33

Wąska	0,00	11,11	0,00	-
Węgierska	8,11	7,50	6,02	74,30
Wierzbowa	12,00	12,00	16,00	133,33
Witosa	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	6,74	7,78	4,44	65,93
Zamkowa	14,08	10,81	12,33	87,53
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	25,00	16,67	16,67	66,67
Źródłana	8,33	8,33	8,33	100,00
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	11,12	10,79	9,85	88,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dynowie.

1.7. Działalność organizacji pozarządowych

W Dynowie w 2016 roku funkcjonowało 17 organizacji pozarządowych, z czego najwięcej znajdowało się na ulicy Rynek (4). Organizacje pozarządowe składają się z klubów sportowych, stowarzyszeń historycznych, stowarzyszeń zajmujących się promocją oraz ochotniczych straży pożarnych. W przeliczeniu na 100 mieszkańców ulicy w 2016 roku najwięcej organizacji pozarządowych było przy ul. Kościuszki (10,0) oraz Szkolnej (6,67). Biorąc pod uwagę dynamikę zmian w okresie 2014-2016, najwyższa była przy ulicy Kościuszki (120,00). Najwięcej członków organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców miały organizacje zlokalizowane przy ulicy Rynek (547,37), Plażowej (203,70) oraz Szkolnej (280,00). Największą dynamikę zmian, w tym zakresie, charakteryzowała się ulica Kościuszki (127,06). Ogólnie, w mieście liczba członków organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców spadała i dynamika zmian na lata 2014-2016 wyniosła 99,88.

Tabela 13. Liczba organizacji pozarządowych oraz liczba członków tych organizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016	Liczba członków organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016		2014	2015	2016	
1 Maja	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Bartkówka	0,21	0,21	0,21	99,38	7,16	7,42	7,53	105,14
Bławatkowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Błonie	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Dworska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Działowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Fermstalowska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	0,25	0,26	0,26	101,54	15,19	15,31	15,42	101,54
Głęboka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Graniczna	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Gruntowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Handlowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Igioza	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-

Jakłów	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Kazimierza Wielkiego	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	8,33	8,33	10,00	120,00	141,67	150,00	180,00	127,06
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	1,34	1,38	0,97	72,14	106,25	105,53	99,52	93,66
Łazienna	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Matejki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	0,58	0,59	0,57	99,43	92,49	98,82	96,55	104,40
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Pawia	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	0,19	0,20	0,20	102,57	3,86	3,52	3,56	92,32
Piotra Skargi	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	3,45	3,70	3,70	107,41	189,66	203,70	203,70	107,41
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Podgórska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Podwale	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Polna	0,38	0,37	0,37	97,07	15,47	15,13	16,48	106,54
Potok	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	4,60	5,00	5,26	114,47	470,11	513,75	547,37	116,43
Sanowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Strażacka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	6,67	6,67	6,67	100,00	268,89	288,89	280,00	104,13
Wąska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Witosa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Wuśki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-

Zamkowa	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	0,29	0,29	0,27	94,73	19,06	19,28	19,04	99,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

1.8. Frekwencja wyborcza

Frekwencja podczas wyborów samorządowych w 2014 roku dla Dynowa wynosiła 51,03 %. Na terenie miasta znajdowało się pięć jednostek wyborczych. Najwyższą frekwencję odnotowano w jednostce z siedzibą w Domu Pogodnej Starości – aż 80,95% uprawnionych wzięło udział w wyborach. Jeśli chodzi o pozostałe jednostki, to największą frekwencją odznaczała się jednostka z siedzibą w Domu Ludowym (53,23%), a najniższą z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Dynowie (49,45%) – jednocześnie był to jedyny okręg, gdzie zagłosowała mniej niż połowa uprawnionych.

Tabela 14. Frekwencja podczas wyborów samorządowych w mieście Dynów w 2014 roku

Nazwa jednostki	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja
Urząd Miasta w Dynowie	1804	892	49,45%
Środowiskowy Dom Samopomocy	867	439	50,63%
Liceum Ogólnokształcące	1577	802	50,86%
Dom Ludowy	727	387	53,23%
Dom Pogodnej Starości	63	51	80,95%
Cała gmina	5038	2571	51,03%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

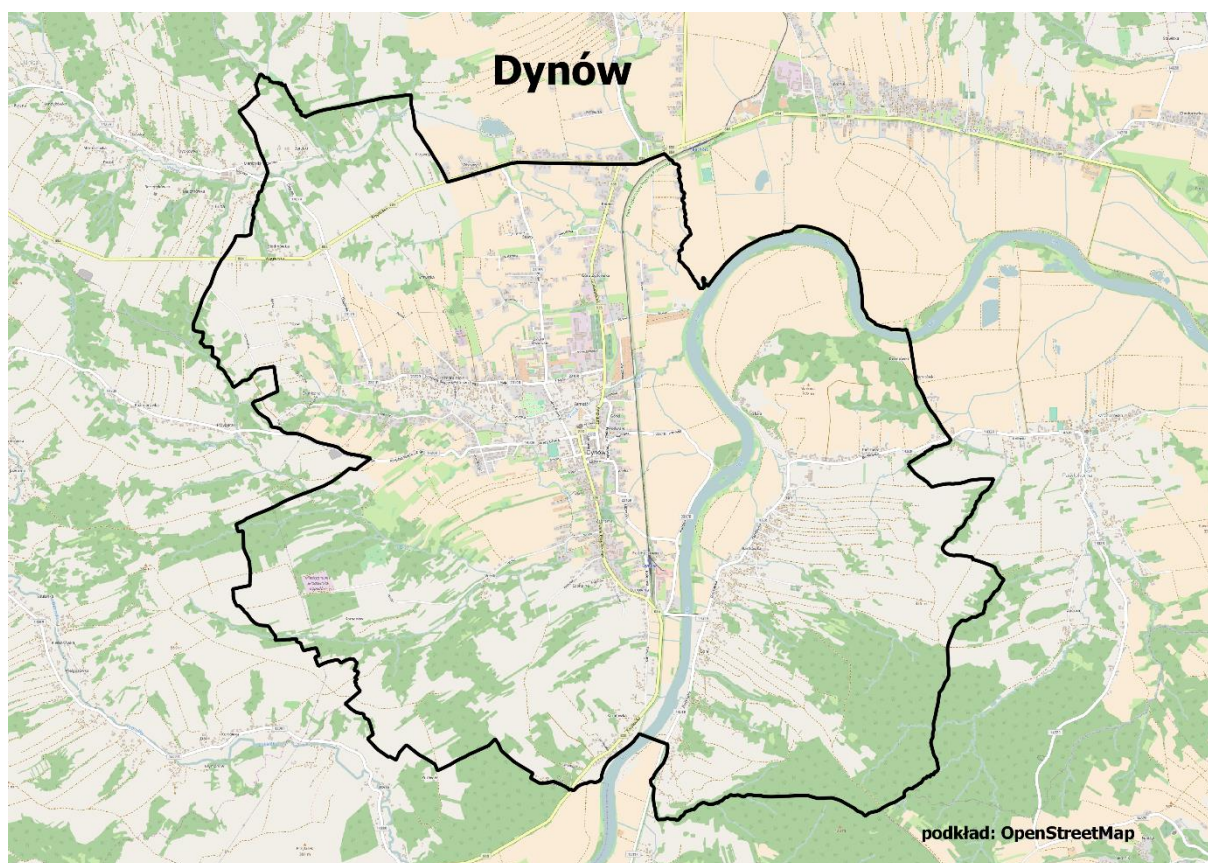
I.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

2.1. Położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Miasto Dynów położone jest w powiecie rzeszowskim (województwo podkarpackie). Powierzchnia miasta wynosi 24,50 km². Dynów graniczy z gminami wiejskimi Dynów oraz Nozdrzec. Dynów jest zlokalizowany głównie po lewej stronie Sanu na wysokości 250-270 m n.p.m. Po prawej stronie rzeki zlokalizowana jest jedna z dzielnic miasta – Bartkówka. W Dynowie zaczyna się trasa kolejki wąskotorowej biegnącej do Przeworska.

Rysunek 2 Lokalizacja miasta Dynów

Źródło: opracowanie własne.

2.2. Struktura użytkowania gruntów

Wśród rodzajów gruntów w gminie miejskiej Dynów przeważają użytki rolne wraz z gruntami rolnymi zabudowanymi. Zajmują one 77% powierzchni gminy. Wśród nich najwięcej jest gruntów ornych (1508 ha), pastwisk trwałych (168 ha) oraz gruntów rolnych zabudowanych (119 ha). Następnie 13,93% zajmują grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione.

Tabela 15. Powierzchnia gruntów w mieście Dynów

Rodzaj gruntów	Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni gminy
Użytki rolne (w tym: grunty rolne zabudowane: 119 ha)	1895	77,19%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	342	13,93%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	145	5,91%
Grunty pod wodami	66	2,69%
Nieuzytki	7	0,29%
Razem	2455	100%

Źródło: Urząd Gminy Miejskiej Dynów.

W końcu 2016 r. we własności gminy znajdowało się 144,8 ha gruntów, czyli 5,9% powierzchni gminy. Spośród nieruchomości we własności gminy największą powierzchnię miały w 2016 r. nieruchomości położone w terenach rolnych, grunty pod zieleńcami, drogami i placami oraz wydzierżawione pod działalność gospodarczą w celach rolniczych i do innych celów. Ogródki działkowe zajmowały 8,8 ha, parki i cmentarze 3,2 ha, a nieruchomości położone w terenach rekreacyjnych 0,5 ha. Lasy we własności gminy miały powierzchnię 14,8 ha. Jeśli chodzi o ochronę środowiska, to powierzchnia składowiska odpadów komunalnych wynosiła 6,9 ha, a oczyszczalni ścieków 1,6 ha.

Tabela 16. Powierzchnia nieruchomości we własności Gminy Miejskiej Dynów w 2015 i 2016 roku

Rodzaj nieruchomości	Powierzchnia [ha] – stan na 2015 r.	Powierzchnia [ha] – stan na 2016 r.
Oddane w użytkowanie wieczyste	2,7	2,6
Użytkowane przez działkowców	8,8	8,8
Pod parkami i cmentarzami	3,2	3,2
Pod oczyszczalnią ścieków	1,6	1,6
Pod składowiskiem odpadów komunalnych	6,9	6,9
Leśne	14,8	14,8
Pod zieleńcami, drogami gminnymi i placami	28,7	29,3
Użytkowane przez 3 OSP i PSP	1,0	1,0
Użytkowane przez szkoły podstawowe, gimnazjum i przedszkole	2,0	2,0
W zarządzie Zakładu Gospodarki Komunalnej	3,5	3,5
Zabudowane, przeznaczone pod zabudowę	9,2	9,2
Wydzierżawione pod działalność gospodarczą, w celach rolniczych oraz do innych celów	25,82	26,58
Pozostałe położone w terenach rolnych	38,4	34,89
Położone w terenach rekreacyjnych	0,5	0,5
Będące własnością SP w użytkowaniu wieczystym GMD	0,2	0,2

Źródło: Urząd Gminy Miejskiej Dynów.

Najwyższą wartość spośród składników majątkowych będących we własności gminy w 2016 roku miały obiekty inżynierii lądowej i wodnej (powyżej 15 mln zł), nieruchomości gruntowe (powyżej 12 mln zł) oraz budynki i lokale (powyżej 7 mln zł). Między 2015 i 2016 r. nie zmieniły się wartości kotłów i maszyn energetycznych, urządzeń technicznych, środków transportowych oraz narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia.

Znacząco wzrosły za to wartości budynków i lokali (o ponad 1 mln zł), nieruchomości gruntowych (o ponad 276 tys. zł), specjalistycznych maszyn, urządzeń i aparatów (o 45 tys. zł) oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o ponad 28 tys. zł). W kwestii budynków w 2016 r. zakończono rozbudowę budynku OSP Bartkówka, zakończono budowę kaplicy cmentarnej z domem przedpogrzebowym, termomodernizację budynku zaplecza stadionu oraz dokonano sprzedaży budynku byłej stacji uzdatniania wody przy ul. Fermstalowskiej. Zmiany wartości nieruchomości gruntowych oraz obiektów inżynierii lądowej są związane z przejęciami gruntów w 2016 r., przebudowami dróg gminnych oraz wykonaniem nowych odcinków kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

Jedynym składnikiem majątkowym, którego wartość zmalała (o prawie 28 tys. zł) były maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania.

Tabela 17. Wartość składników majątkowych będących własnością Gminy Miejskiej Dynów wraz z dynamiką zmian w 2015 i 2016 roku

Rodzaj nieruchomości	Wartość – stan na 2015 r.	Wartość – stan na 2016 r.	Wzrost wartości 2015-2016 r.
Nieruchomości gruntowe	12 192 126,66	12 468 555,73	276 429,07
Budynki i lokale	6 497 921,46	7 751 901,88	1 253 980,42
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	15 627 403,49	15 655 966,48	28 562,99
Kotły i maszyny energetyczne	123 737,03	123 737,03	0,00
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	357 997,78	330 107,01	-27 890,77
Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	148 381,33	193 381,38	45 000,05
Urządzenia techniczne	238 182,14	238 182,14	0,00
Środki transportowe	199 200,94	199 200,94	0,00
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	156 630,02	156 630,02	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

2.3. Podstawowe usługi społeczne – wyposażenie, dostęp i jakość

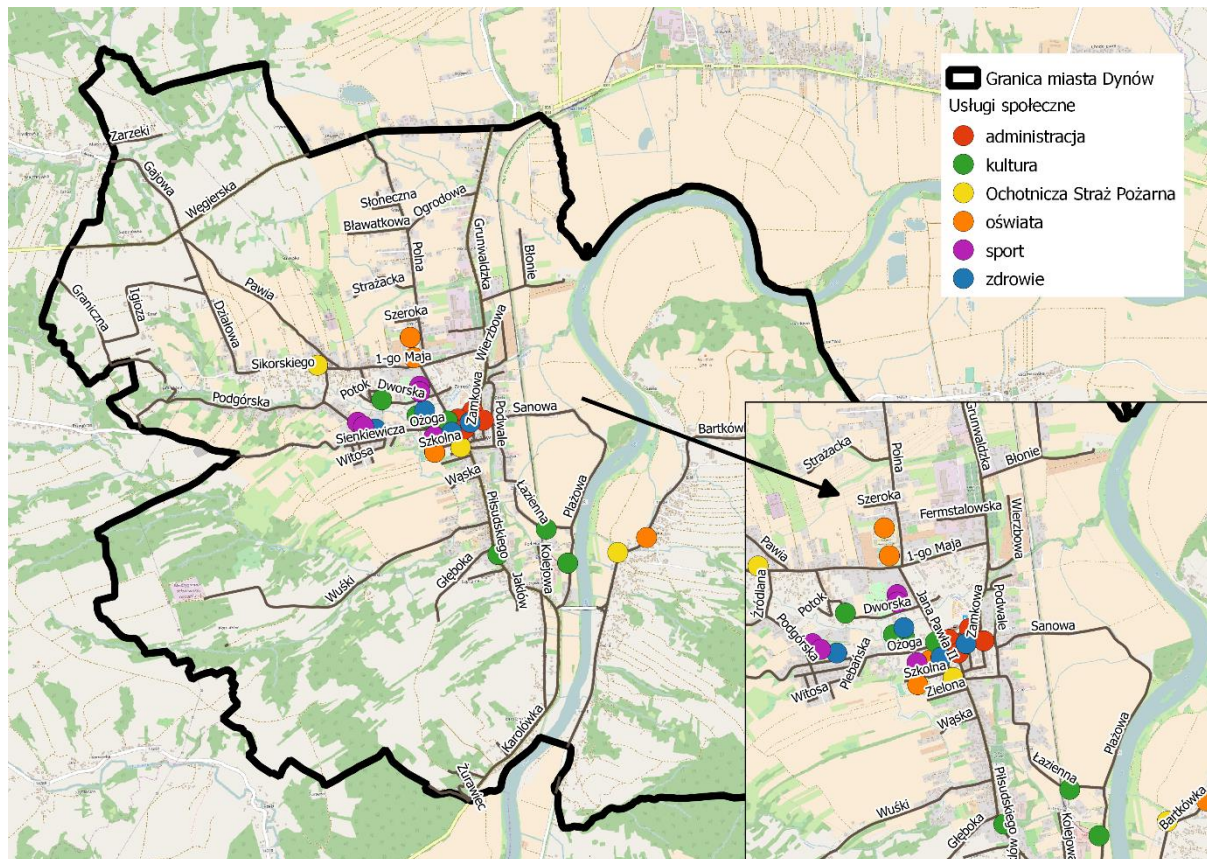
Analiza dostępności do podstawowych usług społecznych objęła najpotrzebniejsze formy usług – takich, które zaspokajają podstawowe potrzeby mieszkańców. Analizie poddano 6 rodzajów usług: administracja, kultura, Ochotnicza Straż Pożarna, oświata, sport i zdrowie. Od każdej formy usługi stworzono bufor odległości – 500m, 750m i 1000m. Bufory posłużyły do wyznaczenia obszaru dostępności usług – dla każdego buforu 500m zidentyfikowano ulice, które znajdują się w nim w całości lub w części.

Łącznie w mieście Dynów zlokalizowano 30 punktów usługowych: 4 z rodzaju administracja, 7 z rodzaju kultura, 3 Ochotnicze Straże Pożarnych, 7 z rodzaju oświata, 5 z rodzaju sport i 4 z rodzaju zdrowie. Na mapie przedstawiającej wszystkie punkty usługowe, można zauważyć, że koncentrują się one w centralnej części miasta.

Rysunek 3 Mapa podstawowych punktów usług społecznych w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

W mieście Dynów znajdują się 4 punkty administracji: Urząd Miasta Dynów (ul. Rynek 2), Urząd Gminy Dynów (Księdza Ożoga 2), Komisariat Policji (Rynek 7) i Poczta Polska (Mickiewicza 29). W Urzędzie Miasta Dynów znajdują się trzy referaty: Referat Budżetowo – Finansowy, Referat Rozwoju Gospodarczego, Referat Inwestycji, Remontów, Gospodarki Przestrzennej. Dodatkowo funkcjonują samodzielne stanowiska np. ds. funduszy unijnych, promocji miasta i turystyki, transportu, komunikacji, ewidencji działalności gospodarczej i spraw wojskowych czy gospodarki nieruchomościami. Do dyspozycji mieszkańców pozostaje także Urząd Stanu Cywilnego. W Urzędzie Gminy Dynów znajdują się referaty i stanowiska: Referat Finansowy, Referat Podatkowy, Referat Organizacyjny, Referat Oświaty, Referat Inwestycji Infrastruktury Komunalnej, Promocji i Funduszy Pomocowych, Gospodarka Komunalna, Gminna Biblioteka Publiczna. Wszystkie punkty usługi administracji są położone bardzo blisko siebie, w samym centrum miasta.

Tabela 18. Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów administracji w mieście Dynów

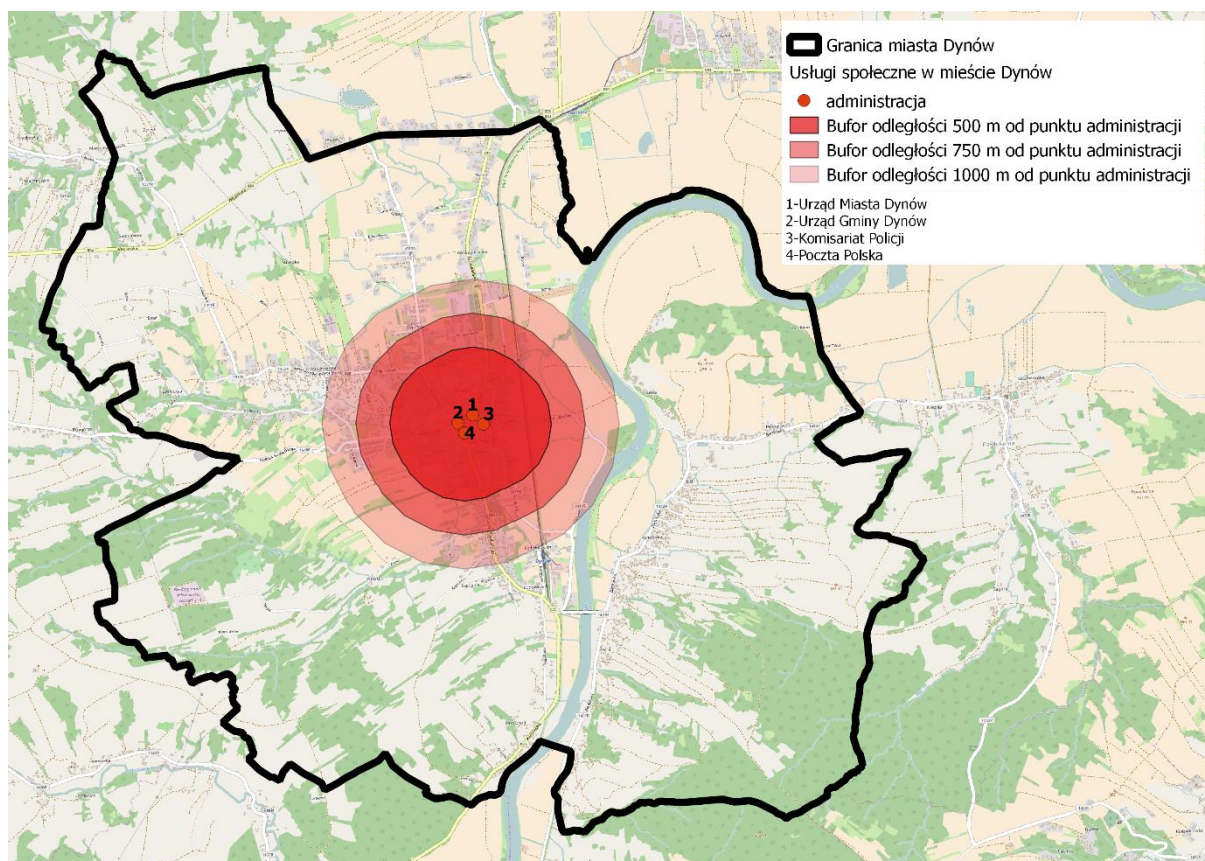
Rodzaj usługi	Punkty usługowe	Punkty adresowe w odległości 500m
ADMINISTRACJA	Urząd Miasta Dynów Urząd Gminy Dynów Komisariat Policji Poczta Polska	Jana Pawła II Zielona Sanowa Strażacka Krzywa Wąska Szkolna Mickiewicza Kościuszki

		Podwale Rynek Handlowa Zamkowa Kazimierza Wielkiego 1 Maja 17,10A, 12, 10, 14, 17A,7,29,5,27,23A,23B,23C,15,23D, 4,19,2,1 Polna 2F,2D,2G Ks. Józefa Ożoga 25,16,30,30A,18,10,8,30B,22,23,12,17,19,5,2,9,1,6,4,15A,15 ,21a,28,26,24,14,30A,10A,10B,11,23a Piłsudskiego 28,36,22,30,29,62,64,66A,35,34,17A,24,38,20,74,1,3A,3,28a ,7,13,10,19,46,48,50,68a,68,33,27,60,37,72,70,29A,54,52,21 ,23,56,44,2,25,25A,58,26,17,31,66,4,12,5,15,15A,16,22,11,1 4,18,42 Grunwaldzka 19,3,4,24,23,28,1A,21,18,1,17,8,7,18,25,16,9,22,14,20,13,13 A,15,2,12 Plebańska 1,2 Dworska 31,27,29,21,19,42a,25,46,44,40,36,25A,42,48,34,38,50, Łazienna 5,20,18,22,30,43,23,33,28,26,45,11,28a,47,9,16a,19,10,8,49 ,17,3,13,24,28b,12,16,40,29,1,25,41,31,15
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Rysunek 4 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów administracji w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

W mieście Dynów funkcjonuje 7 punktów usługowych o profilu kulturalnym. Jest to Miejska Biblioteka Publiczna (ul.Ks.Ożoga 6), Miejski Ośrodek Kultury (ul.Ks.Ożoga 10), Ośrodek Turystyczny „Błękitny San” (ul. Plażowa 9), galerie artystyczne: Galeria na Zabramie (ul. Piłsudskiego 85), Galeria Dworska (ul. Dworska 28), Galeria "Pniak" (ul.Ks.Ożoga 14), a także Centrum Historii Polskich Żydów w Dynowie

ul. Łazienna 70. Biblioteka Miejska w Dynowie powstała w 1949r. Do jej podstawowych zadań należy m.in. gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych czy obsługa użytkowników, udostępnianie zbiorów. Dodatkowo organizuje np. spotkania autorskie a także wystawy¹. Miejski Ośrodek Kultury działa od 1997 r. Aktywnie uczestniczy w animacji życia kulturalnego poprzez upowszechnianie wiedzy i sztuki czy organizację imprez rekreacyjnych np. Dni Pogórza Dynowskiego, które odbywają się od ponad 50u lat. Pod patronatem Miejskiego Ośrodka Kultury w Dynowie działają np. Kapela DYNOWIANIE czy Amatorski Zespół Teatralny (80 lat działalności). Do jego zadań należy także zarządzanie ośrodkiem turystycznym „Błękitny San”, w którym odbywają się np. imprezy plenerowe czy rodzinne². W ramach Centrum Historii Polskich Żydów w Dynowie funkcjonuje synagoga, mykwa, kuchnia koszerna oraz hotel dla pielgrzymów³. Na poniższej mapie widoczne są dwa skupiska punktów usługowych.

Tabela 19 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów kultury w mieście Dynów

Rodzaj usługi	Punkty usługowe	Punkty adresowe w odległości 500m
KULTURA	Miejska Biblioteka Publiczna Miejski Ośrodek Kultury Ośrodek Turystyczny „Błękitny San” Galeria na Zabramie Galeria Dworska Galeria "Pniak" Centrum Historii Polskich Żydów	Konopnickiej Jana Pawła II Ks. Józefa Ozoga Głęboka Zielona Piotra Skargi Plebańska Podgórska Podgórska Podgórska Podgórska Strażacka Krzywa Szkolna Dworska Rogozów Jana III Sobieskiego Jakłów Plażowa Mickiewicza Kościuszki Źródłana Sienkiewicza Podwale Matejki Kolejowa Rynek Witosa Handlowa Zamkowa Kazimierza Wielkiego Słowackiego Potok Pawia 4A, 8,4,1,2 1 Maja 41, 35a, 35, 17, 18, 33B, 26A, 26B, 26D, 32B, 30A,17A,42A,38,36,32C,18A,42,22H,29,34,32,22D,39B,47,2 7,23A,23B,23C,33A,39,45A,23D,28A,30,24,28,32a,22C,47b, 37,22B,33,45,19,31A,43,39a,22,40 Polna 2D,2C,2B,2A,1,4

¹ http://www.biblioteka.dynow.pl/BIBLIOTEKA_MIEJSKA_W_DYNOWIE/biblioteka.html, dostęp na dzień 12.01.2018

² http://mok.dynow.pl/osrodek_kultury_dynow/informacje-o-nas.html, dostęp na dzień 12.01.2018

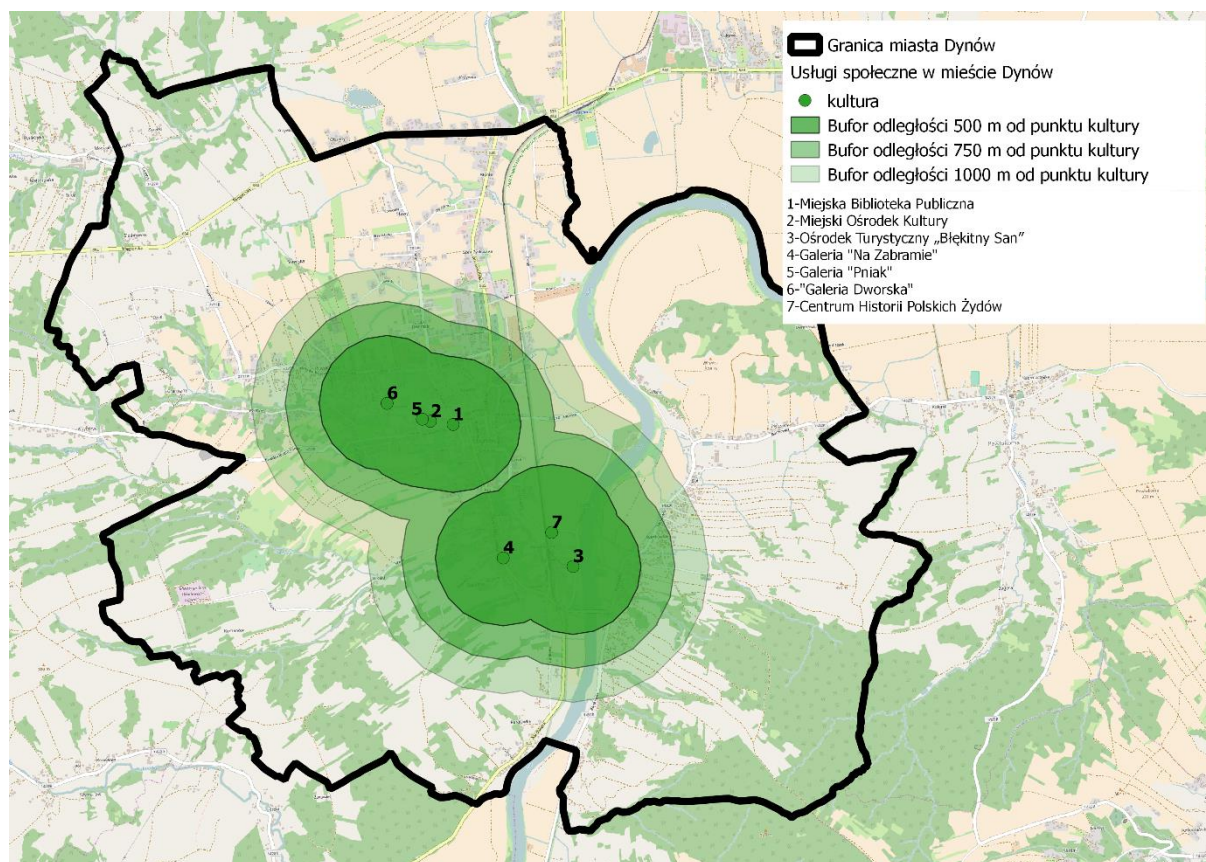
³ <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/d/207-dynow/123-zydowskie-organizacje-religijne/70866-centrum-historii-polskich-zydow-w-dynowie>, dostęp na dzień 12.01.2018

		<p>Bartkówka 151,138,145,150,153,151,149,136B,122,139,135,136,134,152,153a,162C,162,122,147,136A,138,155,154,136C,140,156,162a,153,144,146</p> <p>Piłsudskiego 112B,152A,146B,156,65,154,61,28,36,22,30,116,92,148,59a,150,152,63,81,158,35,94,124,76,146A,168,176,75,172,134,178,67,182,34,17A,24,38,20,41A,74,119,214,107,1,3A,3,28a,116A,134A,164,7,13,40,19,46,48,50,33,41,109,115A,115,105,103,77,180,202,37,72,39,108,110,112,118,102,98,49,136,88A,86,82,196A,200,206,186,85,188,99,122,154A,54,52,21,23,56,44,190,89,194,2,95,130,117,113,25,58,97,81,142,55,59,26,17,69,106,104,166,4,57,146,160,174,94A,93A,91,12,5,15,198,192,2016,2016A,43,53,120,47,138,67a,67,15A,83,93,16,22,218,128,140,101,103A,84,80,212,210,51.51A,78,11,14,18,162,42,111,88,</p> <p>Grunwaldzka 3,4,1A,1,8,7,9,13,13A,15,2,12</p> <p>Generała Sikorskiego 1,43,69,53A,7,37,53,9,13,49,35,12,27,51,11,4,41,18,4a,23,5,5a,33,39,21,3,55,24,19,28,30,16,57,14,45,10,31,2,15</p> <p>Sanowa 12,10,8,15,11,2,15A,7,3,5,1,9,13,6,4</p> <p>Wąska 3,8,4,10</p> <p>Wuśki 10,7b,7,12,112A,13,17,112,1,22,9,2,6,10A,8A,15</p> <p>Łazienna 5,20,48,53,55,18,22,65A,65,61,23,28,26,52,56,59,63,11,47,9,16a,19,10,8,49,54,17,3,13,24,12,16,1,25,70,70A,15,</p> <p>Karolówka 18,14,17C/2,17D,4,8,20,17,17E,17A,17B,17C,17,10</p>
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Rysunek 5 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów kultury w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

W Dynowie funkcjonują 3 Ochotnicze Straże Pożarne: Posterunek Państwowej Straży Pożarnej (OSP Dynów – Miasto - ul. Szkolna 7), OSP Bartkówka (ul. Bartkówka 136c) oraz OSP Dynów – Przedmieście (ul. Generała Sikorskiego 36). Ochotnicze Straże Pożarne w mieście Dynów położone są praktycznie w linii prostej.

Tabela 20 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od Ochotniczych Straży Pożarnych w mieście Dynów

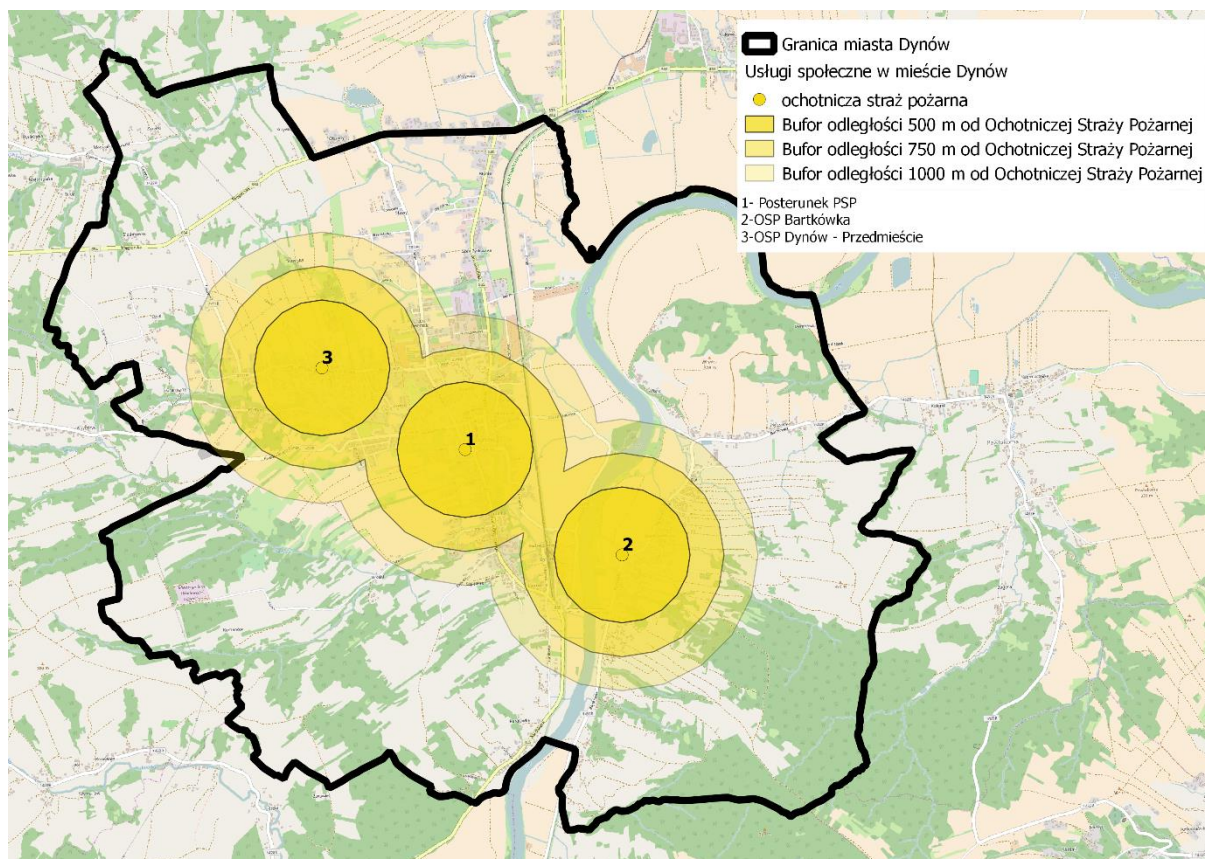
Rodzaj usługi	Punkty usługowe	Punkty adresowe w odległości 500m
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA	Posterunek Państwowej Straży Pożarnej (OSP Dynów – Miasto OSP Bartkówka OSP Dynów – Przedmieście	Zielona Sanowa Strażacka Krzywa Wąska Szkolna Mickiewicza Kościuszki Źródlana Rynek Handlowa Zamkowa Kazimierza Wielkiego Pawia 21A, 4A,16,12,11,24a,10,24B,13,9,8,7,21,24 O,16A,3,4,1,14,2,20,19,17,18,24 1 Maja 26A,26B, 26D,32B,30A,42A,38,36,32C,42,34,32,47,45A,28A,30,28,32 a,47b,45,43,40 Bartkówka 101,102,106,78,151,104,100,103,117,115,138,159B,78A,91, 120,158,157,159,165,141,145,116,150,153,76,151,149,161, 132,136B,122,118,121,76a,81,80,83,89,139,142,124,124a,8 2,84,86,113,114,164,125,130,131,135,128,136,134,127,126, 129,90,152,159a,153a,162C,96,95B,163,167,162,160,122,1 05,111,107,112,99,108,133,147,148,136A,113a,138,155,88, 92,98,154,119,136C,140,156,162a,87,95,94,153,142a,144,8 5,110,109,146,143,97 Jana Pawła II 2,10,19,26,8,13,23,20,18,5,12,7,3,1,9,11,25,24,15 Ks. Józefa Ożoga 25,16,18,10,8,22,23,12,17,19,5,2,9,1,6,4,15A,15,21a,28,40,2 4,14,10A,10B,11,23a Piłsudskiego 28,36,22,30,92,29,62,64,66A,35,94,76,34,17A,24,38,20,41A, 74,1,3A,3,28a,116A,7,13,40,19,46,48,50,68a,68,33,41,27,60 ,37,72,70,39,108,110,112,29A,102,98,88A,86,82,54,52,21,2 3,56,44,2,25,25A,58,26,17,31,66,106,104,4,94A,12,5,15,43, 15A,16,22,84,80,78,11,14,18,42,88 Generała Sikorskiego 44B,1,43,69,165,155,53A,141,7,37,53,181A,107,79,9,13,49, 177,35,95,139B,12,87A,149,139,27,149A,105,97A,131,81,7 6,51,11,52,83,129,91,32,4,89,111A,41,175,85A,18,4a,23,18 1,179,109,5,5a,33,39,123,135,66,50,139A,157,65,21,75,3,55 ,137,103,167,70,68,48,58,64,56,62,24,42,82,34,87,117,19,7 0A,28,30,16,121,57,93,73,71,119,14,36,44,45,10,31,169,113 ,151,2,80A,167,94,92,85,111,97,15 Plebańska 1 Podgórska 47B,47,6,25,28,14A,14B,21,32A,30A,4,13,41,43,30,18,24,59 36,32,2,7,11,16,29A,12,47A,19,19A,29,45,23,14,39,57,8,55, 54,27 Dworska 3a,31,27,4,10,6A,12,29,14,2,42a,46,44,40,20,25A,16,42,48, 1,3,50,6 Plażowa 11,8,1a,11a,15,9,6 Źródlana 7

	Podwale 27,43,5,10,40A,30,7,1,4,24,40,32A,32,31,42,45,19,12,2,6,16 ,3,25,34,38,10A,9,4,14 Łazienna 5,20,48,18,22,30,43,23,33,28,26,45,56,11,28a,47,9,16a,19,1 0,8,49,54,17,3,13,24,28b,12,16,40,29,1,25,41,31,15 Potok 7,11,28,31,29,17,13,23
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Rysunek 6 Mapa buforów odległości od Ochotniczych Straży Pożarnych w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Do jednostek oświaty w mieście Dynów można zaliczyć 7 punktów: Zespół Szkół - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałami gimnazjalnymi (ul. Szkolna 11), Szkoła Podstawowa Nr 2 - ul. Bartkówka 105, Szkoła Muzyczna I st. (ul. Szkolna 11), Przedszkole Miejskie (ul. Jana Pawła II 15), Zespół Szkół Zawodowych – Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa (ul. Polna 3), Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Dynowie (ul. 1 Maja 17). Szkoła Podstawowa Nr 1 zapewnia swoim uczniom dostęp do świetlicy, sal komputerowych, językowych, biblioteki, stołówki szkolnej oraz dwóch hal sportowych⁴. Szkoła Podstawowa Nr 2 działa od 1870r. Szkoła prowadzi świetlicę profilaktyczną, a także trzy zespoły: muzyczny, teatralny i taneczny oraz koło informatyczne⁵. W Zespole Szkół

⁴ <http://psp1.dynow.pl/index.php/category/aktualnosci/>, dostęp na dzień 12.01.2018

⁵ <http://www.dynow.pl/dla-mieszkanow/samorzad/gminne-jednostki-organizacyjne/szkola-podstawowa-nr-2-w-dynowie/>, dostęp na dzień 12.01.2018

Zawodowych można kształcić się w kierunku technika pojazdów samochodowych, logistyki, handlowca/logistyki, handlowca/pojazdów samochodowych oraz informatyki, a w zasadniczej szkole zawodowej na mechanika pojazdów samochodowych⁶. Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej posiada 14 sal lekcyjnych, bibliotekę, 1 pracownię komputerową z 24 stanowiskami, salę gimnastyczną, salę multimedialną i aulę⁷. Na mapie widoczne są dwa skupiska punktów oświatowych oraz pojedynczy punkt oświaty po prawej stronie Sanu.

Tabela 21 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów oświaty w mieście Dynów

Rodzaj usługi	Punkty usługowe	Punkty adresowe w odległości 500m
OŚWIATA	Zespół Szkół - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałami gimnazjalnymi Szkoła Podstawowa Nr 2 Szkoła Muzyczna I st. Przedszkole Miejskie Zespół Szkół Zawodowych – Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej	1 Maja bez adresu 1 maja 1 Jana Pawła II Ks. Józefa Ożoga bez adresu Ks. Józefa Ożoga 32A Szeroka Fermstalowska Zielona Piotra Skargi Plebańska Strażacka Krzywa Wąska Szkolna Dworska Mickiewicza Mickiewicza Kościuszki Rynek Handlowa Zamkowa Kazimierza Wielkiego Konopnickiej 2A,8,9,7,5,4,3,11,6 Polna 7G,11,18,9,14A,14,2F,2D,8,2C,2B,26,26A,17B,15,2A ,17,17A,24A,7A,32,19,1,7E,26C,24B,17G,12C,7,12,7B,5,7C, 7D,12D,24D,24K,26B,10D,10C,10B,13C,10A,10,26D,13A,13 B,4B,15a,4,2G Bartkówka 101,102,106,78,74,73,68,151,104,100,103,117,51A,115,138, 159B,52,54,53,78A,91,120,158,157,159,141,145,116,62,58, 59,61,64,150,153,71,76,151,149,132,136B,122,118,121,57,5 6,76a,81,80,75,83,67,65,69,89,66,70,139,142,124,124a,82,8 4,77,86,113,114,87a,125,130,131,135,128,136,134,127,126, 129,74a,90,152,159a,153a,162C,96,95B,160,122,105,111,1 07,72,112,99,108,133,147,148,136A,113a,138,155,88,92,98, 154,119,136C,140,156,162a,63,55,87,88a,95,94,60,153,142 a,144,85,110,109,95a,146,143,97 Jana Pawła II 43A Stawiska 2E,2D, 5,4a, 112B Piłsudskiego ,112B,28,36,22,30,92,29,62,64,66A,35,94,76,34,17A,24,38,2 0,74,1,3A,3,28a,7,13,40,19,46,48,50,68a,68,33,41,27,60,37, 72,70,39,29A,98,88A,86,82,54,52,21,23,56,44,2,25,25A,58,2 6,17,31,66,104,4,94A,12,5,15,43,15A,16,22,84,80,78,11,14, 18,42,88 Grunwaldzka 3,4,1A,1,13,13A,25B,2 Generała Sikorskiego 1,7,9,12,4,4a,23,5,5a,3,19,10,2,15 Przemysłowa 9 Sanowa

⁶ <http://www.zsz-dynow.net/>, dostęp na dzień 12.01.2018

⁷ <http://www.lodynow.pl/statut.pdf>, dostęp na dzień 12.01.2018

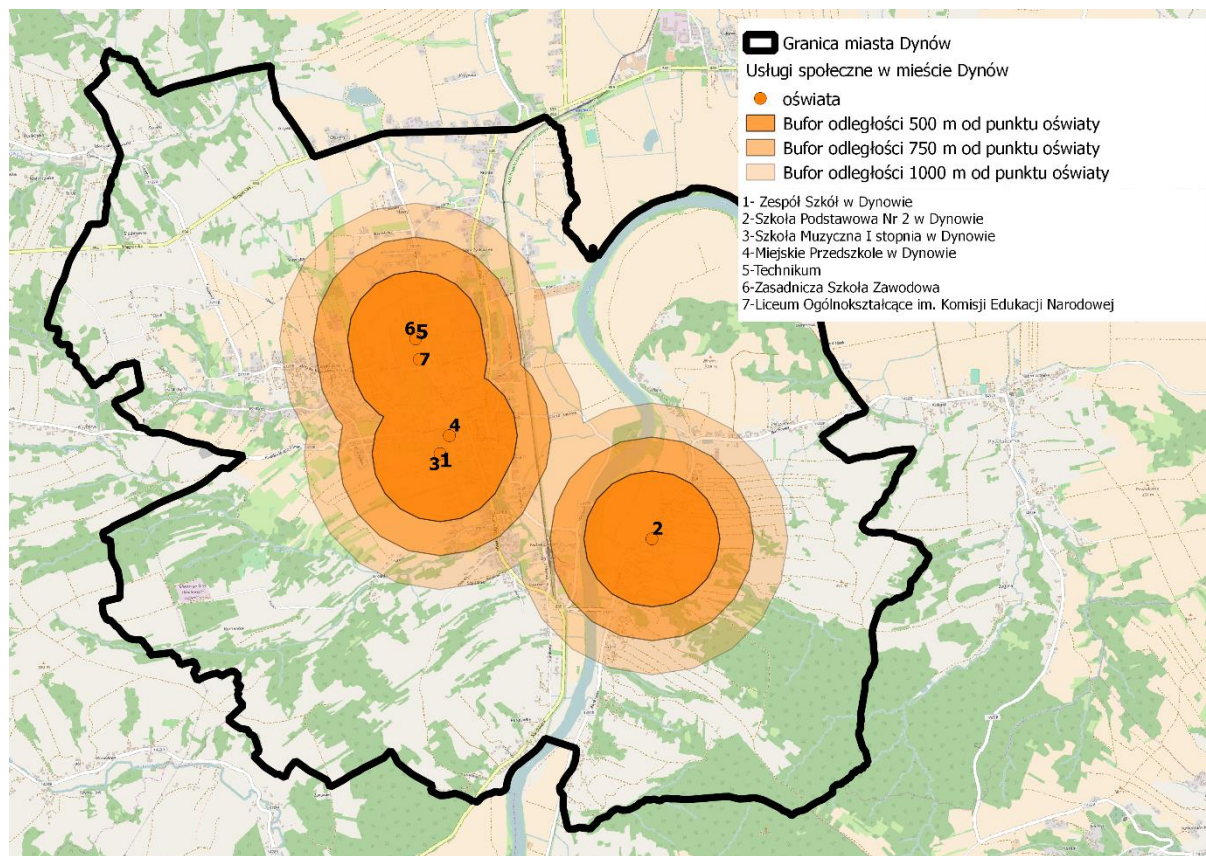

		8,11,2,7,3,5,1,9,13,6,4 Sienkiewicza 10,12,7,13,11,9,6 Podwale 45,27,43,5,10,30,7,1,4,24,40,32A,32,31,42,45,19,12,26,16,3, 25,34,38,10A,9,4,14 Łazienna 5,20,18,22,23,28,26,11,28a,9,16a,19,10,8,17,3,13,24,,28b,1 2,16,29,1,25,15 Potok 31,29,33
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Rysunek 7 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów oświaty w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

W mieście Dynów znajduje się 5 punktów usług sportu. Są to dwa boiska - Orlik (ul. Ks. Ożoga) oraz boisko wielofunkcyjne przy Parku Miejskim w Dynowie (ul. Dworska), dwa korty tenisowe z nawierzchnią sztuczną - przy ORLIKU (ul. Ks. Józefa Ożoga) oraz przy Parku Miejskim (ul. Dworska). Dodatkowo funkcjonuje stadion miejski (ul. ks. Ożoga 11). Wszystkie punkty usługowe o profilu sportowym skoncentrowane są w centralnej części miasta.

Tabela 22 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów sportu w mieście Dynów

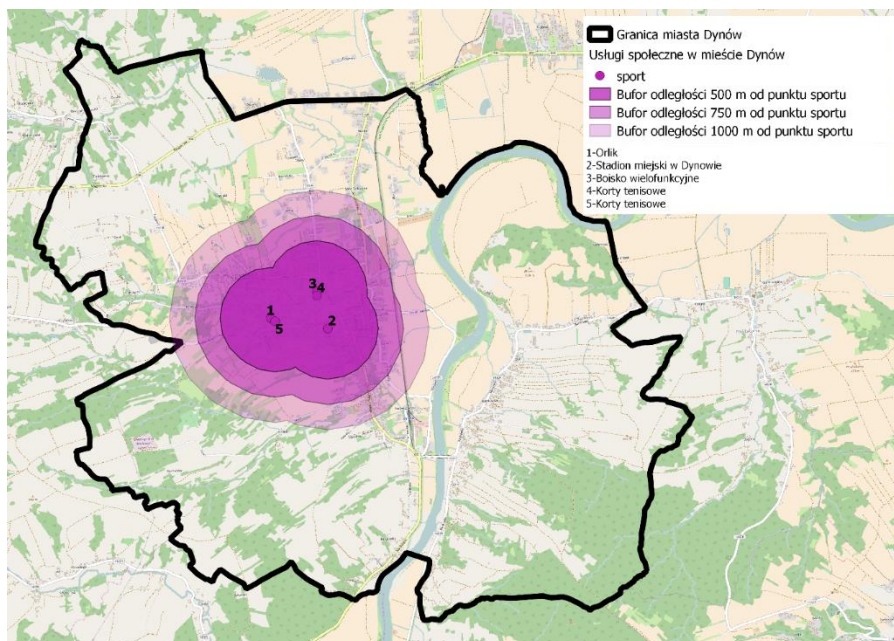
Rodzaj usługi	Punkty usługowe	Punkty adresowe w odległości 500m
SPORT	Orlik boisko wielofunkcyjne przy Parku Miejskim dwa korty tenisowe z nawierzchnią sztuczną - przy ORLIKU oraz przy Parku Miejskim stadion miejski	1 Maja bez adresu 1 maja 1 Konopnickiej Jana Pawła II Ks. Józefa Ożoga Zielona Piotra Skargi Plebańska Strażacka Krzywa

	<p>Szkolna Dworska Jana III Sobieskiego Mickiewicza Kościuszki Kościuszki Źródlana Sienkiewicza Matejki Rynek Witosa Handlowa Zamkowa bez adresu Zamkowa 16 Kazimierza Wielkiego Słowackiego Potok Pawia 8,1,2 Polna 7G,9,14A,14,2F,2D,8,2C,2B,2A,7A,1,7E,12C,7,12,7B,5,7C,7 D,12D,10D,10C,10B,10A,10,4B,4,2G Piłsudskiego 28,36,22,30,62,64,66A,34,17A,24,38,20,1,3A,3,28a,7,13,40, 19,46,48,50,27,60,70,54,52,21,23,56,44,2,25,25A,58,26,17,6 6,4,12,5,15,15A,16,22,11,14,18,42 Grunwaldzka 3,4,1A,1,8,7,9,13,13A,15,2 Generała Sikorskiego1,43,69,53A,7,37,53,79,9,13,49,35,27,81,51,11,8 3,32,4,41,18,23,5,5a,33,39,65,21,3,55,24,34,19,28,30,16,57, 71,14,36,45,10,31,2,15 Szeroka 1 Fermstalowa 25,27,12 Sanowa 3,5,1 Podgórska 1,6,25,5,28,14A,14B,21,32A,30A,4,3A,13,41,43,30,18,24,36, 32,2,7,11,16,29A,12,47A,19,19A,29,45,23,14,39,3,8,27 Podwałe 27,5,10,7,1,24,31,19,12,2,6,16,3,25,10A,9,14 Łazienna 5,20,18,11,9,16a,10,8,3,13,12,16,1</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Rysunek 8 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów sportu w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

W mieście Dynów funkcjonują 4 placówki zdrowia – Zespół Opieki Zdrowotnej (Zespół Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Rejonowa, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy – ul. Ks. Ożoga 32), Dom Pogodnej Starości im Św. Brata Alberta (ul. Ks. Ożoga 12a), Centrum Medyczne Dynmed (Rynek 10) oraz Środowiskowy Dom Samopomocowy (ul. Jana Pawła II). W Przychodni Rejonowej funkcjonuje poradnia ogólna, dziecięca, chirurgii urazowo – ortopedycznej, ginekologiczna, RTG, USG, analityka medyczna oraz rehabilitacja zabiegowa. Do dyspozycji mieszkańców pozostają także pielęgniarki i położna środowiskowo-rodzinna. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy zapewnia: całodobową opiekę lekarsko-pielęgniarską, kompleksową opiekę rehabilitacyjną, opiekę psychologiczną i duszpasterską oraz terapię zajęciową i zajęcia rekreacyjne⁸. Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzi swoją działalność w pracowniach: plastycznej, krawieckiej, stolarskiej, kulinarnej, komputerowej z kąciakiem fotograficznym, gospodarstwa domowego, doświadczenia świata, biblioteka⁹. Dom Pogodnej Starości im Św. Brata Alberta posiada opiekę medyczną, rehabilitację w domu oraz udogodnienia dla niepełnosprawnych. Prowadzi usługi rehabilitacyjne oraz terapię zajęciową¹⁰.

Tabela 23 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów zdrowia w mieście Dynów

Rodzaj usługi	Punkty usługowe	Punkty adresowe w odległości 500m
ZDROWIE	Zespół Opieki Zdrowotnej (Zespół Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Rejonowa, Dom Pogodnej Starości im Św. Brata Alberta, Centrum Medyczne Dynmed, Środowiskowy Dom Samopomocowy)	Konopnickiej Polna Jana Pawła II Ks. Józefa Ożoga Zielona Sanowa Piotra Skargi Plebańska Strażacka Krzywa Wąska Szkolna Dworska Jana III Sobieskiego Mickiewicza Kościuszki Sienkiewicza Podwale bez adresu 70,72 Matejki Rynek Witosa Handlowa Zamkowa Kazimierza Wielkiego Słowackiego Potok 1 Maja 41,35a,35,17,18,12,14,33B,17A,18A,7,22H,29,34,32,39B,47,27,23A,23B,23C,33A,39,45A,15,23D,28A,30,24,28,32a,47b,37,33,45,19,31A,43,39a,22 Piłsudskiego 28,36,22,30,29,62,64,66A,35,34,17A,24,38,20,1,3A,3,28a,7,13,40,19,46,48,50,68a,68,33,27,60,72,70,29A,54,52,21,23,56,44,2,25,25A,58,26,17,31,66,4,12,5,15,15A,16,22,11,14,18,42 Grunwaldzka 19,3,4,1A,18,1,17,8,7,18,16,9,14,13,13A,15,2,12 Generała Sikorskiego 1,7,37,9,13,49,35,27,11,4,41,23,5,5a,33,21,3,19,31,2,15

⁸ http://zoz2.pl/?page_id=1870, dostęp na dzień 12.01.2018

⁹ http://sdsdynow.wixsite.com/sdsdynow/rooms_rates, dostęp na dzień 12.01.2018

¹⁰ <https://domyopieki.pl/prezentacja/dom-pogodnej-starosci-im-sw-brata-alberta,2040377.html>, dostęp na dzień 12.01.2018

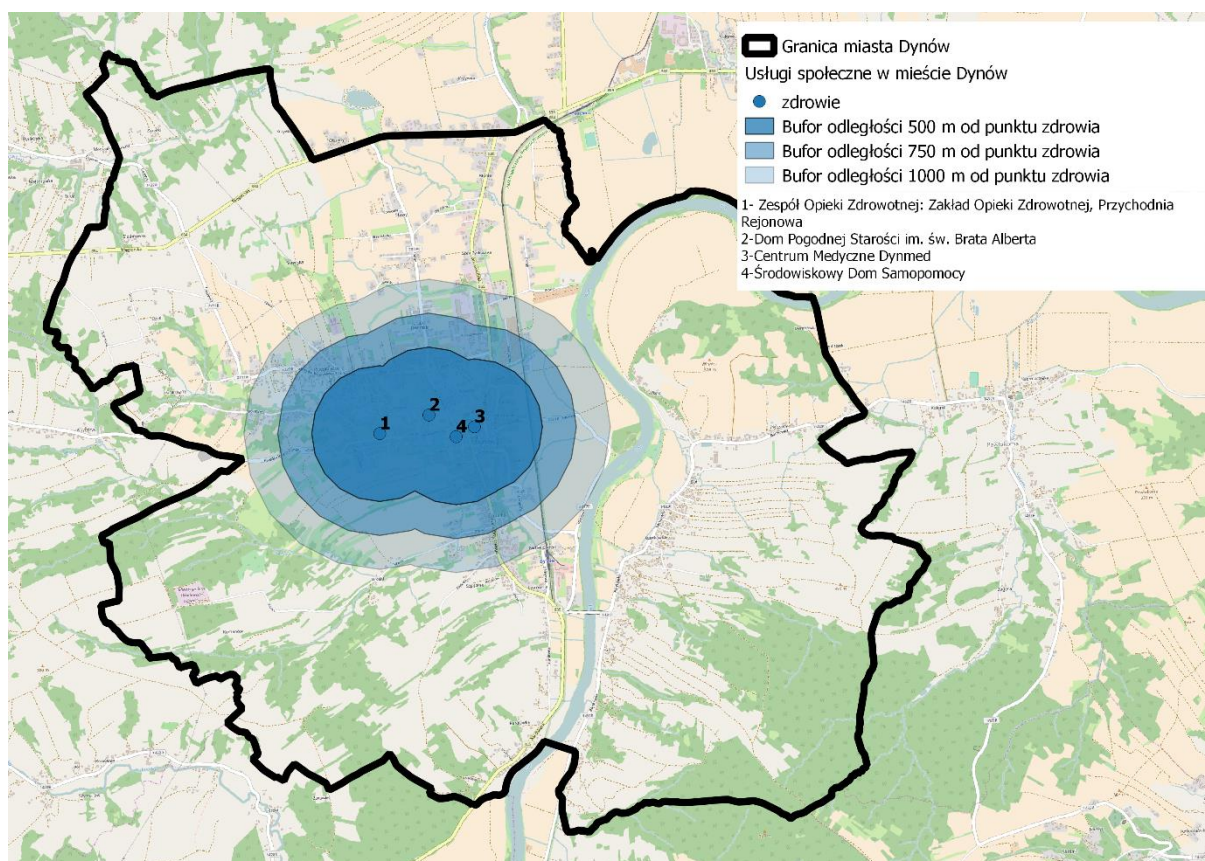

	Podgórska 1,6,25,5,28,14A,14B,21,32A,4,3A,13,30,18,24,32,2,7,11,16, 29A,12,19,19A,29,23,14,3,8,27 Źródlana 5,7 Łazienna 5,20,18,22,30,43,23,33,28,26,45,11,28a,47,9,16a,19,10,8,49 17,3,13,24,28b,12,16,40,29,1,25,41,31,15
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Rysunek 9 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów zdrowia w mieście Dynów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Jakość usług społecznych została poddana ocenie przez pracowników Urzędu Miejskiego w Dynowie Kryteriami, jakimi kierowano się w ocenie było: stan techniczny budynków, jakość świadczonych usług. Skala ocen wyniosła od 1 do 5, gdzie 1 – stan najgorszy a 5 – stan najlepszy.

Na podstawie ocen obliczono średnią ocenę jakości podstawowych usług społecznych w mieście Dynów – wyniosła ona 4. Najniższą ocenę - 3 - otrzymali: Zespół Opieki Zdrowotnej (Zespół Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Rejonowa, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy), Centrum Historii Polskich Żydów, Miejska Biblioteka Publiczna oraz stadion miejski.

Tabela 24 Wykaz usług społecznych wraz z oceną w mieście Dynów

Rodzaj usługi społecznej	Nazwa	Ocena stanu jakości skala 1-5
ADMINISTRACJA	Urząd Miasta Dynów	4
	Urząd Gminy Dynów	4
	Komisariat Policji	4
	Poczta Polska	4
KULTURA	Miejska Biblioteka Publiczna	3
	Miejski Ośrodek Kultury	4
	Ośrodek Turystyczny „Błękitny San”	5
	Galeria na Zabramie	4

	Galeria Dworska	4
	Galeria "Pniak"	4
	Centrum Historii Polskich Żydów	3
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA	Posterunek Państwowej Straży Pożarnej (OSP Dynów – Miasto)	4
	OSP Bartkówka	5
	OSP Dynów – Przedmieście	4
OŚWIATA	Zespół Szkół - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałami gimnazjalnymi	5
	Szkoła Podstawowa Nr 2	5
	Szkoła Muzyczna I st.	5
	Przedszkole Miejskie	5
	Zespół Szkół Zawodowych – Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa	4
	Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej	4
SPORT	Orlik	5
	boisko wielofunkcyjne przy Parku Miejskim	5
	kort tenisowy z nawierzchnią sztuczną - przy ORLIKU	5
	kort tenisowy z nawierzchnią sztuczną oraz przy Parku Miejskim	5
	stadion miejski	3
ZDROWIE	Zespół Opieki Zdrowotnej (Zespół Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Rejonowa)	3
	Dom Pogodnej Starości im Św. Brata Alberta	5
	Centrum Medyczne Dynmed	4
	Środowiskowy Dom Samopomocowy	4
Ocena średnia		4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ocen pracowników Urzędu Miasta w Dynowie

Szczególnie zwrócono uwagę na stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, a także jakość obiektów związanych z kulturą. Stwierdzono brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą widowiskowo-koncertową (centrum edukacji/aktywizacji społecznej). Budynek biblioteki wraz ze stadionem miejskim oceniono na ocenę 3, co świadczy o ich nienajlepszym stanie. Dodatkowo w mieście Dynów brakuje strefy rekreacyjnej, a także boiska wielofunkcyjnego i placu zabaw w prawobrzeżnej części miasta przy ul. Bartkówka. Stwierdzono także analogiczne braki w wyposażeniu w infrastrukturę rekreacyjną nad Sanem. Obecnie tereny te są niezagospodarowane – istnieje jedynie prowizoryczne boisko o trawiastej nawierzchni do gry w piłkę nożną.

Brak zaplecza do prowadzenia działalności kulturalnej objawia się również brakiem sali widowiskowo-koncertowej oraz niskiej jakości sprzętem. Ze względu na fakt, iż Miejski Ośrodek Kultury w Dynowie jest organizatorem wielu imprez kulturalnych, takich jak:

- Dni Pogórza Dynowskiego, które odbywają się od ponad 50-ciu lat,
- Regionalnego Konkursu Kolęd i Pastoralek,
- Regionalnego Konkursu Poezji Patriotycznej,
- Wojewódzkiego Przeglądu Kapel i Śpiewaków Ludowych,
- Dynowskich Sobótek,
- Dynowskich Mikołajek,
- wystaw twórczości amatorskiej i profesjonalnej,
- Turniejów gmin,
- imprez rekreacyjnych i turystycznych np. Kulig rodzinny „Od Dynowa do Starzeńskich”,
- konkursów plastycznych i krasomówczych.

konieczna jest nowa infrastruktura do kontynuowania oferty MOK oraz jej rozszerzania.¹¹

¹¹ Informacje zdobyte na podstawie rozmowy z pracownikiem Miejskiego Ośrodka Kultury w Dynowie

2.4. Stan dróg w Dynowie

Na terenie gminy znajduje się 35 ulic - dla części z nich konieczne jest przeprowadzenie remontu. W sumie do remontu w 2016 roku nadawało się 11,7 km dróg w mieście. Najdłuższe odcinki ulic do remontu znajdowały się na ulicy Karolówka (860 m) oraz ulicy Dworska (1050 m).

Drogi do remontu znajdowały się głównie po zachodniej części miasta. Nawierzchnie dróg do remontu to nawierzchnie asfaltowe, betonowe, żwirowe, z gruntu rodzimego oraz z kostki, przy czym dróg asfaltowych jest najwięcej. W przeliczeniu na 100 mieszkańców największych remontów wymaga ul. Kaniowiec oraz ul. Żurawiec (14000,00 m długości i 40000 m² powierzchni na 100 mieszkańców), jednak trzeba wziąć pod uwagę, że przy ul. Kaniowiec mieszkają cztery osoby, a przy ul. Żurawiec dwie.

Tabela 25. Długość oraz powierzchnia dróg do remontu – w mieście Dynów w 2016 r.

Ulica	Długość do remontu [m] na 100 mieszkańców	Powierzchnia drogi [m ²] na 100 mieszkańców	Nawierzchnia drogi na odcinkach do remontu
Żurawiec	14000,00	40000,00	asfalt, grunt rodzimy
Kaniowiec	25625,00	75750,00	beton, grunt rodzimy
Karolówka	450,26	1350,79	asfalt
Głęboka	6297,62	20273,81	asfalt, żwir, grunt rodzimy
Zielona	2208,33	6625,00	asfalt, żwir
Strażacka	2846,15	9000,00	asfalt, żwir
Ogrodowa	1428,57	4285,71	asfalt, żwir, grunt rodzimy
Dworska	1047,62	3192,38	asfalt, grunt rodzimy
Podgórska	800,00	3055,10	asfalt
Sobieskiego	750,00	2250,00	asfalt, grunt rodzimy
Sienkiewicza	526,32	1578,95	asfalt
Konopnickiej	729,73	2189,19	asfalt
Matejki	385,71	1157,14	asfalt
Pawia	1702,25	5106,74	asfalt, żwir, grunt rodzimy
Źródlana	2083,33	6250,00	asfalt
Igioza	2951,22	8158,54	asfalt, grunt rodzimy
Gruntowa	2703,70	7322,22	asfalt, beton
Jakłów	1727,27	5598,48	asfalt, żwir, grunt rodzimy
Rogozów	2615,38	7846,15	asfalt, grunt rodzimy
Wuśki	3076,92	10769,23	asfalt
Wąska	4666,67	6555,56	beton, żwir
Wierzbowa	1900,00	6740,00	asfalt, żwir
Błonie	2420,00	8822,67	asfalt, żwir, grunt rodzimy
Bławatkowa	2519,23	5923,08	asfalt
Stawiska	2019,23	5240,38	asfalt, żwir, grunt rodzimy
Krzywa	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	kostka
Plebańska	733,33	2200,00	asfalt, żwir
Skargi	428,57	1285,71	asfalt
Witosa	400,00	1200,00	asfalt
Zarzeki	4166,67	12500,00	żwir, grunt rodzimy
Graniczna	8093,75	24281,25	grunt rodzimy
Fermstalowska	1000,00	8900,00	asfalt
Zamkowa	83,33	888,89	asfalt
Razem	380,12	1228,22	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

Analizie poddano także ilość i standard parkingów i miejsc parkingowych w mieście Dynów. Stwierdzono brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych w stosunku do potrzeb w centrum miasta (ul. Szkolna, Ks. Ożoga), a także przy ośrodku turystycznym Błękitny San. Stwierdzono brak ciągów pieszych

łączyących obiekty użyteczności publicznej przy ul. Bartkówka, a także ponownie niewystarczającą ilość miejsc parkingowych.

2.5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków

Na terenie miasta znajduje się 10 zabytków. Wśród nich znajdują się obiekty sakralne, budynki oraz obiekty techniczne. Najstarszymi zabytkami są: kościół p. w. św. Wawrzyńca, zbudowany w stylu późno renesansowym wraz z ogrodzeniem i bramą oraz fortyfikacje ziemne – pozostałości po wałach obronnych. Do ważnych zabytków należy także dworzec kolejki wąskotorowej. Jest to, obok pomnika Jagiełły, jedna z głównych atrakcji turystycznych, także z uwagi na to, że na pewnym odcinku toru kolejki biegną w tunelu. Warto także wspomnieć o zachowanym średniowiecznym układzie ulic w Dynowie.

Zabytki zostały poddane ocenie w skali 1-5, gdzie 1 oznacza stan najgorszy a 5 oznacza stan najlepszy. Jako kryterium do oceny przyjęto stan techniczny zabytków. Zgodnie z tym, średnia ocena zabytku w mieście Dynów wyniosła 3. Poniżej tej oceny oceniono Kaplicę oraz Zespół dworca kolejki wąskotorowej (ocena 1).

Tabela 26. Zabytki w mieście Dynów

Lp.	Zabytki	Datowanie	Ocena skala 1-5
1.	Kościół p.w. Św. Wawrzyńca	1604-17	4
2.	Dzwonnica	k. XVIII	4
3.	Ogrodzenie z bramą	1663	4
4.	Cmentarz rzym.-kat., ul. Grunwaldzka	pocz. XX	4
5.	Kaplica	1829	1
6.	Fortyfikacje ziemne	XVII	3
7.	Oficyna dworska, tzw. „dworek”, ul. Dworska 25, park, studnia	XVIII/XIX	4
8.	Szkoła, ob. Dom, ul. Waryńskiego 2	XIX/XX	4
9.	Zespół dworca kolejki wąskotorowej	XIX/XX	1
10.	Obelisk – latarnia, ul. Piłsudskiego	2 poł. XVIII	3
Miasto			3

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Przemyślu, <http://bip.wuozprzemysl.pl/index.php?id=230>

I.3. SFERA TECHNICZNA

3.1. Degradacja zasobu mieszkalnego

W 2016 roku w mieście Dynów znajdowało się 1141 budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r – ich liczba nie uległa zmianie od 2014 roku. Najwięcej z nich znajdowało się na ulicy Bartkówka (183), a na ulicach: Krzywa, Słoneczna i Szeroka nie znajdował się żaden budynek mieszkalny tego rodzaju. Wynika z tego, że tylko dla 5,17% wszystkich ulic nie zlokalizowano budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. Procent budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych w 2016 roku wyniósł dla miasta Dynów 69,91. Dla 9 ulic wartość tego wskaźnika wyniosła 100,00, co oznacza 15,52% wszystkich ulic w mieście - świadczy to o występującym problemie w sferze technicznej.

Tabela 27 Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 rokiem oraz ich procent w ogólnej liczbie budynków w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r			Liczba budynków mieszkalnych ogółem	Procent budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych
	2014	2015	2016	2016	
1 Maja	37	37	37	62	59,68
Bartkówka	183	183	183	246	74,39
Bławatkowa	4	4	4	11	36,36
Błonie	17	17	17	25	68,00
Dworska	22	22	22	38	57,89
Działowa	5	5	5	9	55,56
Fermstalowska	1	1	1	4	25,00
Gajowa	3	3	3	3	100,00

Gen. Sikorskiego	105	105	105	133	78,95
Głęboka	15	15	15	13	115,38
Graniczna	6	6	6	6	100,00
Gruntowa	6	6	6	6	100,00
Grunwaldzka	69	69	69	97	71,13
Handlowa	7	7	7	12	58,33
Igioza	12	12	12	12	100,00
Jakłów	7	7	7	9	77,78
Jana III Sobieskiego	4	4	4	4	100,00
Jana Pawła II	25	25	25	32	78,13
Kaniowiec	3	3	3	3	100,00
Karolówka	42	42	42	60	70,00
Kazimierza Wielkiego	2	2	2	8	25,00
Kolejowa	8	8	8	8	100,00
Konopnickiej	6	6	6	10	60,00
Kościuszki	3	3	3	8	37,50
Krzywa	0	0	0	5	0,00
Ks. Józefa Ożoga	40	40	40	43	93,02
Łazienna	36	36	36	47	76,60
Matejki	4	4	4	9	44,44
Mickiewicza	27	27	27	34	79,41
Ogrodowa	4	4	4	16	25,00
Pawia	24	24	24	28	85,71
Piłsudskiego	151	151	151	177	85,31
Piotra Skargi	1	1	1	4	25,00
Plażowa	3	3	3	10	30,00
Plebańska	3	3	3	4	75,00
Podgórska	65	65	65	73	89,04
Podwale	35	35	35	50	70,00
Polna	16	16	16	88	18,18
Potok	10	10	10	10	100,00
Rogozów	6	6	6	6	100,00
Rynek	15	15	15	21	71,43
Sanowa	13	13	13	16	81,25
Sienkiewicza	7	7	7	12	58,33
Słoneczna	0	0	0	13	0,00
Stawiska	5	5	5	9	55,56
Strażacka	6	6	6	7	85,71
Szeroka	0	0	0	3	0,00
Szkolna	10	10	10	12	83,33
Wąska	3	3	3	5	60,00
Węgierska	16	16	16	35	45,71
Wierzbowa	4	4	4	7	57,14
Witosa	2	2	2	3	66,67
Wuśki	12	12	12	24	50,00

Zamkowa	12	12	12	15	80,00
Zarzeki	9	9	9	10	90,00
Zielona	6	6	6	9	66,67
Źródłana	2	2	2	6	33,33
Żurawiec	2	2	2	2	100,00
Miasto	1141	1141	1141	1632	69,91

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynów

W mieście Dynów w 2016 roku znajdowało się 30 lokali komunalnych mieszkaniowych – zlokalizowane były one na 7 ulicach: Handlowa, Mickiewicza, Szkolna, Łazienna, Rynek, Ożoga, Grunwaldzka. Najwięcej z nich zidentyfikowano na ul. Mickiewicza – 11. Lokale komunalne mieszkaniowe zostały poddane ocenie w skali 1 -5, gdzie 1 oznacza stan najgorszy a 5 stan najlepszy. Jako kryterium do oceny przyjęto stan techniczny lokali. Zgodnie z tym średnia ocena lokali komunalnych mieszkaniowych w mieście Dynów w 2016 roku wyniosła 3. Poniżej tej oceny, oceniono lokale na ulicy Mickiewicza, Łaziennej i Grunwaldzkiej.

Tabela 28 Liczba lokali komunalnych wraz z oceną w mieście Dynów w 2016 roku

Ulica	Liczba lokali komunalnych mieszkaniowych		Ocena skala 1-5
	2016		
Handlowa	5		3
Mickiewicza	11		2
Szkolna	2		3
Łazienna	1		2
Rynek	4		3
Ożoga	2		3
Grunwaldzka	5		2
Miasto	30		3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynów

Na terenie miasta Dynów w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców było 0,16 obiektów użyteczności publicznej, które dostosowane były do osób niepełnosprawnych. Łącznie dla 7 ulic stwierdzono występowanie takich budynków, a ulicą, która osiągnęła najwyższą wartość wyżej opisywanego wskaźnika była ul. Plażowa. Dynamika zmian na lata 2014-2016 wyniosła dla miasta Dynowa 100,31. Dla 4 ulic stwierdzono dynamikę zmian na poziomie minimum 100,00.

Tabela 29. Liczba budynków użyteczności publicznej, dostosowanych do osób niepełnosprawnych wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba obiektów użyteczności publicznej, które dostosowane są do osób niepełnosprawnych			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	0,00	0,00	0,00	-
Bartkówka	0,00	0,00	0,00	-
Bławatkowa	0,00	0,00	0,00	-
Błonie	0,00	0,00	0,00	-
Dworska	0,97	0,94	0,95	98,10
Działowa	0,00	0,00	0,00	-
Fermstalowska	0,00	0,00	0,00	-
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	0,00	0,00	0,00	-
Głęboka	0,00	0,00	0,00	-
Graniczna	0,00	0,00	0,00	-

Gruntowa	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	0,00	0,00	0,00	-
Handlowa	0,00	0,00	0,00	-
Igioza	0,00	0,00	0,00	-
Jakłów	0,00	0,00	0,00	-
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	2,33	2,27	2,25	96,63
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	0,00	0,00	0,00	-
Kazimierza Wielkiego	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	-
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	1,34	1,38	1,45	108,21
Łazienna	0,00	0,00	0,00	-
Matejki	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	0,58	0,59	0,57	99,43
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	-
Pawia	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	0,00	0,00	0,00	-
Piotra Skargi	0,00	0,00	0,00	-
Plażowa	3,45	3,70	3,70	107,41
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-
Podgórska	0,00	0,00	0,00	-
Podwale	0,00	0,00	0,00	-
Polna	0,00	0,00	0,00	-
Potok	0,00	0,00	0,00	-
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	1,15	1,25	1,32	114,47
Sanowa	0,00	0,00	0,00	-
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	0,00	-
Strażacka	0,00	0,00	0,00	-
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	2,22	2,22	2,22	100,00
Wąska	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	0,00	0,00	0,00	-
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-

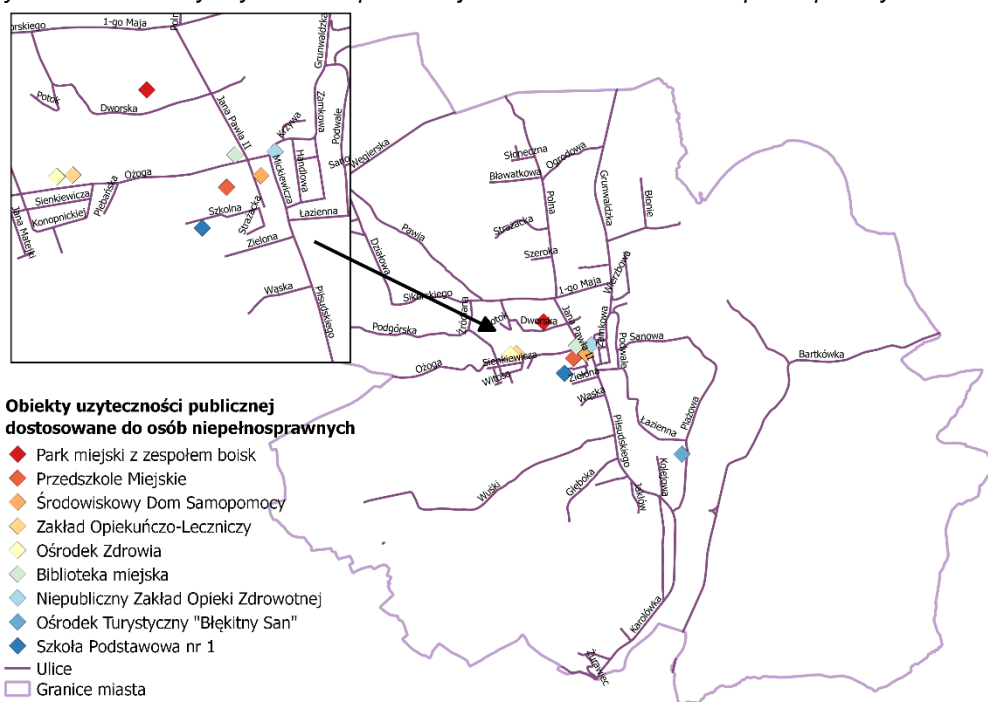

Witosa	0,00	0,00	0,00	-
Wuński	0,00	0,00	0,00	-
Zamkowa	0,00	0,00	0,00	-
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	0,00	0,00	0,00	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	0,16	0,16	0,16	100,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie

Rysunek 10. Obiekty użyteczności publicznej dostosowane do osób niepełnosprawnych

Źródło: opracowanie własne.

3.2. Infrastruktura techniczna

Na terenie miasta 860 budynków podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców dawało wynik 13,82. Dynamika zmian 2014 -2016 wyniosła 104,56, co oznacza, że liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej rosła. Warto jednak zwrócić uwagę, że budynki na 17 ulicach nie były podłączone do sieci kanalizacyjnej. W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwyższy wskaźnik przyłączy kanalizacyjnych występował na ulicy Kościuszki (130,00), a następnie Sanowej (43,33). Największą dynamikę zmian biorąc pod uwagę poszczególne ulice odnotowano dla ulicy Stawiska (207, 69).

Tabela 30. Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016

Ulica	Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	6,50	6,50	6,53	100,54
Bartkówka	0,00	0,00	0,00	-
Bławatkowa	38,10	32,00	30,77	80,77
Błonie	17,95	19,23	21,33	118,86

Dworska	34,95	33,96	34,29	98,10
Działowa	29,41	26,32	27,78	94,44
Fermstalowska	0,00	0,00	0,00	-
Gajowa	0,00	0,00	0,00	-
Gen. Sikorskiego	27,09	27,55	27,76	102,49
Głęboka	0,00	0,00	0,00	-
Graniczna	9,09	8,33	6,25	68,75
Gruntowa	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	13,16	13,60	14,21	107,96
Handlowa	5,84	5,93	6,15	105,38
Igioza	0,00	0,00	0,00	-
Jakłów	0,00	0,00	0,00	-
Jana III Sobieskiego	23,53	23,53	23,53	100,00
Jana Pawła II	24,42	27,27	26,97	110,43
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	0,00	0,00	0,00	-
Kazimierza Wielkiego	2,94	3,01	3,73	126,87
Kolejowa	5,41	5,56	5,71	105,71
Konopnickiej	22,22	23,53	25,00	112,50
Kościuszki	108,33	108,33	130,00	120,00
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	12,95	15,21	15,94	123,14
Łazienna	5,93	6,02	6,25	105,47
Matejki	22,86	23,53	22,86	100,00
Mickiewicza	21,97	22,35	21,84	99,43
Orodowa	38,46	30,30	23,81	61,90
Pawia	12,79	12,79	12,36	96,63
Piłsudskiego	13,13	13,89	14,06	107,10
Piotra Skargi	20,00	20,00	19,05	95,24
Plażowa	0,00	0,00	0,00	-
Plebańska	26,67	28,57	26,67	100,00
Podgórska	24,60	25,10	24,80	100,81
Podwale	22,52	22,73	22,73	100,91
Pólna	36,23	35,42	37,00	102,13
Potok	23,08	23,08	24,00	104,00
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	21,84	23,75	25,00	114,47
Sanowa	38,24	41,94	43,33	113,33
Sienkiewicza	27,50	27,50	28,21	102,56
Słoneczna	133,33	35,71	36,36	27,27

Stawiska	11,11	14,81	23,08	207,69
Strażacka	28,57	30,77	30,77	107,69
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	24,44	24,44	24,44	100,00
Wąska	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	12,16	11,25	10,84	89,16
Wierzbowa	0,00	0,00	16,00	-
Witosa	30,00	30,00	30,00	100,00
Wuśki	0,00	0,00	0,00	-
Zamkowa	18,31	17,57	17,81	97,26
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	33,33	33,33	33,33	100,00
Źródłana	25,00	25,00	25,00	100,00
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	13,21	13,50	13,82	104,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

W przeliczeniu na 100 mieszkańców 4,93 budynków w mieście Dynów jest podłączonych do sieci wodociągowej. Najwięcej takich budynków znajduje się przy ulicy Kościuszki (130,00) oraz Zielonej (33,33). Dynamika zmian 2014-2016 dla całego miasta, w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 102,99. Największa dynamika zmian 2014-2016 wystąpiła na ulicy gen. Sikorskiego 203,08. Na uwagę zasługuje fakt, że przy 33 ulicach (ponad połowa wszystkich ulic) żaden budynek był podłączony do sieci wodociągowej.

Tabela 31. Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w 2014, 2015 i 2016 roku wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014 - 2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	3,25	3,25	3,26	100,5
Bartkówka	0	0	0	-
Bławatkowa	0	0	0	-
Błonie	0	0	0	-
Dworska	19,42	18,87	19,05	98,09
Działowa	0	0	0	-
Fermstalowska	0	0	0	-
Gajowa	0	0	0	-
Gen. Sikorskiego	0,25	0	0,51	203,08
Głęboka	0	0	0	-
Graniczna	0	0	0	-
Gruntowa	0	0	0	-
Grunwaldzka	5,13	5,16	5,26	102,63
Handlowa	5,84	5,93	6,15	105,38
Igioza	0	0	0	-
Jakłów	0	0	0	-
Jana III Sobieskiego	0	0	0	-

Jana Pawła II	30,23	29,55	32,58	107,78
Kaniowiec	0	0	0	-
Karolówka	0	0	0	-
Kazimierza Wielkiego	2,94	3,01	3,73	126,87
Kolejowa	5,41	5,56	5,71	105,71
Konopnickiej	0	0	2,78	-
Kościuszki	108,33	108,33	130	120
Krzywa	0	0	0	-
Ks. Józefa Ozoga	6,25	6,45	6,76	108,21
Łazienna	10,37	10,53	11,72	113
Matejki	0	0	0	-
Mickiewicza	21,97	22,35	21,84	99,43
Ogrodowa	0	0	0	-
Pawia	0	0	0	-
Piłsudskiego	5,79	5,87	5,94	102,57
Piotra Skargi	0	0	0	-
Plażowa	6,90	7,41	7,41	107,41
Plebańska	0	0	0	-
Podgórska	0,40	0,41	0,41	100,81
Podwale	3,60	3,64	3,64	100,91
Polna	5,28	5,54	5,49	104,00
Potok	0	0	0	-
Rogozów	0	0	0	-
Rynek	21,84	23,75	25	114,47
Sanowa	0	0	0	-
Sienkiewicza	10	10	10,26	102,56
Słoneczna	0	0	0	-
Stawiska	0	0	0	-
Strażacka	21,43	23,08	23,08	107,69
Szeroka	0	0	0	-
Szkolna	20	20	20	100
Wąska	10	11,11	11,11	111,11
Węgierska	0	0	0	-
Wierzbowa	0	0	0	-
Witosa	0	0	0	-
Wuśki	0	0	0	-
Zamkowa	12,68	12,16	12,33	97,26
Zarzeki	0	0	0	-
Zielona	33,33	33,33	33,33	100
Źródłana	0	0	0	-
Żurawiec	0	0	0	-

Miasto	4,79	4,80	4,93	102,99
---------------	-------------	-------------	-------------	---------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

I.4. SFERA GOSPODARCZA

4.1. Podmioty REGON

W 2016 roku w Dynowie funkcjonowało 429 podmiotów gospodarczych REGON. W przeliczeniu na 100 osób miasta wskaźnik ten wyniósł 5,43. Wskaźnik dynamiki zmian na lata 2014-2016 wyniósł 97,42, a zatem liczba podmiotów gospodarczych w mieście spadała. Najwięcej podmiotów gospodarczych REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano przy ulicy Kościuszki (70,00). Natomiast najwyższa dynamika zmian, biorąc pod uwagę poszczególne ulice, występowała na ulicy Podgórskiej (302,44). Przy 15 ulicach w Dynowie nie był zarejestrowany żaden podmiot gospodarczy.

Tabela 32. Liczba podmiotów gospodarczych REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba podmiotów gospodarczych REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	3,79	4,20	3,95	104,14
Bartkówka	2,07	2,61	2,47	119,26
Bławatkowa	14,29	12,00	11,54	80,77
Błonie	3,85	5,13	2,67	69,33
Dworska	3,88	3,77	3,81	98,10
Działowa	5,88	5,26	11,11	188,89
Fermstalowska	15,00	15,00	15,00	100,00
Gajowa	7,69	7,69	8,33	108,33
Gen. Sikorskiego	1,77	1,79	2,31	130,55
Głębocka	4,88	7,32	7,14	146,43
Graniczna	9,09	8,33	6,25	68,75
Gruntowa	0,00	0,00	3,70	-
Grunwaldzka	4,10	4,30	4,21	102,63
Handlowa	8,76	8,89	10,00	114,17
Igioza	0,00	0,00	0,00	-
Jakłów	3,13	3,13	3,03	96,97
Jana III Sobieskiego	5,88	0,00	0,00	0,00
Jana Pawła II	8,14	5,68	6,74	82,83
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	3,19	2,69	3,17	99,47
Kazimierza Wielkiego	22,79	23,31	19,40	85,12
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	-
Konopnickiej	5,56	8,82	5,56	100,00
Kościuszki	58,33	50,00	70,00	120,00
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	4,91	4,15	4,35	88,54
Łazienna	6,67	6,77	7,03	105,47
Matejki	0,00	2,94	5,71	-
Mickiewicza	19,65	18,82	17,82	90,65
Ogrodowa	7,69	6,06	4,76	61,90
Pawia	3,49	2,33	2,25	64,42

49

Piłsudskiego	4,44	4,31	3,96	89,20
Piotra Skargi	0,00	5,00	4,76	-
Plażowa	10,34	11,11	11,11	107,41
Plebańska	6,67	14,29	13,33	200,00
Podgórska	0,40	0,41	1,22	302,44
Podwale	5,41	4,55	5,45	100,91
Polna	6,42	5,54	5,86	91,36
Potok	11,54	7,69	8,00	69,33
Rogozów	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	48,28	53,75	57,89	119,92
Sanowa	8,82	3,23	0,00	0,00
Sienkiewicza	15,00	7,50	7,69	51,28
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	0,00	0,00	3,85	-
Strażacka	7,14	7,69	0,00	0,00
Szeroka	25,00	10,00	10,00	40,00
Szkolna	11,11	11,11	8,89	80,00
Wąska	0,00	0,00	0,00	-
Węgierska	1,35	1,25	1,20	89,16
Wierzbowa	0,00	0,00	0,00	-
Witosa	20,00	10,00	10,00	50,00
Wuśki	1,12	1,11	1,11	98,89
Zamkowa	8,45	6,76	6,85	81,05
Zarzeki	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	0,00	0,00	0,00	-
Źródłana	0,00	0,00	0,00	-
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	5,57	5,49	5,43	97,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

4.2. Podmioty CEIDG

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym sferę gospodarczą w mieście jest rejestr Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). W 2016 roku w Dynowie funkcjonowało 231 podmiotów, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców dawało wynik 3,71. Ogólnie, wskaźnik liczby podmiotów CEIDG w przeliczeniu na 100 mieszkańców wzrasta w Dynowie (dynamika zmian na lata 2014-2016 wyniosła 124,6). Najwięcej podmiotów CEIDG w 2016 roku na 100 osób znajdowało się na ulicy Kościuszki (60,0). Warto jednak zwrócić uwagę, że przy 29 ulicach w 2016 roku nie funkcjonował żaden podmiot CEIDG.

Na uwagę zasługuje fakt, że ogólna liczba podmiotów wykreślonych spadła (dynamika zmian 2014-2016 dla miasta Dynów wyniosła 73,6). Biorąc pod uwagę poszczególne ulice, największy wzrost wykreślonych podmiotów odnotowano na ulicy Zamkowej (291,8).

Tabela 33. Liczba aktywnych i wykreślonych podmiotów CEIDG w latach 2014, 2015 i 2016 wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Liczba aktywnych podmiotów CEIDG w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014 - 2016	Liczba wykreślonych podmiotów CEIDG w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Dynamika zmian 2014 - 2016
	2014	2015	2016		2014	2015	2016	
1 Maja	1,9	2,4	2,9	150,8	0,5	0,8	0,8	150,8

Bartkówka	1,1	1,7	1,9	162,6	0,3	0,3	0,2	66,3
Bławatkowa	9,5	12,0	11,5	121,2	0,0	0,0	0,0	-
Błonie	0,0	1,3	1,3	-	1,3	2,6	0,0	0,0
Dworska	2,9	2,8	2,9	98,1	0,0	0,0	0,0	-
Działowa	5,9	5,3	11,1	188,9	0,0	0,0	0,0	-
Fermstalowska	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Gajowa	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Gen. Sikorskiego	1,3	1,3	1,5	121,9	0,3	0,0	0,0	0,0
Głęboka	2,4	4,9	4,8	195,2	0,0	0,0	0,0	-
Graniczna	0,0	0,0	0,0	-	9,1	0,0	0,0	0,0
Gruntowa	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Grunwaldzka	2,7	2,8	3,0	109,0	0,3	0,2	0,2	51,3
Handlowa	4,4	4,4	4,6	105,4	0,0	0,7	0,0	-
Igioza	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jakłów	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jana III Sobieskiego	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Jana Pawła II	3,5	3,4	4,5	128,8	2,3	0,0	1,1	48,3
Kaniowiec	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Karolówka	1,1	1,6	2,1	198,9	1,1	0,0	0,0	0,0
Kazimierza Wielkiego	11,0	12,0	11,9	108,3	1,5	2,3	2,2	152,2
Kolejowa	2,7	2,8	2,9	105,7	0,0	0,0	0,0	-
Konopnickiej	0,0	2,9	2,8	-	0,0	2,9	0,0	-
Kościuszki	41,7	41,7	60,0	144,0	8,3	0,0	0,0	0,0
Krzywa	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Ks. Józefa Ożoga	1,8	1,8	1,9	108,2	0,9	0,5	0,5	54,1
Łazienna	1,5	2,3	2,3	158,2	0,7	0,8	0,8	105,5
Matejki	0,0	2,9	5,7	-	0,0	0,0	0,0	-
Mickiewicza	8,7	10,6	11,5	132,6	2,9	2,4	1,7	59,7
Ogrodowa	7,7	6,1	4,8	61,9	0,0	0,0	0,0	-
Pawia	2,3	2,3	2,2	96,6	0,0	0,0	0,0	-
Piłsudskiego	2,7	2,7	2,8	102,6	0,8	0,6	0,6	76,9
Piotra Skargi	0,0	5,0	4,8	-	0,0	0,0	0,0	-
Plażowa	6,9	7,4	7,4	107,4	0,0	0,0	3,7	-
Plebańska	6,7	7,1	6,7	100,0	0,0	0,0	0,0	-
Podgórska	0,0	0,0	0,0	-	0,4	0,0	0,4	100,8
Podwale	3,6	3,6	4,5	126,1	0,9	0,0	0,0	0,0
Polna	4,9	4,8	5,1	104,5	0,8	0,4	0,0	0,0
Potok	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Rogozów	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Rynek	34,5	41,3	46,1	133,6	5,7	1,3	6,6	114,5
Sanowa	2,9	3,2	3,3	113,3	2,9	3,2	0,0	0,0
Sienkiewicza	7,5	7,5	7,7	102,6	5,0	0,0	2,6	51,3
Słoneczna	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Stawiska	0,0	0,0	3,8	-	0,0	0,0	0,0	-
Strażacka	0,0	0,0	0,0	-	0,0	7,7	0,0	-
Szeroka	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-

Szkolna	6,7	6,7	6,7	100,0	0,0	2,2	2,2	-
Wąska	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Węgierska	0,0	0,0	0,0	-	0,0	1,3	0,0	-
Wierzbowa	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Witosa	10,0	10,0	10,0	100,0	10,0	0,0	0,0	0,0
Wuśki	1,1	1,1	1,1	98,9	0,0	0,0	0,0	-
Zamkowa	1,4	1,4	2,7	194,5	1,4	1,4	4,1	291,8
Zarzeki	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Zielona	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Źródlana	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Żurawiec	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-
Miasto	3,0	3,4	3,7	124,6	0,7	0,5	0,5	73,6

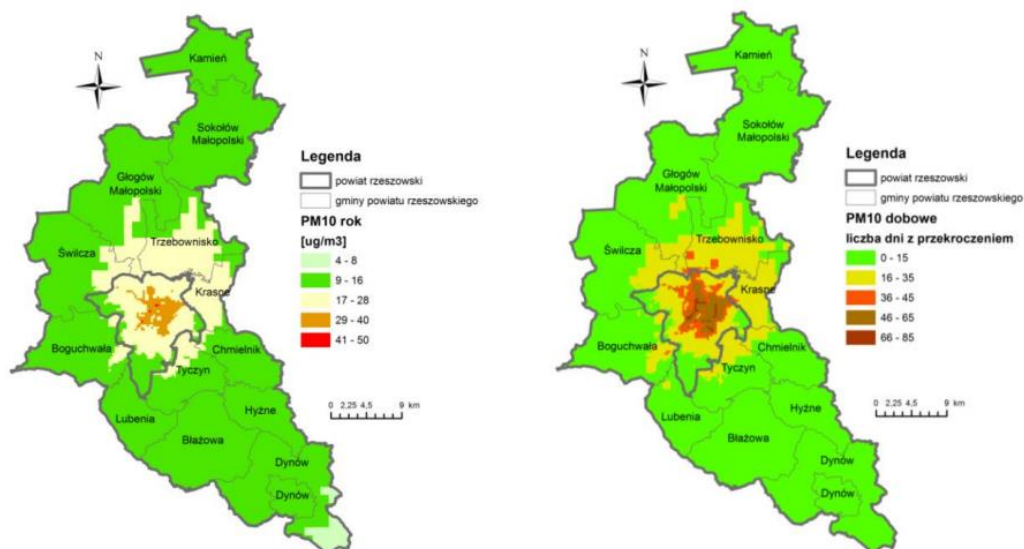
Źródło: Rejestr Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

I.5. SFERA ŚRODOWISKOWA

5.1. Ochrona środowiska

Program Ochrony Środowiska dla gminy miejskiej Dynów określa, że poważnym zagrożeniem dla czystości Sanu są zakłady mieszczące się w górnym biegu rzeki - zakłady przemysłu spożywczego i oczyszczalnie ścieków w Górnej, Solinie, Lesku i Sanoku. Jeśli chodzi o stan powietrza, to głównymi źródłami zanieczyszczeń na terenie miasta były: spalanie paliw, utylizacja odpadów i ścieków. W mieście Dynów raczej nie występował problem z dużym zanieczyszczeniem powietrza pyłami PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenem.

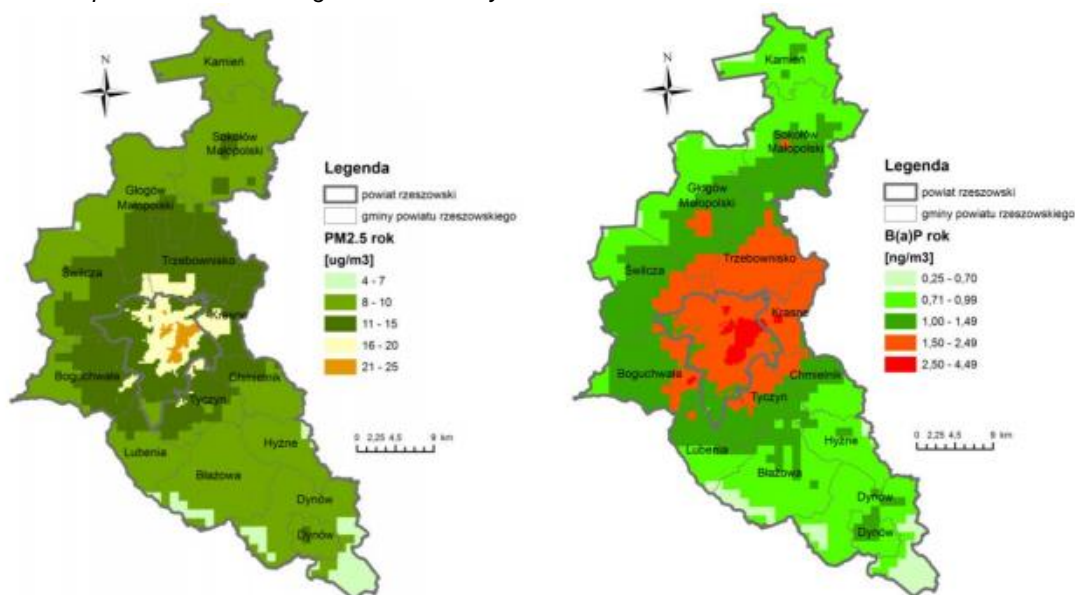
Rysunek 11. Rozkład stężeń średniorocznych (po lewej) i rozkład liczby dni z przekroczeniem dobowego poziomu (po prawej) pyłu PM10 na terenie powiatu rzeszowskiego w 2015 r. – wyniki modelowania

Źródło. „Stan środowiska w powiecie rzeszowskim w 2015 r.” WIOŚ w Rzeszowie

Rysunek 12. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 (po lewej) i benzo(a)pirenu (po prawej) na terenie powiatu rzeszowskiego w 2015 r. – wyniki modelowania

Źródło. „Stan środowiska w powiecie rzeszowskim w 2015 r.” WIOŚ w Rzeszowie

Z kolei, jako główne źródła hałasu, Program Ochrony Środowiska wskazywał ruch drogowy w centrum, szlaki komunikacyjne: drogę nr 884 Przemyśl - Domaradz i drogę nr 835 Lublin – Przeworsk – Grabownica Starzeńska, targowisko w dni handlowe, zakłady obróbki drewna, firmy budowlane i usługowo-handlowe, lokale rozrywkowe oraz stadion TS Dynovia.

Najbardziej prawdopodobną klęską żywiołową są powodzie i podtopienia. W obszarze zalewowym znajdują się ulice: Bartkówka, Kolejowa, Plażowa, Sikorskiego, Podgórska, Łazienna, Sanowa, Karolówka, Wierzbowa i Błonie. „Stan środowiska w powiecie rzeszowskim w 2015 r.” ukazał, że stan uchodzącego do Sanu potoku Dynówka jest bardzo podatny na eutrofizację i zły na obszarze chronionym. Podobnie rzeka San nie spełnia wymogów dla obszarów Natura 2000.

5.2. Występowanie azbestu

W mieście Dynów w 2016 roku pozostało 749,97 kg azbestu do unieszkodliwienia. W przeliczeniu na 100 mieszkańców wskaźnik ten wyniósł dla miasta 12,05 kg. Porównując z tym wskaźnikiem, wskaźniki, które osiągnęły poszczególne ulice, można zauważyć, że najgorsze wyniki odnotowały: Strażacka (69,08), Zarzeki (63,54) oraz Gajowa (54,83).

Dynamika zmian na lata 2014 – 2016 wskaźnika azbest pozostały do unieszkodliwienia (kg) w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła dla Dynowa 91,64. Najwyższą wartość osiągnęła ulica Gajowa – 108,33.

Tabela 34. Azbest pozostały do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016

Ulica	Azbest pozostały do unieszkodliwienia (Mg)			Dynamika zmian 2014-2016
	2014	2015	2016	
1 Maja	0,00	0,00	0,00	-
Bartkówka	33,16	32,79	29,81	89,90
Bławatkowa	53,33	42,40	40,77	76,44
Błonie	32,62	32,62	33,92	104,00
Dworska	3,53	3,43	3,47	98,10
Działowa	45,29	40,53	42,78	94,44
Fermstalowska	0,00	0,00	0,00	-

Gajowa	50,62	50,62	54,83	108,33
Gen. Sikorskiego	20,10	20,10	18,10	90,08
Głęboka	39,61	39,61	38,67	97,62
Graniczna	0,00	0,00	0,00	-
Gruntowa	2,25	2,17	2,33	103,70
Grunwaldzka	7,02	7,07	6,98	99,38
Handlowa	0,00	0,00	0,00	-
Igioza	43,33	44,39	35,00	80,77
Jakłów	7,00	7,00	6,79	96,97
Jana III Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	-
Jana Pawła II	0,00	0,00	0,00	-
Kaniowiec	0,00	0,00	0,00	-
Karolówka	19,80	20,01	18,37	92,79
Kazimierza Wielkiego	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	11,59	11,92	7,97	68,75
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Ks. Józefa Ożoga	4,82	4,98	5,22	108,21
Łazienna	13,59	12,44	12,92	95,12
Matejki	2,40	2,47	2,40	100,00
Mickiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Ogrodowa	25,50	20,09	15,79	61,90
Pawia	7,28	7,28	4,00	54,95
Piłsudskiego	6,13	6,04	5,57	90,82
Piotra Skargi	9,80	9,80	9,33	95,24
Plażowa	0,00	0,00	0,00	-
Plebańska	0,00	0,00	0,00	-
Podgórska	9,36	9,55	8,54	91,26
Podwale	9,42	9,51	8,92	94,64
Polna	6,11	5,71	5,11	83,69
Potok	0,00	0,00	0,00	-
Rogozów	34,13	34,13	34,13	100,00
Rynek	0,00	0,00	0,00	-
Sanowa	10,59	11,61	1,33	12,59
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	-
Stawiska	25,93	25,93	26,92	103,85
Strażacka	64,14	69,08	69,08	107,69
Szeroka	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	0,00	0,00	0,00	-
Wąska	47,60	52,89	20,22	42,48
Węgierska	58,19	53,83	51,88	89,16
Wierzbowa	22,40	22,40	22,40	100,00
Witosa	0,00	0,00	0,00	-

Wuśki	36,97	36,56	34,67	93,78
Zamkowa	0,00	0,00	0,00	-
Zarzeki	59,00	59,00	63,54	107,69
Zielona	0,00	0,00	0,00	-
Źródłana	9,17	9,17	9,17	100,00
Żurawiec	0,00	0,00	0,00	-
Miasto	13,15	13,01	12,05	91,64

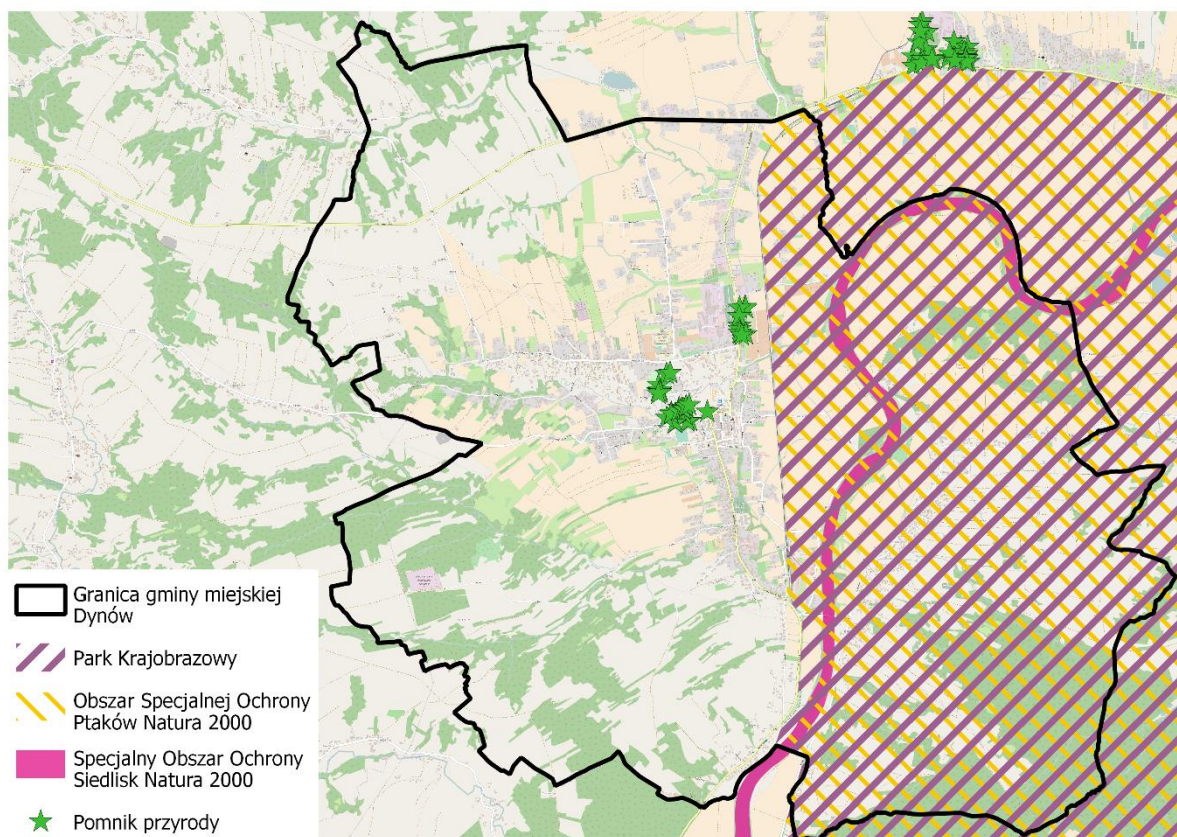
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dynowie.

5.3. Ochrona przyrody

Na terenie gminy miejskiej Dynów znajdują się fragmenty Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Pogórze Przemyskie”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Rzeka San” oraz 35 pomników przyrody. Wszystkie pomniki przyrody są drzewami.

Granica Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego dochodzi do linii kolejki wąskotorowej. Jego celem jest ochrona charakterystycznych suchych dolin oraz wysokich torfowisk. Ponadto na terenie parku znajdują się odkrywki fliszu karpackiego. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Pogórze Przemyskie” jest szczególnie cenny ze względu na występowanie 29 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Z kolei Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Rzeka San” głównie służy ochronie gatunków ryb, takich jak m.in. minog strumieniowy, kiełb białopłetwy, kiełb Kesslera, boleń i różanka.

Rysunek 13. Występowanie form ochrony przyrody na terenie Miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.pl

I.6. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

5.1. Metodyka badania

W dniach 21.02.2017r. do 07.03.2017r. przeprowadzone zostało badanie ankietowe w ramach projektu „Opracowanie i przyjęcie do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023”. Badanie było realizowane za pomocą dwóch technik:

- ankiety internetowej za pomocą metody CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview);
- papierowych kwestionariuszy do samodzielnego wypełniania PAPI (ang. Paper and Pencil Interview).

Ankiety wypełniło 29 osób.

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców Miasta Dynów na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów gminy oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie lokalnego programu rewitalizacji.

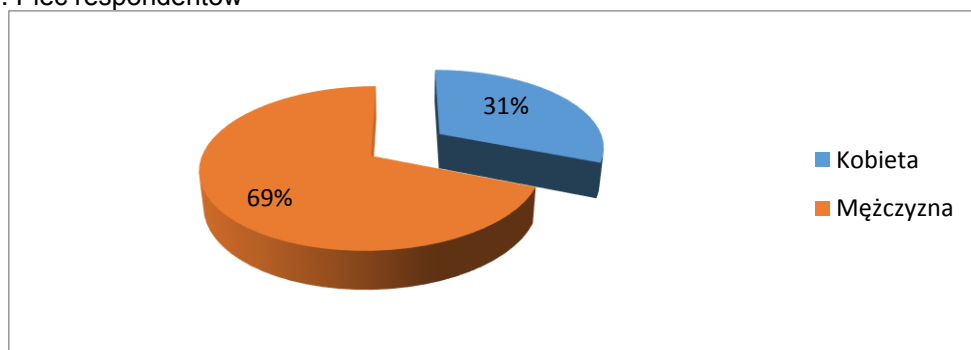
Obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Jest to obszar charakteryzujący się ponadto: problemami gospodarczymi (np. niski poziom przedsiębiorczości), środowiskowymi (np. zanieczyszczenie środowiska), przestrzenno-funkcjonalnymi (np. niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną) i technicznymi (np. zły stan techniczny budynków).

Próba

W badaniu wzięło udział łącznie 29 osób, wśród których przeważali mężczyźni (69%). Jeśli chodzi o wiek, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale od 25-44 lat (65,5%). Na kolejnych miejscach znalazły się osoby w przedziale wiekowym 45-64 lat (27,6%), 20-24 lata (6,9%). W badaniu nie wzięły udziału osoby z przedziałów wiekowych „poniżej 20 roku życia” oraz osoby „powyżej 65 roku życia”. Pełna informacja o cechach demograficznych respondentów została zaprezentowana na wykresach poniżej.

Badanie to należy traktować jako materiał uzupełniający do analiz statystycznych prowadzonych dla obszaru gminy i obszaru, który zostanie wyznaczony jako zdegradowany i rewitalizacji.

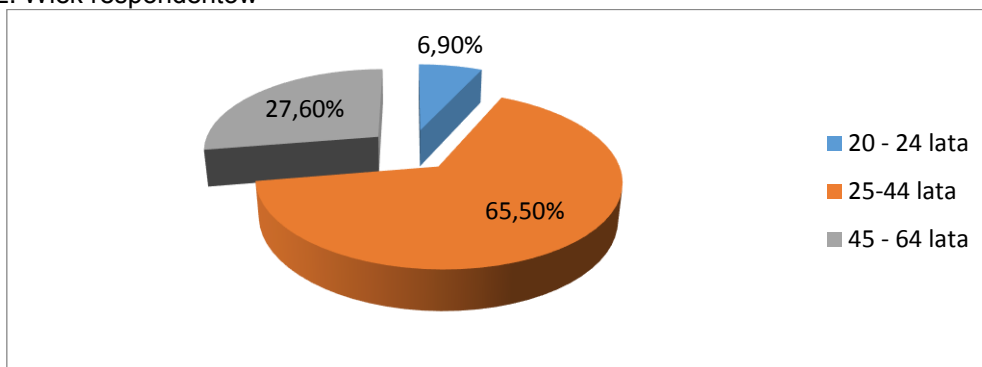
Wykres 1. Płeć respondentów

Źródło: Badanie ankietowe

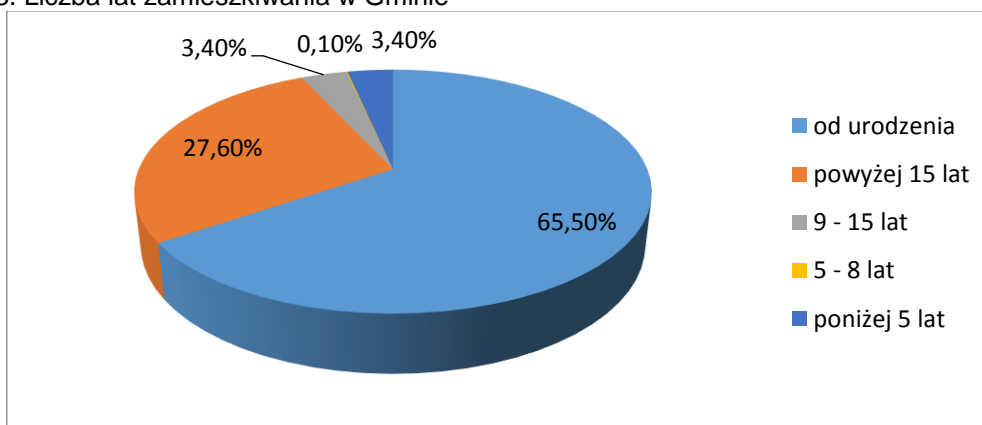
Wykres 2. Wiek respondentów

Źródło: Badanie ankietowe

Zdecydowana większość mieszka w Mieście Dynów od urodzenia (65,5%) lub ponad 15 lat (27,6%).

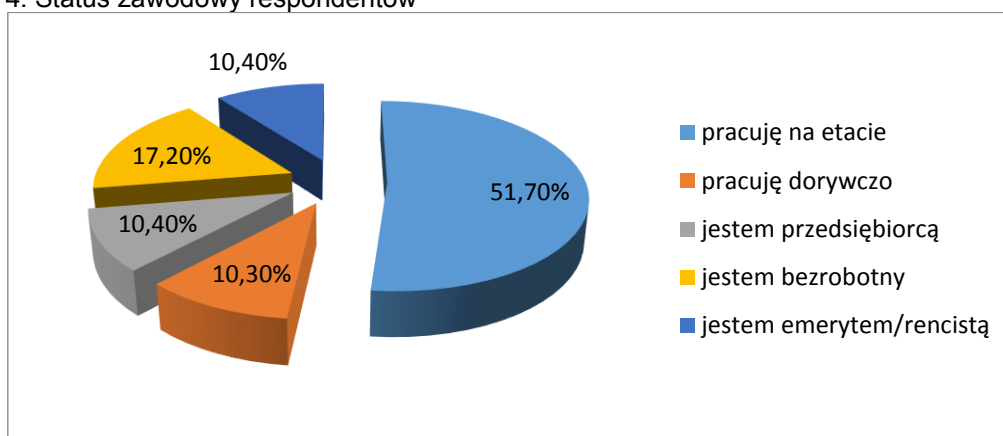
Wykres 3. Liczba lat zamieszkiwania w Gminie

Źródło: Badanie ankietowe

Jeśli chodzi o sytuację na rynku pracy, najliczniejszą grupę stanowili pracujący – w tym na etacie lub jako przedsiębiorcy (odpowiednio: 51,70% i 10,4%). Osoby pracujące dorywczo i bezrobotne stanowiły odpowiednio: 10,3% i 17,2%. Emeryci i renciści to 10,4%.

Wykres 4. Status zawodowy respondentów

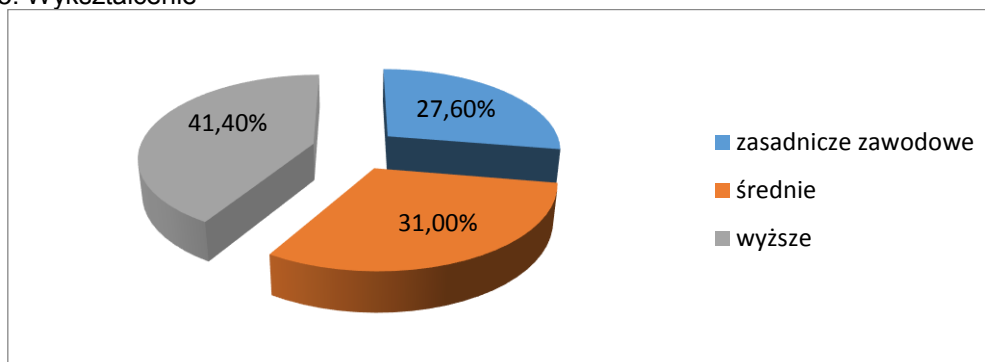

Źródło: Badanie ankietowe

Jeżeli chodzi o wykształcenie ankietowanych to najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wyższym wykształceniem (41,4%). Osoby z wykształceniem średnim stanowiły 31,0%, a z zasadniczym zawodowym stanowiły 27,6%.

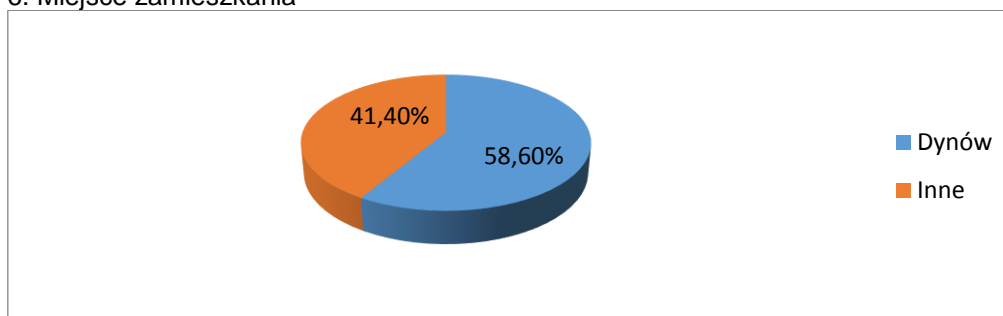
Wykres 5. Wykształcenie

Źródło: Badanie ankietowe

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowili mieszkańcy Dynowa (58,6%), osoby deklarujące miejsce zamieszkania inne niż Dynów stanowiły 41,4%.

Wykres 6. Miejsce zamieszkania

Źródło: Badanie ankietowe

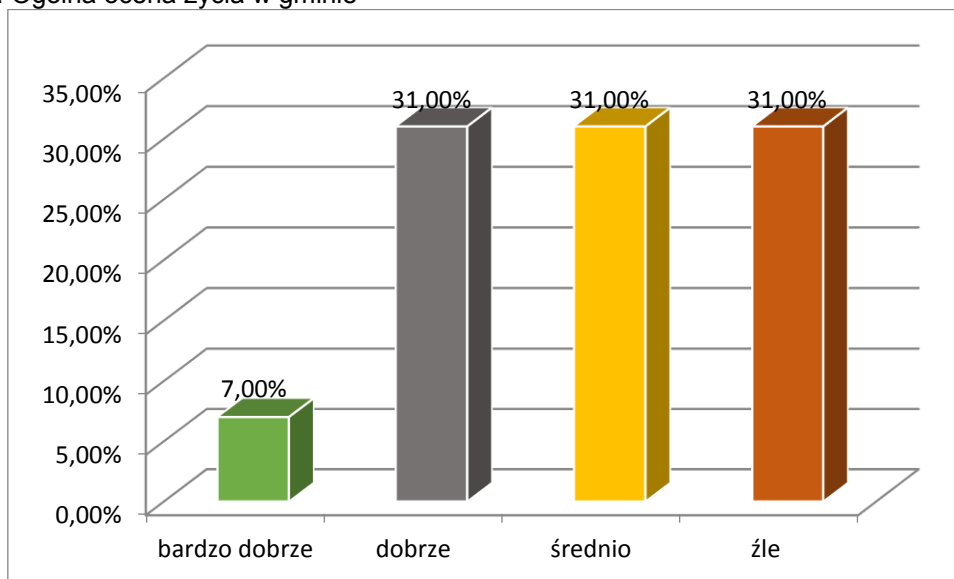
5.2. Wyniki badania

Pierwsze pytanie w ankiecie dotyczyło ogólnej opinii mieszkańców na temat życia w gminie. Z odpowiedzi wyłania się w miarę optymistyczny obraz – łącznie odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” udzieliło 38% ankietowanych, „średnio 31%. 31% ankietowanych stwierdziło, że w Gminie Miejskiej Dynów mieszka się źle. Odpowiedzi „bardzo źle” nie było.

Wykres 7. Ogólna ocena życia w gminie

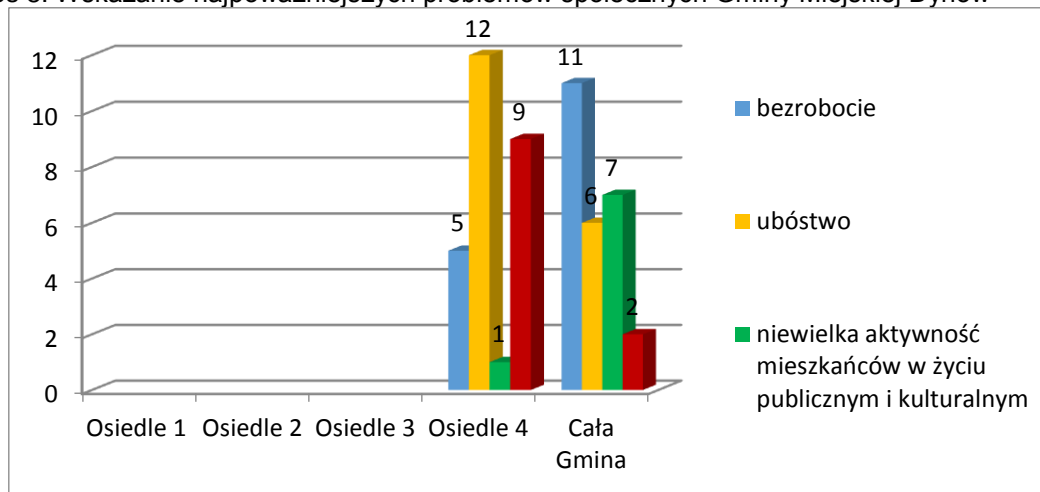

Źródło: Badanie ankietowe

Następnie kwestia ta została pogłębiona o wskazanie najważniejszych problemów społecznych, gospodarczych oraz problemów związanych ze środowiskiem naturalnym, zagospodarowaniem przestrzennym i stanem infrastruktury technicznej w Gminie Miejskiej Dynów, ze wskazaniem osiedla. Odpowiedzi zostały zaznaczone „dla całej gminy” i dla Osiedla 4.

W zakresie problemów społecznych, za najważniejsze problemy uznano: ubóstwo, bezrobocie, niski poziom integracji mieszkańców Gminy oraz niewielką aktywność mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym.

Wykres 8. Wskazanie najpoważniejszych problemów społecznych Gminy Miejskiej Dynów

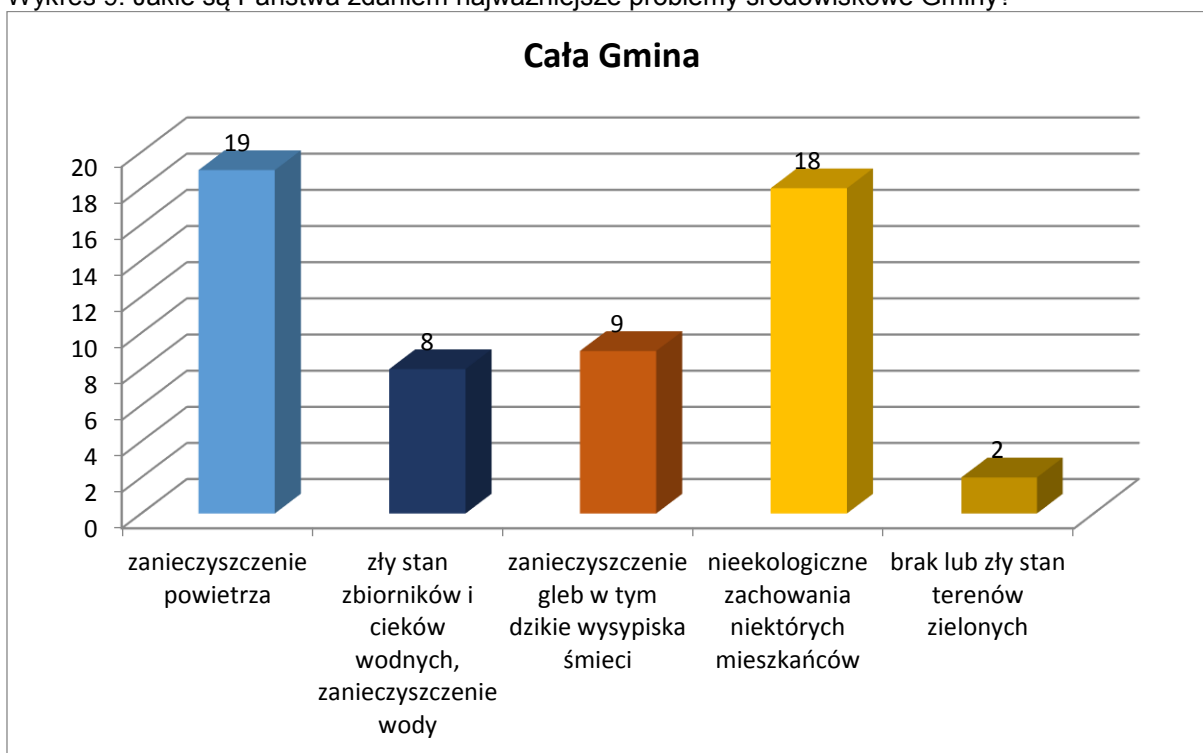
Źródło: Badanie ankietowe

Ankietowani najczęściej wskazywali całą Gminę jako miejsce o największym natężeniu problemów społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych oraz technicznych.

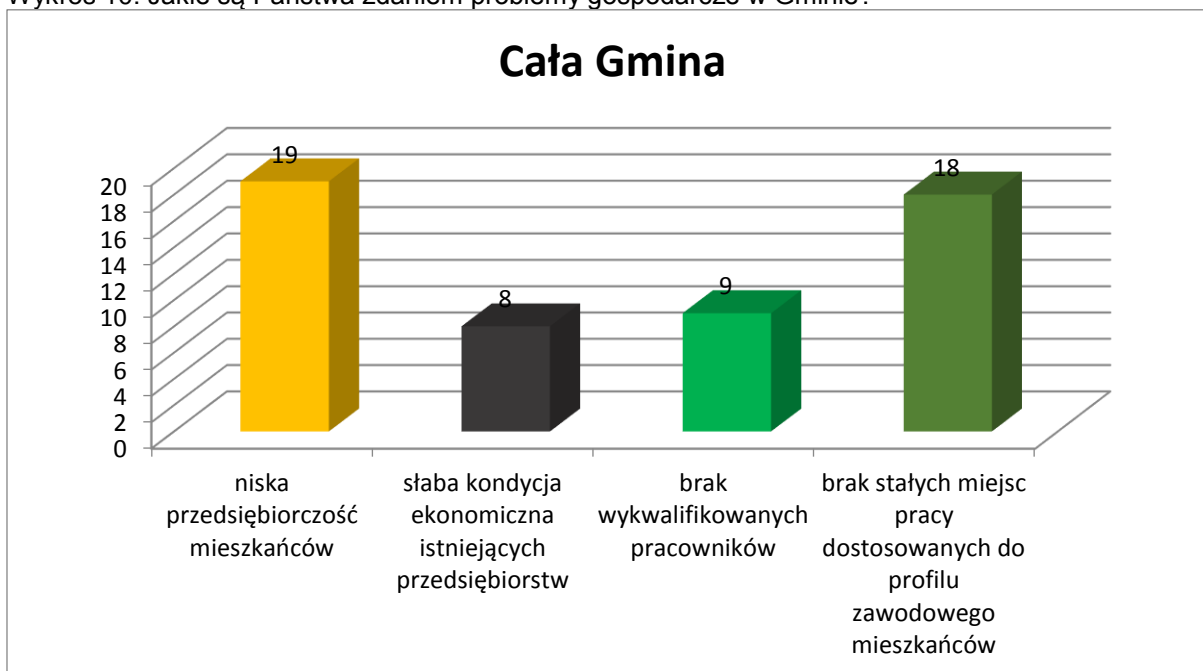
Wykres 9. Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze problemy środowiskowe Gminy?

Źródło: Badanie ankietowe

Wśród problemów środowiskowych wskazywano jako najważniejsze problemy: zanieczyszczenie powietrza, nieekologiczne zachowania mieszkańców, zanieczyszczenie gleb, dzikie wysypiska śmieci oraz zanieczyszczenie wód powierzchniowych. Problemy te zdaniem respondentów są charakterystyczne dla całej Gminy.

Wykres 10. Jakie są Państwa zdaniem problemy gospodarcze w Gminie?

Źródło: Badanie ankietowe

Na pytanie **Jakie występują problemy gospodarcze?** ankietowani najczęściej odpowiadali, że są to „niska przedsiębiorczość mieszkańców” i „brak stałych miejsc pracy dostosowanych do profilu zawodowego mieszkańców”. Problemy dotyczą całej Gminy i trudno wskazać konkretną lokalizację.

Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy? – to kolejne pytanie jakie znalazło się w ankiecie.

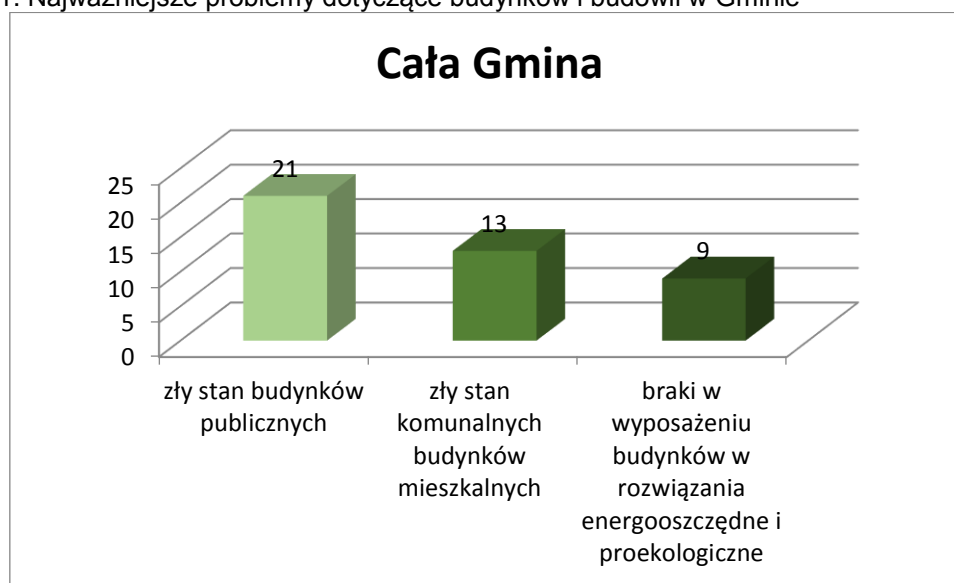
Problemy	Liczba odpowiedzi
Braki lub zła jakość infrastruktury technicznej: kolejowej, drogowej, wodnokanalizacyjnej, energetycznej, teleinformatycznej, internetowej, gazowej, ciepłowniczej.	18
Zły stan, brak lub mała dostępność do infrastruktury społecznej: placówki edukacyjne - szkoły, placówki opiekuńcze - żłobki, domy opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych.	11
Zły stan, brak lub mała dostępność do obiektów kulturalnych, miejsc spotkań dla mieszkańców (np. organizacji pozarządowych, seniorów, młodzieży, kółek zainteresowań innych).	8
Brak lub niewystarczający stopień zagospodarowania miejsc publicznie dostępnych (deptaki, parki, muszle koncertowe, ścieżki rowerowe, zalew, tereny wzdłuż rzeki inne).	7
Niedostosowanie miejsc publicznie dostępnych do potrzeb osób niepełnosprawnych (brak podjazdów, wind, inne).	6
Niedostosowanie miejsc publicznych dla rodziców z dzieckiem w wózku (brak podjazdów, wind, miejsc dla rodzica z dzieckiem w tym przewijanie i karmienie, ogólnodostępnych placów zabaw inne).	3

Źródło: Badanie ankietowe

Respondenci wskazywali na złą jakość lokalnych dróg, niedostateczną ilość chodników dla pieszych. Dużo odpowiedzi dotyczyło braków lub złego stanu infrastruktury społecznej.

W odniesieniu do budynków i budowli odpowiedzi również dotyczyły całej Gminy. Odpowiedzi na pytanie **Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze problemy dotyczące budynków i budowli w Gminie?** – prezentuje poniższy wykres.

Wykres 11. Najważniejsze problemy dotyczące budynków i budowli w Gminie

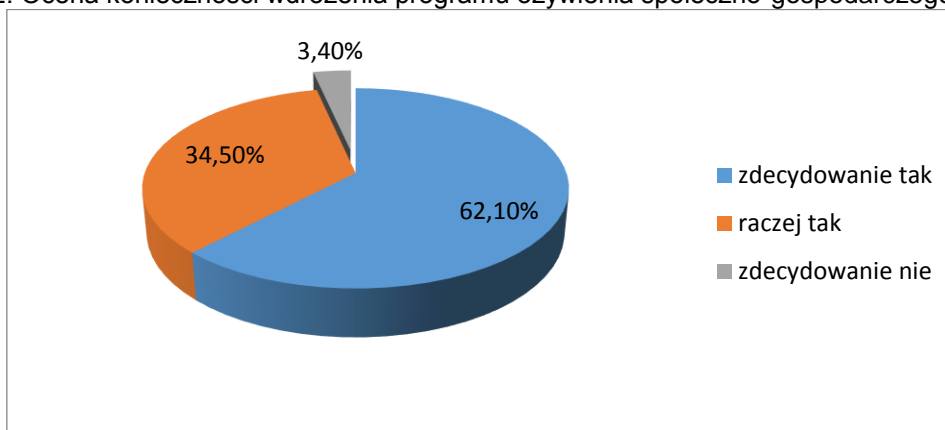
Źródło: Badanie ankietowe

Na pytanie czy Gmina Miejska Dynów wymaga programu ożywienia społeczno-gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego ankietowani najczęściej udzielali odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” (w sumie 96,6%).

Wykres 12. Ocena konieczności wdrożenia programu ożywienia społeczno-gospodarczego

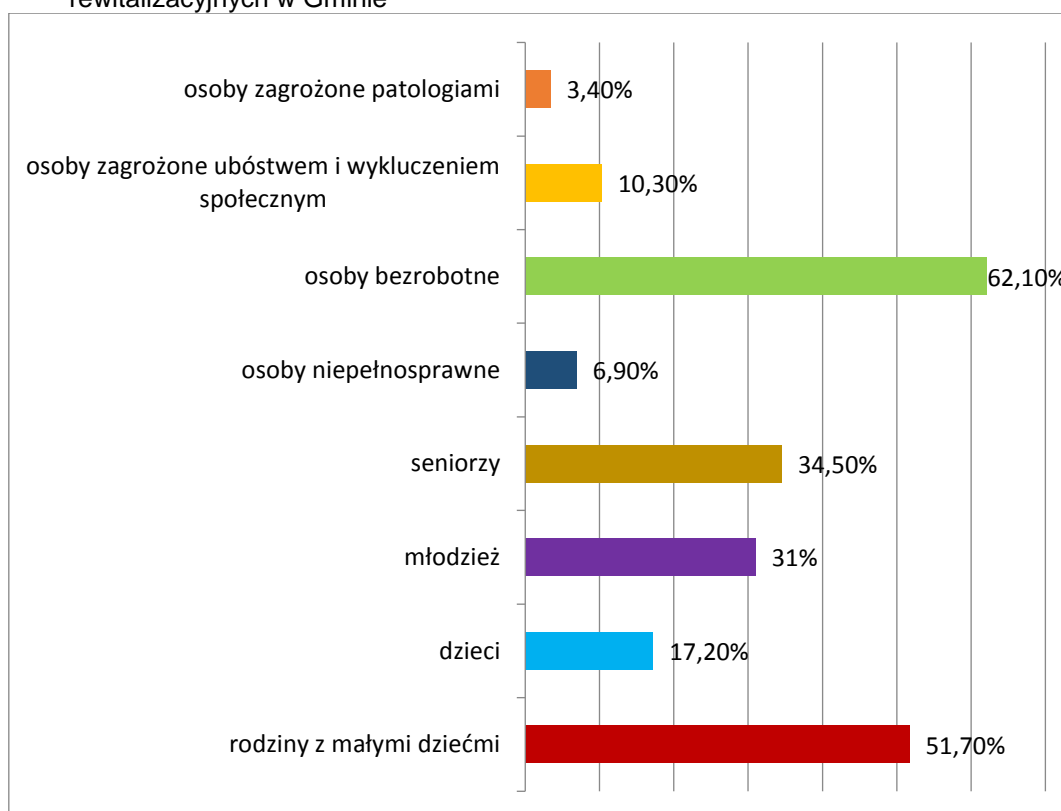

Źródło: Badanie ankietowe

Następnie poproszono ankietowanych o wskazanie tych grup społecznych, które ich zdaniem powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w Gminie Miejskiej Dynów.

Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną grupę. W odpowiedziach wskazano przede wszystkim na osoby bezrobotne (62,1%) oraz na rodziny z małymi dziećmi (51,7%). Na kolejnych miejscach znaleźli się seniorzy (34,5%) oraz młodzież (po 31%).

Wykres 13. Wskazanie grup społecznych, które powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w Gminie

Źródło: Badanie ankietowe

I.7. WYNIKI WARSZATU DIAGNOSTYCZNEGO

W ramach projektu przeprowadzone zostały konsultacje społeczne / warsztaty diagnostyczno-projektowe z udziałem różnych podmiotów, które zostały poprzedzone diagnozą ilościową obszaru przewidzianego do rewitalizacji, opracowaniem obiektywnych kryteriów wyboru obszaru, hierarchii potrzeb i dalej projektów rewitalizacyjnych, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju miasta.

W ramach prac nad LPR we wszystkich etapach tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji zostały zastosowane działania aktywizujące i zachęcające do udziału mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz innych interesariuszy. Został zapewniony realny wpływ na kształt tworzonego programu rewitalizacji na kilka sposobów. Planowane do wykorzystania partycypacyjne metody konsultacji, stosowane na każdym kluczowym etapie prac nad programem były następujące:

- ✓ badania ankietowe;
- ✓ warsztaty diagnostyczno-projektowe i spotkania konsultacyjne służące poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz zapewnieniu spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami.

W dniu 05.03.2017 r. odbył się w Dynowie warsztat diagnostyczny, którego celem była identyfikacja obszarów problemowych wraz ze wskazaniem głównych problemów, jakie na nich występują. Program warsztatu był następujący:

- ✓ omówienie podstaw prawnych prowadzenia prac nad programem rewitalizacji;
- ✓ omówienie stanu prac nad programem;
- ✓ identyfikacja obszarów problemowych.

W trakcie warsztatu uczestnikom warsztatów została przedstawiona tematyka rewitalizacji oraz zostały przedstawione podstawowe definicje. Następnym etapem warsztatu była prezentacja wstępnych wyników analizy diagnostycznej. Po prezentacji uczestnicy w grupach identyfikowali obszary problemowe.

Zdaniem uczestników warsztatu najpilniejszej interwencji rewitalizacyjnej wymaga miejscowość Centrum Dynowa od stacji kolejki wąskotorowej do ulicy Bartkówka. W trakcie warsztatu w następnej części uczestnicy zidentyfikowali problemy na wyznaczonym obszarze zdegradowanym i rewitalizacji:

- ✓ w sferze społecznej:
  - wysokie bezrobocie;
  - niewystarczająca liczba ofert pracy na lokalnym rynku
  - niski poziom przedsiębiorczości
  - bardzo ograniczone możliwości zapewnienia schronienia i opieki osobom będącym w trudnej sytuacji losowej;
  - ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych;
  - ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych;
  - brak mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych
  - niska aktywność obywatelska;
  - niski stopień integracji społeczności lokalnych;
- ✓ w sferze środowiskowej:
  - niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
- ✓ w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej:

- niezadawalająca ilość miejsc parkingowych;
  - niezadawalający standard istniejących parkingów
  - niezadawalający stan techniczny dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich;
  - niewystarczająca ilość chodników wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
  - niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej;
  - niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna;
  - niezagospodarowane pod względem rekreacyjnym tereny nad Sanem;
  - niewystarczająca powierzchnia urządzonych terenów zielonych - wymagające uzupełnienia i urządzenia tereny zieleni miejskiej;
  - niewystarczająca liczba obiektów małej architektury w przestrzeni publicznej;
  - niska estetyka przestrzeni publicznej;
  - zaniedbane, niezagospodarowane tereny w mieście wymagające działań rewitalizacyjnych;
- ✓ w sferze technicznej:
- niezadawalający stan techniczny i estetyczny budynków użyteczności publicznej;
  - brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą widowiskowo-koncertową (Centrum aktywizacji społecznej) oraz zły stan obiektu biblioteki;
  - niezadawalający stan zachowania obiektów zabytkowych;
  - niezadawalający standard mieszkań w budynkach mieszkalnych.
  - wysoka energochłonność wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobach wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni.
- ✓ w sferze gospodarczej:
- niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta
  - mało wykorzystany potencjał środowiskowy i kulturowy do rozwoju turystyki (dolina Sanu, kolejka wąskotorowa).
  - słaba promocja potencjału turystycznego gminy.

I.8. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

W powyższych rozdziałach przeanalizowano obszar miasta Dynów, w celu określenia, na których terenach występuje nasilenie problemów w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Większość danych analizowano w podziale na ulice miasta, dzięki czemu można dość dokładnie nakreślić lokalizację negatywnych zjawisk. Poniższe tabele obrazują porównanie wartości każdego ze wskaźników do wartości dla całego miasta. W przypadku, gdy wartość wskaźnika dla konkretnej ulicy była gorsza niż wartość dla miasta wpisano wartość 1, a gdy była lepsza wpisano 0, co oznacza brak degradacji. Należy pamiętać, że wartość „gorsza” to, w zależności od wskaźnika, wartość wyższa (np. liczba osób korzystających z pomocy społecznej) lub niższa (np. liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej) niż dla miasta.

Tabela 35. Delimitacja obszaru zdegradowanego dla sfery społecznej – porównanie wskaźników do wartości dla miasta. Oznaczenia: 1 – degradacja, 0 – brak degradacji

Ulica	SFERA SPOŁECZNA																									
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Dynamika - Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Dynamika - Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Dynamika - Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność	Dynamika - Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność	Liczba złożonych wniosków w ramach 500+ na pierwsze dziecko	Liczba wydanych Niebieskich Kart	Dynamika - Liczba wydanych Niebieskich Kart	Liczba aktywnych czytelników bibliotek	Dynamika - Liczba aktywnych czytelników bibliotek	Liczba organizacji pozarządowych	Dynamika - Liczba organizacji pozarządowych	Liczba członków organizacji pozarządowych	Dynamika - Liczba członków organizacji pozarządowych	Liczba przestępstw	Dynamika - Liczba przestępstw	Liczba bezrobotnych	Dynamika - Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych powyżej 12 miesięcy	Dynamika - Liczba bezrobotnych powyżej 12 miesięcy	Liczba bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego	Dynamika - Liczba bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego	SUMA
1-go Maja	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	9
Bartkówka	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	18
Bławatkowa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	7
Błonie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	16
Dworska	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	7
Działowa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Fermstalowska	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	16
Gajowa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Gen. Sikorskiego	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	13
Głęboka	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	10
Graniczna	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	13

Gruntowa	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0	15	
Grunwaldzka	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	9	
Handlowa	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	15
Igioza	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	10	
Jaków	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	9
Jana III Sobieskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Jana Pawła II	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	15
Kaniowiec	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Karolówka	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	12
Kazimierza Wielkiego	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	10
Kolejowa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	17
Konopnickiej	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Kościuszki	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Krzywa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Ożoga	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	9
Łazienna	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	0	17
Jana Matejki	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	7
Mickiewicza	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	13
Ogrodowa	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	11
Pawia	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	10
Piłsudskiego	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	13
Piotra Skargi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Plażowa	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	11
Plebańska	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	10
Podgórska	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	12
Podwale	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	10
Polna	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	7
Potok	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	8

Rogozów	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Rynek	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	17
Sanowa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	15
Sienkiewicza	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	9
Słoneczna	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Stawiska	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	6
Strażacka	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	15
Szeroka	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Szkolna	1	1	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	10
Wąska	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	12
Węgierska	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	10
Wierzbowa	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Witosa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	9
Wuśki	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	11
Zamkowa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	13
Zarzeki	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	13
Zielona	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	8
Źródłana	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	6
Żurawiec	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7

Źródło: opracowanie własne

Tabela 36. Delimitacja obszaru zdegradowanego dla sfery gospodarczej, środowiskowej i technicznej – porównanie wskaźników do wartości dla miasta. Oznaczenia: 1 – degradacja, 0 – brak degradacji

Ulica	SFERA GOSPODARCZA						SFERA ŚRODOWISKOWA		SFERA TECHNICZNA					SUMA
	Liczba podmiotów gospodarczych REGON w 2016 roku	Dynamika - Liczba podmiotów gospodarczych REGON w 2016 roku	Aktywni przedsiębiorcy CEIDG	Dynamika - Aktywni przedsiębiorcy CEIDG	Wykreśleni przedsiębiorcy CEIDG	Dynamika - Wykreśleni przedsiębiorcy CEIDG	Azbest pozostały do unieszkodliwienia	Dynamika - Azbest pozostały do unieszkodliwienia	Procent budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	Liczba podmiotów podłączonych do sieci kanalizacyjnej	Dynamika - Liczba podmiotów podłączonych do sieci kanalizacyjnej	Liczba podmiotów podłączonych do sieci wodociągowej	Dynamika - Liczba podmiotów podłączonych do sieci wodociągowej	
1-go Maja	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	8
Bartkówka	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1		1		6
Bławatkowa	0	1	1	0	0		0	1	0	1	1			5
Błonie	1	1	0		0	0	1	1	0	0	1			5
Dworska	1	0	0	0	0		0	1	0	0	1	0	1	4
Działowa	0	0	1	1	0		0	1	0	0	1	1		5
Fermstałowska	0	0	0		0		0	0	0	1		1		2
Gajowa	0	0	0		0		0	1	1	1		1		4
Gen. Sikorskiego	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	5
Głęboka	0	0	1	1	0		1	1	1	1		1		7
Graniczna	0	1	0		0	0	0	0	1	1	1	1		5
Gruntowa	1	0	0		0		0	1	1	1		1		5

Grunwaldzka	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	5
Handlowa	0	0	1	0	0		0	0	0	1	0	0	0	2
Igioza	1	0	0		0		1	0	1	1		1		5
Jakłów	1	1	0		0		0	1	1	1		1		6
Jana III Sobieskiego	1	1	0		0		0	0	1	0	1	1		5
Jana Pawła II	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	5
Kaniowiec	1	0	0		0		0	0	1	1		1		4
Karolówka	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1		1		7
Kazimierza Wielkiego	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	6
Kolejowa	1	0	0	0	0		0	0	1	1	0	0	0	3
Konopnickiej	0	0	0		0		0	0	0	0	0	1		1
Kościuszki	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Krzywa	1	0					0	1	0			1		3
Ożoga	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4
Łazienna	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	6
Jana Matejki	0	0	1		0		0	1	0	0	1	1		4
Mickiewicza	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	7
Ogrodowa	1	1	1	0	0		0	1	0	0	1	1		6
Pawia	1	1	0	0	0		0	0	1	1	1	1		6
Piłsudskiego	1	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	7
Piotra Skargi	1	0	1		0		0	1	0	0	1	1		5
Plażowa	0	0	1	0	1		0	0	0	1		0	0	3
Plebańska	0	0	1	0	0		0	0	1	0	1	1		4
Podgórska	1	0	0		0	1	1	0	1	0	1	1	1	7
Podwale	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	7
Polna	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	4
Potok	0	1	0		0		0	0	1	0	1	1		4
Rogozów	1	0	0		0		0	1	1	1		1		5

Rynek	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	5
Sanowa	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1		4
Sienkiewicza	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	5
Słoneczna	1	0	0		0		0	0	0	0	1	1		3
Stawiska	1	0	1		0		0	1	0	0	0	1		4
Strażacka	1	1	0		0		0	1	1	0	0	0	0	4
Szeroka	0	1	0		0		0	0	0	1		1		3
Szkolna	0	1	1	0	1		0	0	1	0	1	0	1	6
Wąska	1	0	0		0		0	0	0	1		0	0	2
Węgierska	1	1	0		0		1	1	0	1	1	1		7
Wierzbowa	1	0	0		0		0	1	0	0		1		3
Witosa	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1		4
Wuśki	1	0	0	0	0		1	1	0	1		1		5
Zamkowa	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	7
Zarzeki	1	0	0		0		0	1	1	1		1		5
Zielona	1	0	0		0		0	0	0	0	1	0	1	3
Źródłana	1	0	0		0		0	1	0	0	1	1		4
Żurawiec	1	0	0		0		0	0	1	1		1		4

Źródło: opracowanie własne

Tabela 37. Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy we wszystkich sferach

Ulica	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA TECHNICZNA	SUMA
1-go Maja	9	4	0	4	17
Bartkówka	18	2	1	3	24
Bławatkowa	7	2	1	2	12
Błonie	16	2	2	1	21
Dworska	7	1	1	2	11
Działowa	7	2	1	2	12
Fermstalowska	16	0	0	2	18
Gajowa	7	0	1	3	11
Gen. Sikorskiego	13	1	1	3	18
Głęboka	10	2	2	3	17
Graniczna	13	1	0	4	18
Gruntowa	15	1	1	3	20
Grunwaldzka	9	1	2	2	14
Handlowa	15	1	0	1	17
Igioza	10	1	1	3	15
Jakłów	9	2	1	3	15
Jana III Sobieskiego	6	2	0	3	11
Jana Pawła II	15	4	0	1	20
Kaniowiec	13	1	0	3	17
Karolówka	12	2	2	3	19
Kazimierza Wielkiego	10	4	0	2	16
Kolejowa	17	1	0	2	20
Konopnickiej	5	0	0	1	6
Kościuszki	3	2	0	0	5
Krzywa	7	1	1	1	10
Ożoga	9	2	1	1	13
Łazienna	17	3	1	2	23
Jana Matejki	7	1	1	2	11
Mickiewicza	13	4	0	3	20
Ogrodowa	11	3	1	2	17
Pawia	10	2	0	4	16
Piłsudskiego	13	4	1	2	20
Piotra Skargi	6	2	1	2	11
Plażowa	11	2	0	1	14
Plebańska	10	1	0	3	14
Podgórska	12	2	1	4	19
Podwale	10	2	1	4	17
Polna	7	2	1	1	11
Potok	8	1	0	3	12

Rogozów	13	1	1	3	18
Rynek	17	4	0	1	22
Sanowa	15	2	0	2	19
Sienkiewicza	9	3	0	2	14
Stonieczna	7	1	0	2	10
Stawiska	6	2	1	1	10
Strażacka	15	2	1	1	19
Szeroka	7	1	0	2	10
Szkolna	10	3	0	3	16
Wąska	12	1	0	1	14
Węgierska	10	2	2	3	17
Wierzbowa	7	1	1	1	10
Witosa	9	2	0	2	13
Wuśki	11	1	2	2	16
Zamkowa	13	4	0	3	20
Zarzeki	13	1	1	3	18
Zielona	8	1	0	2	11
Źródłana	6	1	1	2	10
Żurawiec	7	1	0	3	11

Źródło: opracowanie własne

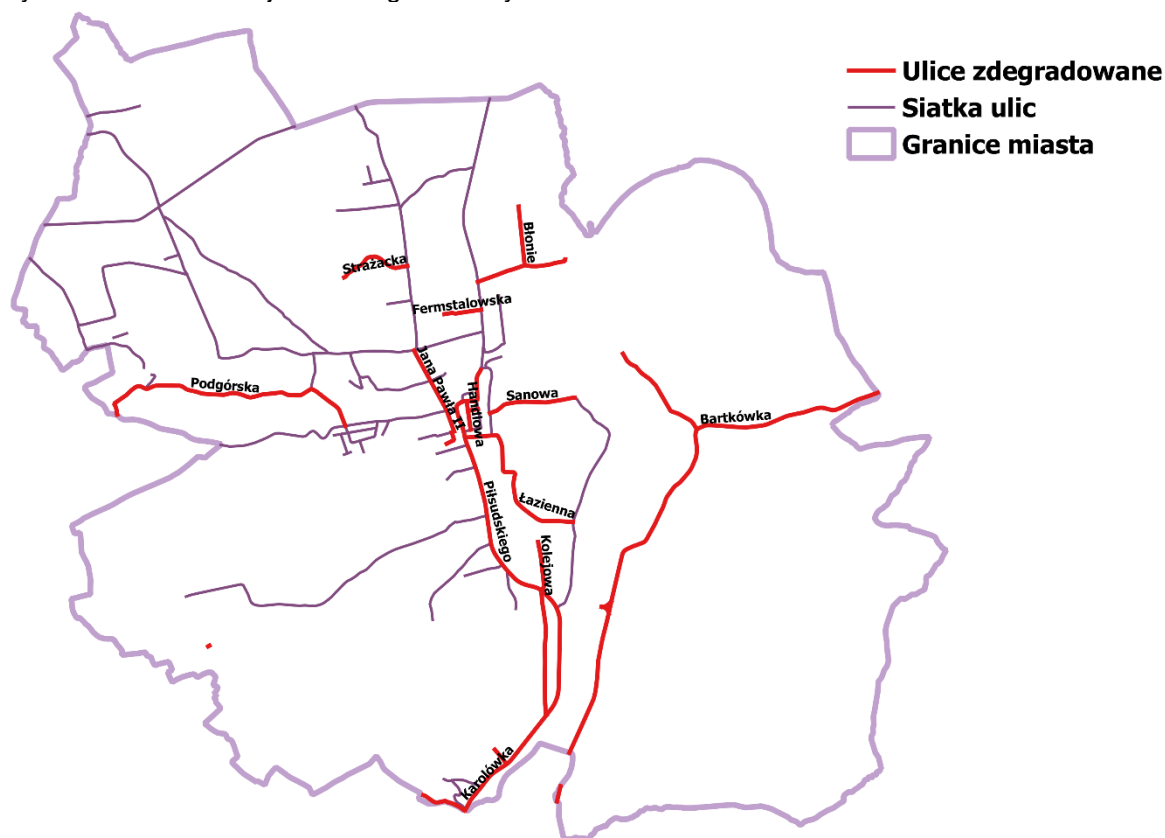
Proces wyznaczenia obszaru zdegradowanego przebiegał kilku etapowo. Analiza statystyczna porównująca wartości poszczególnych ulic do wartości dla całego miasta była punktem wyjścia do wyznaczenia obszaru. Następnie zsumowano liczbę wskaźników gorszych od wartości dla miasta w podziale na sferę społeczną, pozostałe sfery oraz łączną liczbę sfer. Efektem tego jest powyższa tabela.

Uznano, iż obszar zdegradowany będzie obejmował ulice, które osiągnęły sumę wskaźników wszystkich sfer gorszych od wartości dla miasta powyżej 18 oraz, które osiągnęły wskaźniki gorsze od wartości dla miasta powyżej 14 w sferze społecznej. Wyszczególnienie sfery społecznej podyktowane było główną rolą w procesie rewitalizacji, będącej fundamentem wielu innych, uzupełniających działań ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Ulice, które osiągnęły najmniej korzystane wartości (powyżej 18 – połowa wszystkich wskaźników, we wszystkich sferach oraz powyżej 14 - ponad połowa wszystkich wskaźników w sferze społecznej):

- Bartkówka
- Łazienna
- Rynek
- Błonie
- Gruntowa
- Jana Pawła II
- Kolejowa
- Mickiewicza
- Piłsudskiego
- Zamkowa
- Karolówka
- Podgórska
- Sanowa
- Strażacka
- Łazienna
- Fermstalowska
- Handlowa
- Sanowa

Rysunek 14. Lokalizacja ulic zdegradowanych

Źródło: opracowanie własne.

W celu zachowania spójności obszaru zdecydowano się na połączenie poszczególnych ulic tworząc jeden, spójny obszar. Dzięki temu, włączono ulice zawierające się wewnątrz obszaru, takie jak:

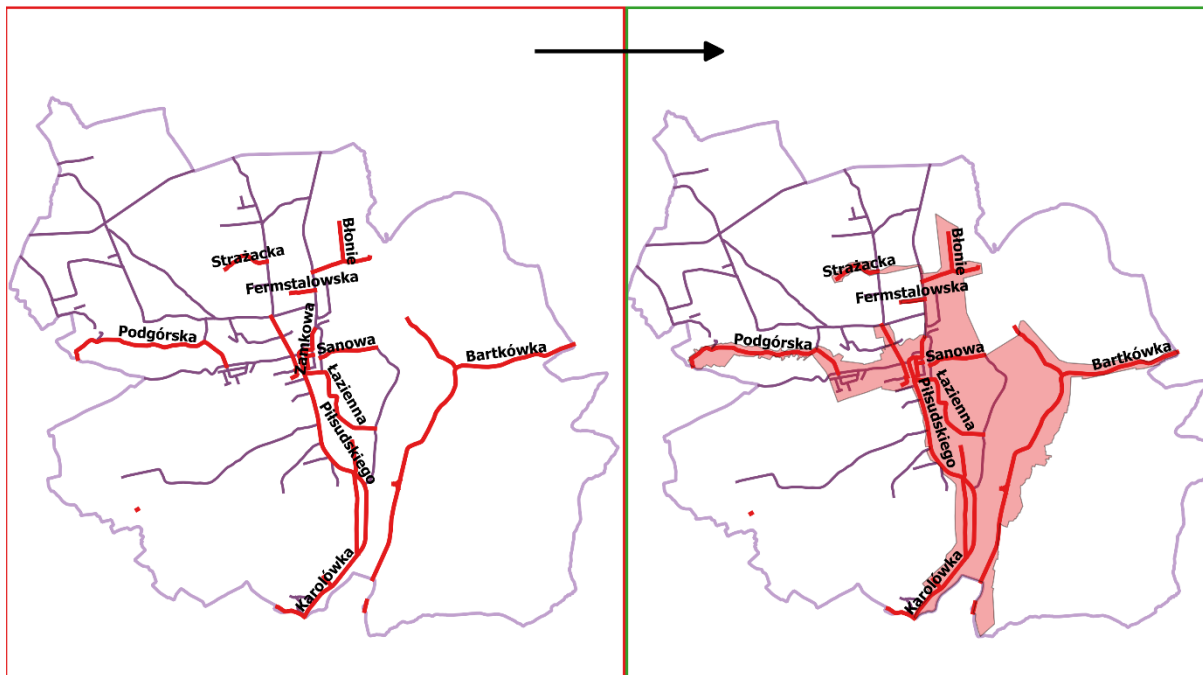
- Kazimierza Wielkiego
- Konopnickiej
- Ks. J. Ożoga (w części)
- Piotra Skargi (w części)
- Grunwaldzka (w części)
- Plażowa
- Plebańska
- Podwale
- Sienkiewicza
- Krzywa

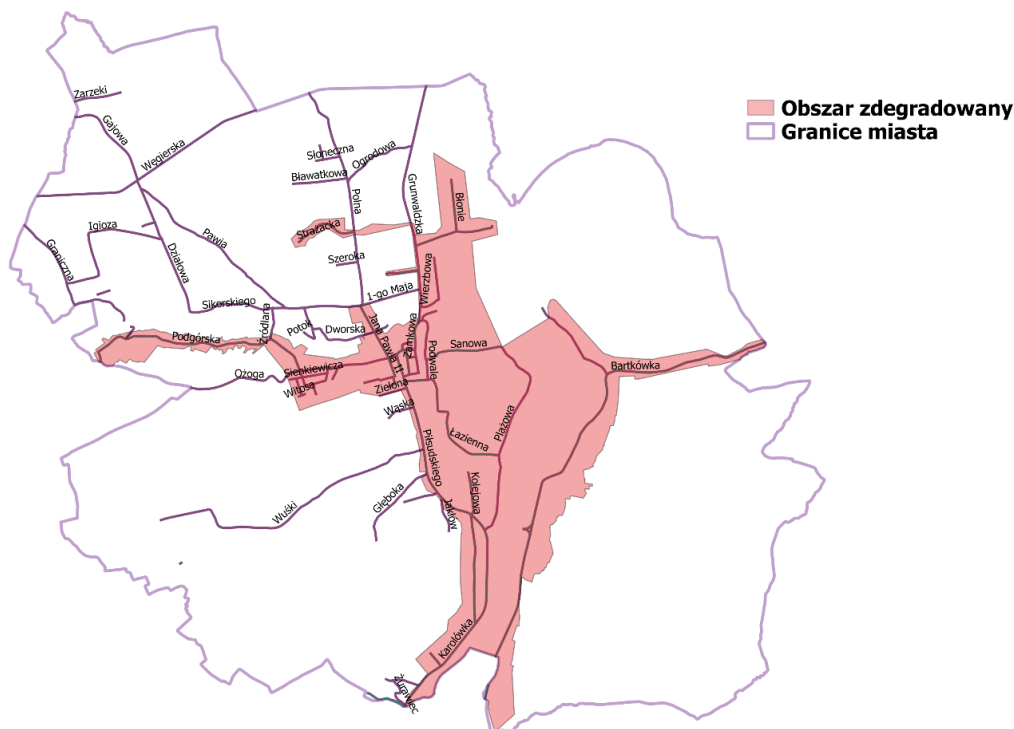
Rysunek 15. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 16. Obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne.

Obszar zdegradowany zajmuje 445,30 ha powierzchni, co stanowi 18,18% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 2876 osób, co stanowi 46,20% ludności gminy miejskiej Dynów.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

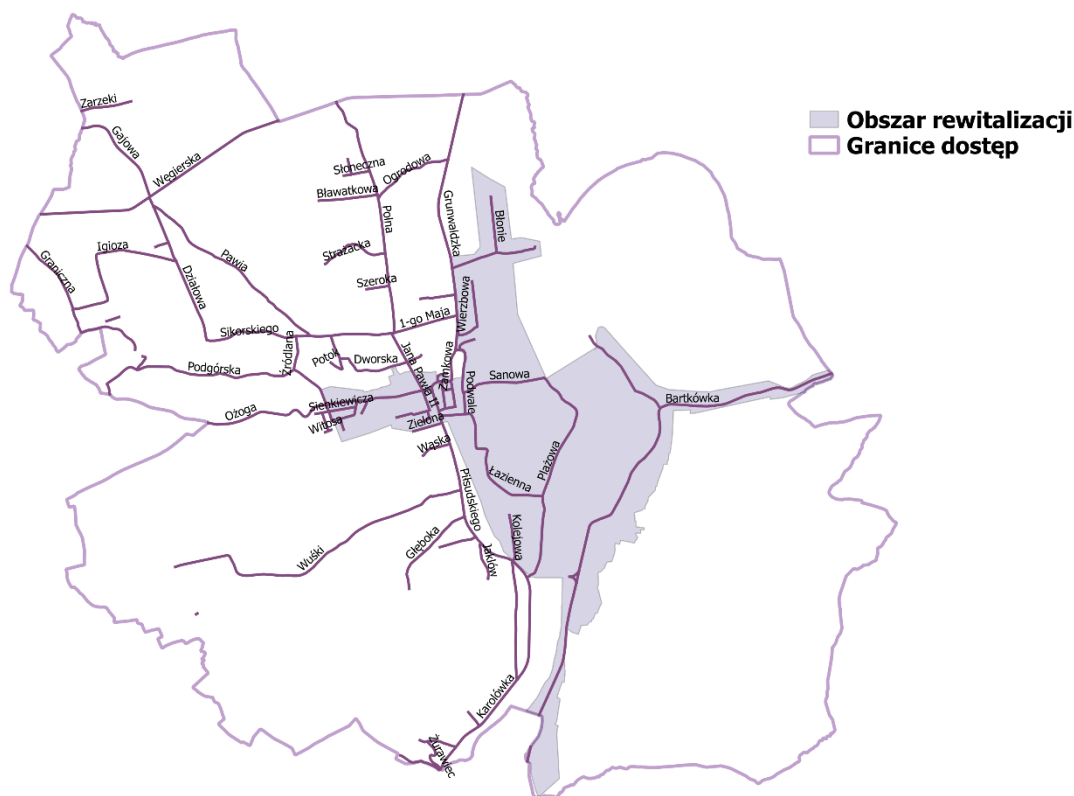
Pierwszym etapem wyznaczenia obszaru rewitalizacji było zawężenie obszaru dla zachowania 20% powierzchni obszaru miasta i 30% ludności. Ze względu na przeprowadzone analizy statystyczne porównujące wskaźniki dla poszczególnych ulic do wskaźników dla miasta, które były podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego zdecydowano się zmodyfikować obszar, tak aby zawierał się on w obszarze zdegradowanym. Niemniej istotnym kryterium była lokalizacja usług spełniających potrzeby mieszkańców z zakresu administracji, zdrowia, czy edukacji. Dodatkowo brano pod uwagę skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz interesariuszy, do których kierowane będą działania rewitalizacyjne. Jednocześnie, w celu zachowania spójności terenu część ulic została włączona do obszaru w części swojej długości. W skład obszaru rewitalizacji wchodzi:

- Bartkówka
- Błonie (w części)
- Grunwaldzka (w części)
- Handlowa
- Jana Pawła II (w części)
- Karolówka (w części)
- Kazimierza Wielkiego
- Kolejowa
- Konopnickiej
- Kościuszki
- Krzywa
- Ks. Józefa Ożoga (w części)
- Łazienna (w części)
- Mickiewicza
- Piłsudskiego (w części)
- Piotra Skargi (w części)
- Plażowa
- Plebańska (w części)
- Podwale (w części)
- Rynek
- Sanowa
- Sienkiewicza (w części)
- Strażacka (w części)
- Szkolna (w części)
- Wierzbowa
- Zielona

Rysunek 17. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji zajmuje 331,8 ha powierzchni, co stanowi 13,54% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 1615 osób, co stanowi 25,94% ludności gminy miejskiej Dynów. Tym samym spełnia warunki ustawowe dla obszaru rewitalizacji.

Wskaźniki referencyjne

Obowiązkowo obszar rewitalizacji musi wykazać się także przynajmniej 4 wskaźnikami (w 4 kategoriach) gorszymi od wartości referencyjnych określonych w „Instrukcji przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020”.

Sprawdzono wartość wskaźników dla omawianego obszaru rewitalizacji – wartości wskaźników przedstawia poniższa tabela.

W związku z powszechnie występującym zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa, zdecydowano się na przedstawienie wyjątkowo negatywnej sytuacji, jaka ma miejsce w mieście Dynów – w obszarze rewitalizacji. Przede wszystkim, wskaźnik przyrostu naturalnego, który opisuje skalę zjawiska starzejącego się społeczeństwa jest w obszarze rewitalizacji miasta Dynów ujemny, co oznacza, że w danym roku liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń żywych. Co więcej, wskaźnik ten jest dużo niższy niż wskaźnik referencyjny dla województwa podkarpackiego – wskaźnik dla obszaru wynosi -0,12, natomiast dla województwa 0,07.

Kolejnym problemem występującym w obszarze rewitalizacji jest duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Wskaźnik informuje o natężeniu problemów społecznych wynikających z ubóstwa, wykluczenia społecznego, bezdomności, bezrobocia, czy innych kwestii kształtujących trudną sytuację życiową. Jest to problem, którego skalę miasto chciałoby zmniejszyć poprzez programy aktywizacyjne dla mieszkańców obszaru. Ze względu na konieczność korzystania z pomocy społecznej mieszkańcy nie są w stanie polepszać swojej sytuacji życiowej samodzielnie. Często brakuje im wsparcia nie tylko materialnego, ale również pozafinansowego wspomagającego ich aktywizację.

Kolejny wskaźnik dotyczy wyników egzaminu 6-klasisty, który osiągnął wartość w 2015 roku 65,84%. Jest to wskaźnik opisujący jakość edukacji na poziomie szkół podstawowych. Wskaźnik ten wybrano ze względu na planowane działania edukacyjno-kulturalne skierowane do dzieci i młodzieży, które w dłuższej perspektywie czasu przyczynią się do poprawy wyników egzaminu 6-klasisty.

Ostatnim wybranym wskaźnikiem jest odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (37,21%), który jest znacznie niższy niż średnia dla województwa podkarpackiego (80,2%). Problem sieci wodociągowej jest jednym z poważniejszych dla miasta Dynów. Przede wszystkim dostęp do wody z sieci wodociągowej jest jednym z podstawowych potrzeb człowieka i świadczy o poziomie życia. W związku z tym miasto planuje szereg działań zwiększających liczbę osób korzystających z sieci wodociągowej poprawiając tym samym, jakość życia mieszkańców.

Tabela 38. Porównanie wartości wskaźników dla obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do wartości referencyjnych określonych w „Instrukcji przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020”

	Kategoria: Demografia	Kategoria: Pomoc społeczna	Kategoria: Edukacja	Kategoria: Ochrona środowiska
	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wynik egzaminów 6- klasisty	Odsetek ludności korzystając ej z sieci wodociągo wej
Obszar rewitalizacji	-0,12 (2014 rok)	16,59 (2014 rok)	65,84% (2015 rok)	37,21% (2014 rok)
Wskaźnik referencyjny				
Województwo Podkarpackie	0,07 (2014 rok)	6,1 (2014 rok)	67,7% (2015 rok)	80,2% (2014 rok)

Źródło: opracowanie własne.

I.9. DIAGNOZA POGŁĘBIONA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji jest niezwykle istotny z punktu widzenia rozwoju miasta i przeciwdziałania negatywnym zjawiskom we wszystkich sferach, a w szczególności w sferze społecznej. Obiekty, które pełnią istotną rolę dla rozwoju i zaspokojenia lokalnych potrzeb znajdujących się na obszarze rewitalizacji to, w szczególności:

- Urząd Miasta Dynów
- Urząd Gminy Dynowa
- Komisariat Policji w Dynowie
- Poczta Polska
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Miejski Ośrodek Kultury
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
- Ośrodek Zdrowia
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2
- Przedszkole Miejskie

Miasto w obszarze rewitalizacji prowadziło już działania o charakterze technicznym, jednak nie pozwoliło to rozwiązać negatywnych zjawisk w sferze społecznej. W związku z powyższym została przygotowana diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji w porównaniu ze wskaźnikami dla całego

miasta. Wskaźniki dotyczą danych przedstawionych w powyższej diagnozie i zostały przeliczone na 100 mieszkańców.

Większość wskaźników w sferze społecznej wykazuje wartość gorszą od średniej dla miasta. Pierwszym wskaźnikiem opisującym stan sfery społecznej była liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób. Wartość w 2016 roku była niemal dwukrotnie wyższa (18,16) niż średnia dla całego miasta (9,11). Co więcej, w porównaniu z rokiem 2014 liczba osób korzystających z pomocy wzrosła na obszarze rewitalizacji, natomiast dla całego miasta zmalała. Podobnie sytuacja przedstawia się liczbie osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Liczba korzystających w obszarze rewitalizacji jest dwa razy wyższa niż w mieście i nie wykazuje tendencji spadkowych (w porównaniu z rokiem 2014 wzrosła). Niemal identycznie wypadają dwa wskaźniki dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, które są dwukrotnie wyższe niż dla całego miasta. W przypadku liczby wydanych wniosków w ramach programu 500+ na pierwsze dziecko wskaźnik jest nieco wyższy (7,36) w obszarze niż w obszarze całego miasta (6,22). W przypadku bezpieczeństwa, które zostało przedstawione liczbą przestępstw oraz liczbą wydanych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców, również te wskaźniki są wyższe w poszczególnych latach w obszarze rewitalizacji. Liczba aktywnych czytelników bibliotek w Dynowie przekracza liczbę czytelników w obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców, natomiast liczba organizacji pozarządowych osiąga wyższe wskaźniki w obszarze rewitalizacji niż w całym mieście, co stanowi o potencjale obszaru. Liczba bezrobotnych, która jest kolejnym wskaźnikiem opisującym stan sfery społecznej w mieście, w 2016 roku jest wyższa w obszarze niż dla całego miasta. Podobnie, analizując strukturę bezrobocia możemy zauważyć, iż liczba osób bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego i pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy jest wyższa na obszarze rewitalizacji niż w całym mieście.

Rysunek 18. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze społecznej

Ulica		Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość wskaźnika dla miasta
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	2014	18,05	9,27
	2015	17,04	8,83
	2016	18,16	9,11
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	2014	8,72	3,81
	2015	7,50	3,58
	2016	8,92	4,03
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2014	5,46	2,74
	2015	4,63	2,75
	2016	5,08	2,89
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność	2014	2,30	1,17
	2015	2,13	1,11
	2016	2,47	1,32
Liczba złożonych wniosków w ramach 500+ na pierwsze dziecko	2016	7,36	6,22
Liczba wydanych Niebieskich Kart	2014	0,65	0,10
	2015	0,36	0,13
	2016	0,39	0,19
Liczba aktywnych czytelników bibliotek	2014	10,01	11,12
	2015	11,21	10,79
	2016	10,28	9,85
	2014	1,74	0,29

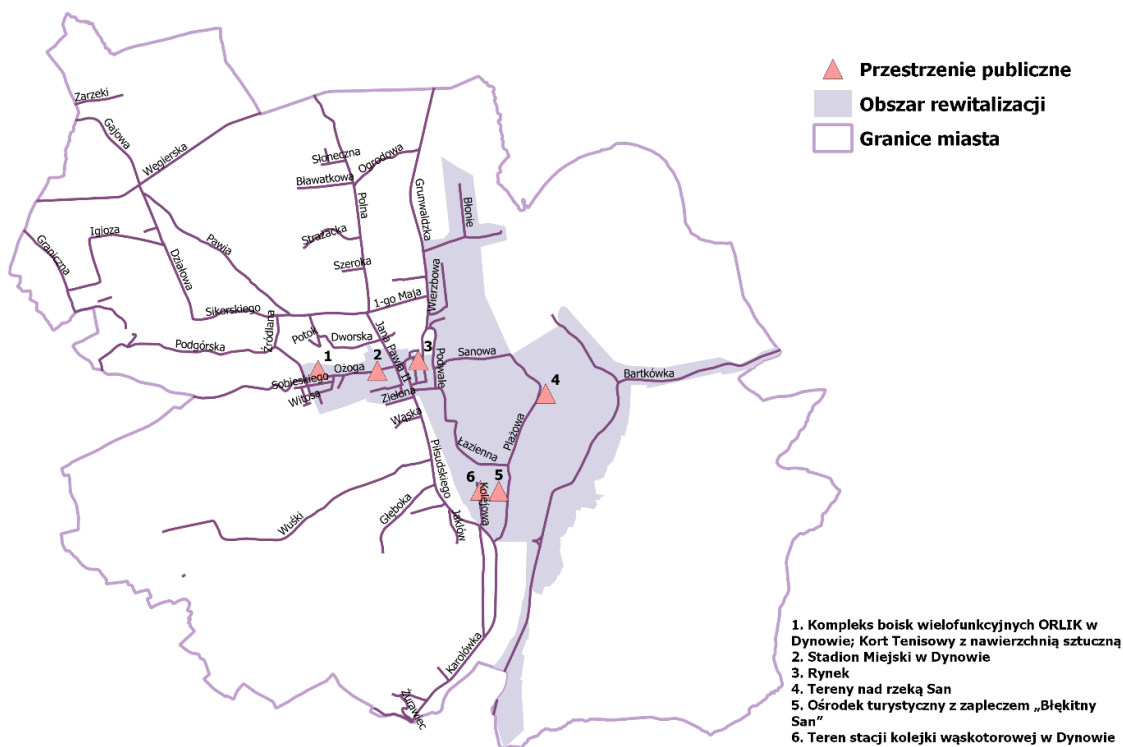

Liczba organizacji pozarządowych	2015	0,75	0,29
	2016	0,75	0,27
Liczba członków organizacji pozarządowych	2014	44,16	19,06
	2015	60,21	19,28
	2016	60,90	19,04
Liczba przestępstw	2014	16,76	0,98
	2015	1,47	0,80
	2016	1,41	0,58
Liczba bezrobotnych	2014	8,79	7,85
	2015	8,70	7,66
	2016	8,59	7,04
Liczba bezrobotnych powyżej 12 miesięcy	2014	4,34	3,75
	2015	5,04	4,14
	2016	5,03	3,76
Liczba bezrobotnych nieposiadających wykształcenia średniego	2014	4,04	3,04
	2015	4,37	3,13
	2016	4,29	2,84

Źródło: opracowanie własne.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oceniono przestrzenie publiczne zlokalizowane na terenie obszaru rewitalizacji. Średnia ocena przestrzeni publicznych zidentyfikowanych przez pracowników Urzędu Miasta w Dynowie wyniosła 2,2 (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo źle, a 5 bardzo dobrze).

Rysunek 19. Lokalizacja przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 39. Ocena przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji

Lp.	Nazwa	Ocena (w skali od 1 do 5)
1.	Kompleks boisk wielofunkcyjnych ORLIK w Dynowie; Kort Tenisowy z nawierzchnią sztuczną	4
2.	Stadion Miejski w Dynowie	1
3.	Rynek	5
4.	Tereny nad rzeką San	1
5.	Ośrodek turystyczny z zapleczem „Błękitny San”	1
6.	Teren stacji kolejki wąskotorowej w Dynowie	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie oceny pracowników Urzędu Miejskiego w Dynowie.

W sferze technicznej gorsze wskaźniki osiąga obszar rewitalizacji w liczbie budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Wartość dla roku 2016 wyniosła 9,74 (w przeliczeniu na 100 mieszkańców), natomiast dla całego miasta 13,82. W przypadku liczby budynków podłączonych do sieci wodociągowej obszar rewitalizacji wypada nieco lepiej niż wartości dla całego miasta, jednakże wciąż jest to bardzo niski wskaźnik, który świadczy o niskiej, jakości życia w tym zakresie. Co więcej, na 26 ulic, które znajdują się w obszarze rewitalizacji aż 8 z nich nie posiada żadnych podłączeń wodociągowych. Dodatkowo procent budynków wybudowanych przed 1989 rokiem do ogółu budynków mieszkalnych jest wyższy w obszarze rewitalizacji (82,46) niż w obszarze całego miasta (72,77)

Tabela 40. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze technicznej

Ulica		Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość wskaźnika dla miasta
Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej	2014	9,22	13,21
	2015	9,36	13,50
	2016	9,74	13,82
Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej	2014	6,20	4,79
	2015	6,20	4,80
	2016	6,40	4,93
Procent liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	2016	82,46	72,77

Źródło: opracowanie własne.

Wartości w sferze gospodarczej obszaru rewitalizacji w porównaniu z wartościami dla miasta stanowią istotny potencjał rozwojowy. Wartości odnoszące się do liczby podmiotów REGON są niemal dwukrotnie wyższe dla obszaru rewitalizacji niż dla miasta. Podobna sytuacja przedstawia się w liczbie aktywnych przedsiębiorców zarejestrowanych w CEIDG, gdzie wartości dla poszczególnych lat są wyższe dla obszaru rewitalizacji niż miasta. Jedynie, negatywną sytuację możemy zauważyć w liczbie wykreślonych przedsiębiorców z rejestru CEIDG. Na obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców wartość ta jest wyższa i w 2016 roku wyniosła 0,87, natomiast dla miasta 0,53.

Tabela 41. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze gospodarczej

Ulica		Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość wskaźnika dla miasta
Liczba podmiotów gospodarczych REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2014	10,02	5,57
	2015	10,02	5,49
	2016	9,65	5,43
Aktywni przedsiębiorcy w CEIDG	2014	5,46	2,98
	2015	6,34	3,39
	2016	6,81	3,71
Wykreśleni przedsiębiorcy w CEIDG	2014	1,20	0,72

	2015	0,93	0,55
	2016	0,87	0,53

Źródło: opracowanie własne.

Wskaźnikiem opisującym stan w sferze środowiskowej jest azbest pozostały do unieszkodliwienia na 100 mieszkańców w roku 2014, 2015 i 2016. We wszystkich przedstawionych w tabeli lat wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji była wyższa niż dla całego miasta.

Tabela 42. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze środowiskowej

Ulica		Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Wartość wskaźnika dla całego miasta
Azbest pozostały do unieszkodliwienia (Mg)	2014	24,10	12,99
	2015	23,68	13,01
	2016	21,79	12,05

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji miasta Dynów w części znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Pogórze Przemysłowe, który jest cenny przyrodniczo oraz krajobrazowo i stanowi o potencjale turystyczno-wypoczynkowym danego obszaru.

Rysunek 20. Lokalizacja Parku Krajobrazowego Pogórze Przemysłowe

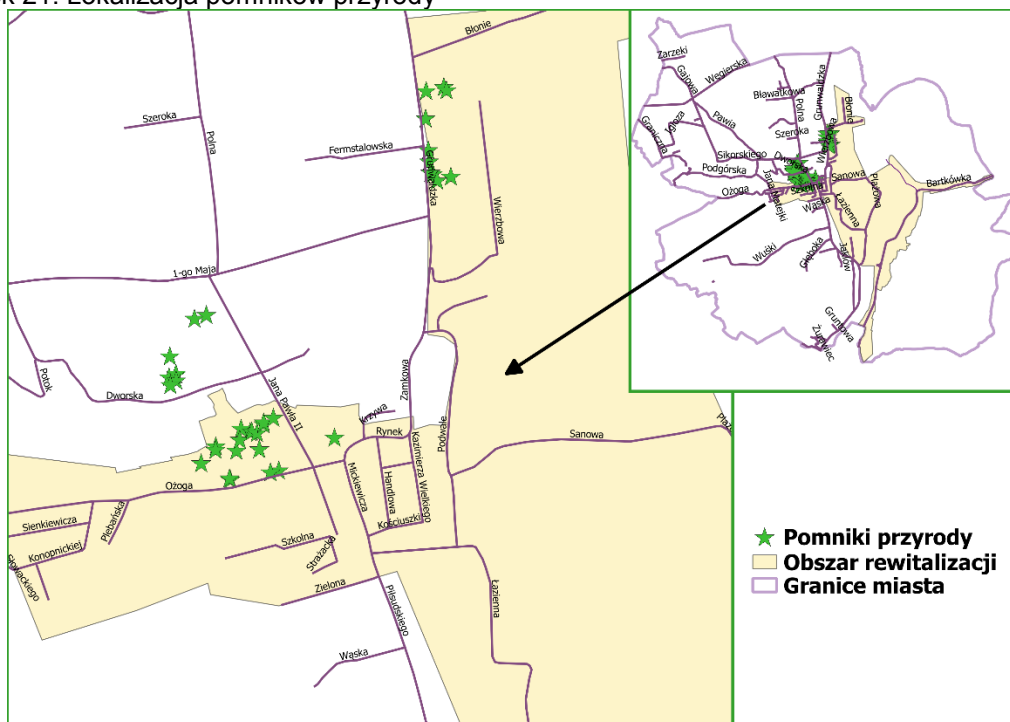

Źródło: opracowanie własne.

Większość pomników przyrody zlokalizowanych w granicach miasta Dynów leży w obszarze rewitalizacji. Na 26 pomników w mieście, aż 18 zlokalizowanych jest w obszarze rewitalizacji.

Rysunek 21. Lokalizacja pomników przyrody

Źródło: opracowanie własne.

I.10. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Osiągnięcie wizji będzie możliwe, jeżeli gmina sprostą większości zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych nastąpiła w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, w tym badania społeczne ilościowe i jakościowe oraz przeprowadzoną wizję lokalną. Zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne:

✓ **w sferze społecznej:**

- zmniejszenie skali ubóstwa i bezrobocia wśród mieszkańców;
- aktywizacja zawodowa i rozwijanie przedsiębiorczości mieszkańców;
- zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej;
- zapewnienie schronienia i opieki osobom będącym w trudnej sytuacji losowej;
- rozwijanie oferty zajęć i imprez kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych;
- aktywizacja społeczna mieszkańców;
- zwiększenie poziomu integracji mieszkańców;

✓ **w sferze środowiskowej:**

- zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

✓ **w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej:**

- poprawa stanu technicznego i estetyki budynków użyteczności publicznej;
- rozwijanie zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą widowiskowo-koncertową (centrum edukacji/aktywizacji społecznej) oraz poprawa stanu technicznego biblioteki;
- utrzymanie w dobrym stanie technicznym obiektów zabytkowych;
- poprawa stanu technicznego i standardu budynków mieszkalnych;
- rozwijanie bazy mieszkań socjalnych;
- uporządkowanie przestrzeni publicznych;
- poprawa stanu technicznego ciągów pieszo-jezdnych, zwiększanie ilości i standardu parkingów i miejsc parkingowych;
- rozwijanie infrastruktury ochrony środowiska, m.in. sieci kanalizacyjnych;
- rewitalizowanie i budowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kultury;
- zagospodarowanie pod względem rekreacyjnym terenów nad Sanem;
- uporządkowanie przestrzeni publicznych.

✓ **w sferze gospodarczej:**

- ożywienie gospodarcze rewitalizowanych miejsc,
- wykorzystanie potencjału historycznego, turystycznego oraz przyrodniczego dla rozwoju rewitalizowanych miejsc;
- promowanie potencjału turystycznego gminy.

II. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W TYM STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY, STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ORAZ STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Lokalny Program Rewitalizacji to jeden z podstawowych programów operacyjnych gminy. Planowane działania w ramach LPR powinny wpisywać się w rozwojową politykę prowadzoną przez Gminę oraz wizję, która przedstawia pożądany efekt całego procesu. Jednocześnie planowane działania rewitalizacyjne powinny być spójne z założeniami głównych dokumentów planistycznych i strategicznych obowiązujących w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Dynów do roku 2026

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Dynów do roku 2026 to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miasta Dynów nr XXIX/178/17 w dn. 13.06.2017 r. W dokumencie została dokonana analiza sytuacji społeczno-gospodarczej całej gminy, wykonano analizę SWOT, a także określono misję, która brzmi następująco:

Miasto Dynów to atrakcyjne miejsce do zamieszkania, pracy, wypoczynku i inwestowania, czyste i zadbane, z bogatą ofertą edukacyjną, rekreacyjno-sportową, turystyczną oraz kulturalną, gwarantujące swoim mieszkańcom wygodę i wysoki komfort życia, ceniące swoją tożsamość.

To miasto bogate aktywnością i kreatywnością swoich mieszkańców.

Strategia określa także wizję rozwojową dotyczącą obszaru Miasta, na którym zajdą pozytywne przemiany, tj. sfery:

- zaspokojenie potrzeb mieszkańców,
- potencjały i zasoby Gminy,
- gospodarka i promocja Gminy.

Na podstawie analizy oraz projekcji misji i wizji zostały wytyczony obszar priorytetowy obejmujący centrum Dynowa w kierunku Bartkówki.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Dynów do roku 2026 wskazuje na kluczowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców, dlatego też spójność LPR z tym dokumentem jest niezwykle ważna.

Opracowana Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Dynów do roku 2026 w liście priorytetowych programów inwestycyjnych wskazuje m.in. zadanie realizacyjne:

- ✓ Kontynuacja rewitalizacji miasta – budowa i organizacja centrum aktywizacji społecznej z zapleczem dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz centrum rekreacji (stadion, bieżnia itp. wraz z zapleczem).
- ✓ Rewitalizacja przestrzeni publicznych miasta – poprawa estetyki i funkcjonalności poprzez budowę parkingów i przebudowę/remonty dróg, chodników i oświetlenia ulicznego.
- ✓ Dalsza rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta: poprawa estetyki, budowa i instalowanie elementów małej architektury, zamiana napowietrznej sieci energetycznej na kablową (podziemną), porządkowanie przestrzeni cmentarzy komunalnych, zabezpieczenie i zagospodarowanie brzegów Sanu, zagospodarowywanie terenów zaniedbanych, niewykorzystywanych, uzupełnianie i urządzenie terenów zielonych.
- ✓ Kontynuacja rewitalizacji miasta – budowa centrum aktywizacji społecznej z zapleczem dla funkcjonowania organizacji pozarządowych.

Zapisy LPR stanowią uszczegółowienie założeń polityki strategicznej rozwoju gminy. Dlatego też Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Dynów do roku 2026 jest komplementarna z celami LPR.

Zapisana w LPR wizja, cel nadrzędny oraz cele strategiczne i operacyjne z kierunkami działań rewitalizacyjnych są zbieżne z założeniami i zapisami Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Dynów do roku 2026 oraz stanowią o ich uszczegółowieniu.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dynów na lata 2014-2025

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dynów na lata 2014-2025 to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Dokument ten został przyjęty uchwałą nr XXXVIII/219/13 Rady Miasta Dynów z dnia 28 listopada 2013 r.

Strategia wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy miasta, na ich niezaspokojone potrzeby oraz wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, dolegliwych i negatywnych, a także zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Działania strategiczne są kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Misją pomocy społecznej jest przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób korzystających z różnych form zabezpieczenia społecznego poprzez udostępnienie im istniejących oraz rozwijanie nowych usług i form oparcia społecznego, realizowanych poprzez podmioty publiczne i niepubliczne, grupy samopomocy i wysoko wykwalifikowaną kadrę i wolontariat.

Opracowana Strategia w liście priorytetowych programów inwestycyjnych wskazuje m.in. cel: 1. Wspieranie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, w wysiłkach zmierzających do uzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania oraz redukcja zjawiska ubóstwa, 2. Przeciwdziałanie bezrobociu – aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych oraz eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia, 3. Ochrona warunków i jakości życia oraz statutu społecznego osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze schorzeniami psychicznymi, 4. Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Zapisana w LPR wizja, cel nadrzędny oraz cele strategiczne i operacyjne z kierunkami działań rewitalizacyjnych są zbieżne z założeniami i zapisami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dynów na lata 2014-2025 oraz stanowią o ich uszczegółowieniu.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miasta Dynów nr XXXXI/260/02 w dn. 9 października 2002 r.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wskazuje obszary zabudowane wymagające uporządkowania i rehabilitacji. Jako tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji wskazuje się w pierwszej kolejności:

- Obszar kształtowania „centrum” (obszar z zachowanym dawnym układem urbanistycznym – jako wymagający rewitalizacji i programu rewitalizacji starówki)
- Obszar dawnej zabudowy siedliskowej w Bartkówce i Karólówce.

Zapisana w LPR wizja, cel nadrzędny oraz cele strategiczne i operacyjne z kierunkami działań rewitalizacyjnych są zbieżne z założeniami i zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz stanowią o ich uszczegółowieniu.

III. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja przedstawia pożądany obraz rzeczywistości, który ma być osiągnięty poprzez realizację działań zapisanych w LPR. Jest ona opisem wizerunku obszaru rewitalizacji w przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja jest możliwie szczegółową „fotografią” stanu i sytuacji obszaru rewitalizacji w 2023 roku. Jest to koncepcja, która powinna być motywująca, sformułowana w sposób pozytywny, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Jest ukierunkowana prognostycznie, tak, więc wskazuje generalny kierunek jej rozwoju.

Podsumowując, wizja stanowi wzorzec określający stan i tożsamość obszaru rewitalizacji po realizacji zapisów LPR.

Wizja obszaru rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów:

Działania rewitalizacyjne będą służyć poprawie warunków życia mieszkańców oraz ożywieniu społeczno-gospodarczemu rewitalizowanego obszaru Dynowa. Zaplanowane inwestycje, realizowane zarówno przez Gminę Miejską Dynów, jak i innych Interesariuszy wpłyną pozytywnie na standard i jakość życia mieszkańców oraz gości. Poprawa warunków technicznych, przestrzennych i infrastrukturalnych na rewitalizowanym obszarze będzie sprzyjać rozwojowi społecznemu miasta oraz rozwojowi gospodarczemu.

Zwiększy się poziom integracji mieszkańców, co w konsekwencji podniesie ich zdolność samoorganizacji i kreowania oddolnych inicjatyw społecznych. Wzrost aktywności obywatelskiej to też większa odpowiedzialność i zaangażowanie mieszkańców za rozwój gminy, większe poczucie tożsamości z miejscem, udział w życiu społeczno-kulturalnym. Te aspekty, oprócz warunków materialnych, są coraz częściej dostrzegane przez mieszkańców, jako równie ważne.

Ważnym aspektem działań rewitalizacyjnych będzie większe wykorzystanie istniejących potencjałów miasta związanych z przyrodą, historią, turystyką, co przekładać się będzie na wzrost społeczno-gospodarczy.

Powyższa wizja odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców rewitalizacji, odpowiada na problemy opisane w diagnozie. Na podstawie rozmów z mieszkańcami podczas spotkań diagnostyczno-projektowych, można stwierdzić mocne więzi z miejscem zamieszkiwania oraz poczucie odpowiedzialności by miasto rozwijało się w sposób zrównoważony z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Oprócz braków w podstawowej infrastrukturze, mieszkańcy dostrzegają też braki w przestrzeni miasta, m.in. niedostatek miejsc spotkań i wydarzeń lokalnych, miejsc skierowanych do konkretnych grup odbiorców, np. odrębnych dla młodzieży, małych dzieci i seniorów. Dotyczy to infrastruktury rekreacyjno-sportowej, kultury, ale też związanych z opieką i pomocą społeczną.

Zdaniem uczestników konsultacji społecznych (ankiety, wywiady, warsztaty diagnostyczno-projektowe) odbiorcami działań rewitalizacyjnych powinny być objęte zwłaszcza rodziny z małymi dziećmi, osoby niepełnosprawne i młodzież. Wysokie bezrobocie, zwłaszcza młodzieży, kobiet wychowujących dzieci, czy długotrwale bezrobotnych wymagają działań sprzyjających rozwojowi kompetencji tych osób i przyjmowaniu postaw przedsiębiorczych.

Przedstawiona Wizja odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odpowiada na problemy opisane w diagnozie oraz wskazane w pogłębionej analizie obszaru rewitalizacji. Jest odpowiedzią na to, jak mieszkańcy chcieliby widzieć Gminę po przeprowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Kluczowym zagadnieniem jest zniwelowanie zjawisk kryzysowych oraz wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców.

IV. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Wizja przedstawia pożądany stan obszarów rewitalizacji w przyszłości. Aby jego osiągnięcie było możliwe konieczne jest wyznaczenie celów rewitalizacji, które będą kierunkowały podejmowane działania. Poniżej prezentowana jest zakładana struktura rezultatów LPR.

Rysunek 22. Struktura rezultatów LPR

Cel nadrzędny rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji Miasta Dynów to atrakcyjne miejsce do zamieszkania, pracy, wypoczynku i inwestowania, czyste i zadbane, z bogatą ofertą edukacyjną, rekreacyjno-sportową, turystyczną oraz kulturalną, gwarantujące swoim mieszkańcom wygodę i wysoki komfort życia, ceniące swoją tożsamość. To miasto bogate aktywnością i kreatywnością swoich mieszkańców.

Wyznaczony cel nadrzędny kierkuje proces wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Wynika on ze zidentyfikowanych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych i ma przyczynić się do odnowy oraz ożywienia podobszarów rewitalizacji. Powinien być on realizowany wspólnie z wszystkimi interesariuszami LPR.

Interesariuszami LPR, zgodnie z Ustawą o rewitalizacji są:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- inni mieszkańcy Gminy Miejskiej Dynów,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej.

Cele rewitalizacji wskazują na rezultaty o kluczowym znaczeniu oraz długiej perspektywie czasowej. Ukierunkowują działania, których zadaniem jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, a w rezultacie poprawy jego sytuacji, co w konsekwencji przekłada się na całą gminę. Uszczegółowieniem celów strategicznych są cele operacyjne i przypisane im kierunki działań.

Cele operacyjne wskazują na sposób osiągnięcia celów strategicznych w zakresie przedsięwzięć właściwych dla wychodzenia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne odnoszą się do zidentyfikowanych na etapie diagnozy i jej pogłębienia problemów oraz potencjałów obszarów rewitalizacji. Skupiają się na priorytetach rewitalizacji, jakimi jest poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez zintegrowane działania w podsystemach: społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym oraz gospodarczym. Wiele z zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych, ze względu na swój charakter i skalę będzie przyczyniać się do realizacji wielu celów operacyjnych, a nawet strategicznych.

Cele wyznaczone w poszczególnych podsystemach zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 43. Struktura celów strategicznych i operacyjnych w poszczególnych podsystemach

Podsystem	Cele strategiczne	Cele operacyjne
Społeczny	1. Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	1.1. Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców. 1.2. Poprawa jakości życia osób wymagających opieki. 1.3. Szeroka i atrakcyjna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna. 1.4. Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców.
Przestrzenno-funkcjonalny i techniczny	2. Rozwój zasobów technicznych oraz zachowany ład przestrzenny i estetyka miasta	2.1. Poprawa stanu technicznego, funkcjonalności i estetyki obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych. 2.2. Poprawa stanu rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. 2.3. Rozwinięta infrastruktura kultury oraz turystyczna i sportowo-rekreacyjna. 2.4. Poprawa warunków zamieszkiwania i zwiększenie dostępności mieszkań.
Gospodarczy	3. Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji	3.1. Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej. 3.2. Rozwinięta oferta turystyczna i efektywna promocja miasta.

Źródło: Opracowanie własne

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały wyznaczone 3 cele strategiczne w trzech podsystemach. Wyznaczone cele skupiają się na niwelowaniu zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych oraz wzmacnianiu istniejących potencjałów.

Podsystem społeczny

Aspekt społeczny jest priorytetowy w procesie prowadzenia rewitalizacji, dlatego też niezwykle ważne jest jego uwzględnienie we wszystkich wyznaczonych celach, które będą służyły osiągnięciu sformułowanej wizji obszaru po przeprowadzonym procesie rewitalizacji. Sformułowana wizja zakłada aktywizację społeczno-kulturalną i zawodową mieszkańców oraz zwiększenie poziomu integracji różnych grup społecznych, co będzie służyło wzrostowi poziomu kapitału społecznego i ludzkiego. Niezwykle ważnym aspektem poruszonym w wizji jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, dlatego ten element również został zawarty w sformułowanych celach. Należy również pamiętać, że problemy społeczne dotyczą określonych grup społecznych. W związku z tym, ważne jest, aby działaniami rewitalizacyjnymi objąć wszystkie grupy zagrożone wykluczeniem społecznym.

Tabela 44. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 1
Cel strategiczny 1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Cel operacyjny 1.1.: Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców.	
Kierunki działań	1.1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych w kierunku poszukiwania pracy (współorganizowanie kursów, szkoleń, doradztwa, promowanie zawodów atrakcyjnych na rynku pracy).
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie bezrobocie; - niewystarczająca liczba ofert pracy na lokalnym rynku; - niski poziom przedsiębiorczości; - bardzo ograniczone możliwości zapewnienia schronienia i opieki osobom będącym w trudnej sytuacji losowej;
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> + szkolenia zawodowe realizowane przez PUP i WUP Rzeszów; + dofinansowanie przez PUP aktywizacji zawodowej tj. stażu i prac społ. użytecznych; + realizacja przez PUP i Gminę projektów finansowanych przez Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny (np. w ramach POKL), w tym dla osób niepełnosprawnych; + wspieranie tworzenia i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przez PFRON; + organizacja prac interwencyjnych; + istniejący potencjał dla rozwoju turystyki;
Cel operacyjny 1.2.: Poprawa jakości życia osób wymagających opieki.	
Kierunki działań	<p>1.2.1. Pozyskanie mieszkań chronionych, kryzysowych i socjalnych poprzez adaptację niezagospodarowanych zasobów.</p> <p>1.2.2. Rozszerzanie zasięgu oferty spędzania czasu dla osób starszych.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych; - ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych; - brak mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych;
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> + dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe socjalne; + wysoki poziom zgazyfikowania Gminy; + wysoki stopień elektryfikacji Gminy; + funkcjonujące na terenie Gminy lokalne instytucje kultury (Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Dynowie); + organizowanie cyklicznych imprez masowych; + funkcjonujące zespoły artystyczne;
Cel operacyjny 1.3.: Szeroka i atrakcyjna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna.	
Kierunki działań	<p>1.3.1. Podejmowanie działań związanych z zagospodarowaniem terenów nad Sanem na cele rekreacyjne.</p> <p>1.3.2. Systematyczne uzupełnianie wyposażenia i rozwój zaplecza technicznego do prowadzenia działalności kulturalnej (organizacji imprez, wydarzeń kulturalnych).</p> <p>1.3.3. Rozwijanie oferty ogólnodostępnych zajęć.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych; - ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych

Cel strategiczny 1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	
	– niezagospodarowane pod względem rekreacyjnym tereny nad Sanem;
Powiązanie z potencjałami	+ funkcjonujące szkolne koło Caritas i klub wolontariatu; + funkcjonujący Uniwersytet Trzeciego Wieku; + funkcjonujący Związek Emerytów i Rencistów; + funkcjonujące Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”; + funkcjonująca Szkoła Muzyczna I stopnia; + rosnąca liczba czytelników biblioteki; + bezpłatny dostęp do Internetu w bibliotece i centrum miasta; + dysponowanie terenami dla rozwoju bazy sportowo-sportowej;
Cel operacyjny 1.4.: Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców	
Kierunki działań	1.4.1. Organizacja imprez integrujących mieszkańców. 1.4.2. Organizacja imprez integrujących mieszkańców reprezentujących różne pokolenia.
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	– niska aktywność obywatelska; – niski stopień integracji społeczności lokalnych;
Powiązanie z potencjałami	+ funkcjonujące szkolne koło Caritas i klub wolontariatu; + funkcjonujący Uniwersytet Trzeciego Wieku; + funkcjonujący Związek Emerytów i Rencistów; + funkcjonujące Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”; + funkcjonująca Szkoła Muzyczna I stopnia; + rosnąca liczba czytelników biblioteki; + bezpłatny dostęp do Internetu w bibliotece i centrum miasta; + działające zespoły ludowe i sportowe; + istniejące zabytki kultury i historii; + rozwinięta działalność instytucji pomocy społecznej (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Koło w Dynowie, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Dynowie);

Źródło: Opracowanie własne

Podsystem przestrzenno-funkcyjny i techniczny

Realizacja celów i działań w podsystemie przestrzenno-funkcyjnym przyczyni się do uporządkowania przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji oraz podniesienia jakości życia mieszkańców i wzmocnienia procesu integracji społecznej. Modernizacja ciągów komunikacyjnych spowoduje również poprawę bezpieczeństwa. Działania te dotyczą wszystkich mieszkańców.

Tabela 45. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 2
Cel strategiczny 2.: Rozwój zasobów technicznych oraz zachowany ład przestrzenny i estetyka miasta

<p>Cel operacyjny 2.1.: Poprawa stanu technicznego, funkcjonalności i estetyki obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych.</p>	
Kierunki działań	2.1.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych miasta – poprawa estetyki i funkcjonalności poprzez budowę parkingów i przebudowę/remonty dróg, chodników i oświetlenia ulicznego.
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – niezadawalająca ilość miejsc parkingowych; – niezadawalający standard istniejących parkingów – niezadawalający stan techniczny i estetyczny budynków użyteczności publicznej; – niezadawalający stan techniczny dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich; – niewystarczająca ilość chodników wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
Powiązanie z potencjami	<ul style="list-style-type: none"> + systematyczna poprawa infrastruktury technicznej (w latach 2007-2015 gmina zrealizowała ze środków UE oraz krajowych 11 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 26 524 152,95 PLN); + systematyczna poprawa stanu środowiska przyrodniczego (w gminie funkcjonuje rozbudowany system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych); + wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy; + przyjęta decyzja w sprawie budowy obwodnicy miasta;
<p>Cel operacyjny 2.2.: Poprawa stanu rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.</p>	
Kierunki działań	<p>2.2.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków komunalnych.</p> <p>2.2.2. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	– niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej;
Powiązanie z potencjami	<ul style="list-style-type: none"> + systematyczna poprawa infrastruktury technicznej (w latach 2007-2015 gmina zrealizowała ze środków UE oraz krajowych 11 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 26 524 152,95 PLN); + systematyczna poprawa stanu środowiska przyrodniczego (w gminie funkcjonuje rozbudowany system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych);
<p>Cel operacyjny 2.3.: Rozwinięta infrastruktura kultury oraz turystyczna i sportowo-rekreacyjna.</p>	
Kierunki działań	<p>2.3.1. Organizacja przestrzeni wraz infrastrukturą do organizacji wydarzeń życia rekreacyjno-kulturalnego (m.in. tereny nad Sanem).</p> <p>2.3.2. Modernizacja i budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.</p> <p>2.3.3. Modernizacja istniejących boisk sportowych oraz budowa nowych ogólnodostępnych obiektów i elementów infrastruktury sportowej.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; – brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą

	<ul style="list-style-type: none"> widowiskowo-koncertową (Centrum aktywizacji społecznej) oraz zły stan obiektu biblioteki; – niezagospodarowane pod względem rekreacyjnym tereny nad Sanem; – niewystarczająca powierzchnia urządzonych terenów zielonych - wymagające uzupełnienia i urządzenia tereny zieleni miejskiej; – niewystarczająca liczba obiektów małej architektury w przestrzeni publicznej; – niska estetyka przestrzeni publicznej; – zaniedbane, niezagospodarowane tereny w mieście wymagające działań rewitalizacyjnych. – niezadawalający stan zachowania obiektów zabytkowych;
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> + systematyczna poprawa infrastruktury technicznej (w latach 2007-2015 gmina zrealizowała ze środków UE oraz krajowych 11 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 26 524 152,95 PLN); + walory turystyczne – zabytki, krajobraz, przyroda; + łatwa komunikacja z sąsiednimi gminami; + rozwinięta infrastruktura społeczna (edukacja, ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja); + wysoki poziom standardu technicznego i estetyka większości obiektów oświatowych; + istniejące w Gminie obiekty sportowo-rekreacyjne; + zmieniający się (korzystnie dla zdrowia) styl życia mieszkańców w związku z rosnącą dostępnością infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
Cel operacyjny 2.4.: Poprawa warunków zamieszkiwania i zwiększenie dostępności mieszkań	
Kierunki działań	<p>2.4.1. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobach wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni.</p> <p>2.4.2. Pozyskanie mieszkań chronionych, kryzysowych i socjalnych poprzez adaptację niezagospodarowanych zasobów.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – niezadawalający standard mieszkań w budynkach mieszkalnych. – wysoka energochłonność wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobach wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni;
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> + dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe socjalne; + dostępne tereny na cele inwestycyjne.

Źródło: Opracowanie własne

Podsystem gospodarczy

Realizacja celów w podsystemie gospodarczym przyczyni się do ożywienia ekonomicznego, a także na całym rewitalizowanym obszarze. Poprawa warunków materialnych mieszkańców obszaru przyczyni się z kolei do poprawy ich warunków socjalno-bytowych. Jednocześnie realizacja działań w podsystemie gospodarczym będzie miała wpływ na integrację wśród mieszkańców oraz ich zrzeszanie się w formalne i nieformalne grupy społeczne.

Tabela 46. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 3

Cel strategiczny 3.: Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji

Cel operacyjny 3.1.: Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej.

Cel strategiczny 3.: Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji

Kierunki działań	<p>3.3.1. Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej.</p> <p>3.3.2. Rozwinięta oferta turystyczna i efektywna promocja miasta</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta - mało wykorzystany potencjał środowiskowy i kulturowy do rozwoju turystyki (dolina Sanu, kolejka wąskotorowa). - słaba promocja potencjału turystycznego gminy;
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> + wsparcie udzielane podmiotom gospodarczym inwestującym na terenie miasta; + dobra dostępność komunikacyjna; + walory turystyczne – zabytki, krajobraz, przyroda; + łatwa komunikacja z sąsiednimi gminami; + rozwinięta infrastruktura społeczna (edukacja, ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja); + dostępność taniej siły roboczej wynikająca z wysokiego poziomu bezrobocia; + dostępność usług bankowych; + dostępność usług doradczych przy pozyskiwaniu środków dla przedsiębiorców;

Źródło: Opracowanie własne

V. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych został przeprowadzony w dniach 02.04.2017 r. - 05.05.2017 r. metodą społeczną, co oznacza, że każdy interesariusz procesu rewitalizacji mógł przedstawić swój pomysł na działania rewitalizacyjne. Wypełnione karty można było złożyć w Urzędzie Miasta Dynów, drogą elektroniczną – wysyłając formularz mailem lub wypełniając go w wersji papierowej.

Łącznie zostało złożonych 11 kart projektów. W wyniku aktualizacji LPR zweryfikowano komplementarność i zasadność zgłoszonych projektów – ostatecznie w dokumencie przyjęto 4 projekty podstawowe: 1 inwestycyjny i 3 nieinwestycyjne.

V.1.OPIS PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Realizacja celów możliwa będzie przede wszystkim poprzez wdrożenie projektów rewitalizacyjnych o charakterze społecznym, a także przestrzenno-funkcyjnym i gospodarczym. Lokalnym Program Rewitalizacji zakłada realizację 4 projektów, które przyczynią się w dużej mierze do zniwelowania negatywnych zjawisk społecznych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji oraz dodatkowo przyczynią się do uporządkowania ładu przestrzennego i ożywienia gospodarczego. Realizacja projektów zwiększy poziom integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, zwiększy ich aktywność społeczną i zawodową, a także zwiększy poziom odpowiedzialności za dbałość o przestrzeń publiczną oraz za podejmowane przedsięwzięcia.

Tabela 47. Projekt rewitalizacyjny nr 1

Tytuł	Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia
Lokalizacja	Dynów, ul. Bartkówka, ul. Plażowa /Bartkówka i Plażowa są w obszarze rewitalizowanym/ i obszar rewitalizowany
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Dynów ul. Rynek 2, 36-065 Dynów
Potencjalni partnerzy	<ul style="list-style-type: none"> – Województwo Podkarpackie - Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, – Powiat Rzeszowski - Zarząd Dróg Powiatowych w Rzeszowie
Powiązanie problemami	z <ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność obywatelska; - niski stopień integracji społeczności lokalnych; - niezadowolający stan techniczny i estetyczny budynków użyteczności publicznej; - brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą widowiskowo-koncertową (centrum edukacji/aktywizacji społecznej) oraz zły stan obiektu biblioteki; - niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; - ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych; - ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych; - niezadowolająca ilość miejsc parkingowych; - niezadowolający standard istniejących parkingów; - niezadowolający stan techniczny dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich; - niewystarczająca ilość chodników wzdłuż ciągów komunikacyjnych; - niezagospodarowane pod względem rekreacyjnym tereny nad Sanem; - niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, sieci wodociągowej; - niezadowolający standard mieszkań w budynkach mieszkalnych. - niewystarczająca powierzchnia urządzonych terenów zielonych - wymagające uzupełnienia i urządzenia tereny zieleni miejskiej; - niewystarczająca liczba obiektów małej architektury w przestrzeni publicznej; - niska estetyka przestrzeni publicznej;

Tytuł	Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia
	<ul style="list-style-type: none"> - zaniedbane, niezagospodarowane tereny w mieście wymagające działań rewitalizacyjnych; - niezadowolający stan zachowania obiektów zabytkowych; - niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta.
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedmiotowy projekt jest elementem realizacyjnym Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023. Projekty zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Dynów, odzwierciedlają najpotrzebniejsze projekty inwestycyjne i ze sfery społecznej, które należy zrealizować w celu polepszenia jakości życia mieszkańców i podniesienia konkurencyjności miasta. Na obszarze rewitalizacji brakuje obiektów i przestrzeni o odpowiednim standardzie oraz dostosowanych do potrzeb rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych mieszkańców, w tym różnych grup wiekowych, niepełnosprawnych, czy o różnej aktywności społecznej, fizycznej.</p> <p>Zadania inwestycyjne ujęte w LPR w tym projekt pt. „Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia” wynikają z potrzeb i oczekiwań różnych grup mieszkańców, którzy uczestniczyli w pracach przy opracowaniu LPR Miasta Dynów i konsultowali jego zakres.</p> <p>Na terenie miasta Dynów można zaobserwować zjawiska charakterystyczne dla obszarów kryzysowych, definiowanych w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r. i Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 z dnia 12 lipca 2016 r. Występujące w ich obrębie negatywne zjawiska ze sfery przestrzennej, gospodarczej i społecznej, mogą w dłuższej perspektywie prowadzić do dysproporcji w poziomie życia mieszkańców i w dostępie do podstawowych usług publicznych, w tym zjawisk związanych z patologiami społecznymi oraz zjawiskiem wykluczenia społecznego. Na uwagę zasługuje również niezadowolający stan infrastruktury technicznej.</p> <p>Cel przedsięwzięcia:</p> <p>Realizacja projektów w ramach osi priorytetowej VI Spójność przestrzenna i społeczna przyczyniać się będzie do realizacji następujących celów: poprawy spójności społecznej i terytorialnej oraz zwiększenia konkurencyjności gospodarki, jak również jej celów szczegółowych tj. ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług, włączenia społeczności zamieszkałych obszary peryferyjne i zdegradowane oraz lepszych kompetencji kadr gospodarki.</p> <p>Jednym z kluczowych elementów wpływających na zrównoważony rozwój województwa jest dobrze rozwinięta, spełniająca oczekiwania odbiorców infrastruktura publiczna. Wszelkie nierówności w dostępie do usług społecznych są jedną z przyczyn pogłębiającego się wykluczenia społecznego.</p> <p>Cele projektu są zbieżne z celem Działania 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej: Ograniczone problemy społeczne na terenach zdegradowanych - ograniczenie istotnych problemów zidentyfikowanych w Programie Rewitalizacji.</p> <p>Przedmiotowy projekt jest odpowiedzią na potrzebę ożywienia gospodarczego i społecznego Dynowa poprzez zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego miasta, nadania obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji, poprawę stanu infrastruktury technicznej</p>

Tytuł	Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia
	<p>i jej dostosowanie do potrzeb mieszkańców, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego i zabytków, zachowanie unikalnego ładu architektonicznego i zrównoważony rozwój gospodarczo społeczny.</p> <p>Projekt obejmuje zadania związane z budową, rozbudową, przebudową i modernizacją infrastruktury i przestrzeni publicznych na obszarze miasta, który został określony jako obszar wymagający podjęcia natychmiastowych działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Celem bezpośrednim projektu jest dostosowanie obszaru objętego przedmiotowym projektem do potrzeb gospodarczych, społecznych, kulturowych i turystycznych oraz mieszkalnych - odnowienie pod względem technicznym i funkcjonalnym oraz społecznym.</p> <p>Zakres rzeczowy obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowę budynku użyteczności publicznej o salę wielofunkcyjną - centrum edukacji/aktywizacji społecznej wraz z parkingiem; 2. Modernizację stadionu miejskiego poprzez budowę trybun ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, budowę parkingu, przebudowę i budowę ogrodzenia, budowę oświetlenia, wykonanie murawy – powstanie nowych funkcji obiektu: rekreacyjnych, rehabilitacyjnych (ważne ze względu na bliskość ŚDS), zostanie zapewniona możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z trybun, parkingu, umożliwiające będzie organizowanie na stadionie spotkań integracyjnych dzieci/seniorzy oraz wykorzystywanie stadionu w godzinach wieczornych (instalacja oświetlenia), co ma szczególne znaczenie dla osób czynnych zawodowo; 3. Utworzenie strefy rekreacyjnej wraz z budową parkingu przy ośrodku turystycznym „Błękitny San” – parking będzie również zapewniał miejsca dla osób niepełnosprawnych; 4. Utworzenie strefy rekreacyjnej dla rodzin z dziećmi i seniorów wraz z budową boiska wielofunkcyjnego, rozbudową sali spotkań, budową placu zabaw, budową parkingów i drogi łączącej te obiekty, budową infrastruktury komunalnej tj. budowy przejścia pod dnem rzeki San kolektora wodociągowego wraz z rozbudową sieci wodociągowej przy ul. Bartkówka; 5. Przebudowę dróg i chodników wraz z infrastrukturą komunalną - w wyznaczonym obszarze rewitalizacji; 6. Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w Dynowie przy ul. Bartkówka wraz z przyłączami domowymi, sieciowymi pompowniami ścieków, pompowniami przydomowymi, odtworzeniem nawierzchni oraz zabezpieczeniem lub przełożeniem istniejącej infrastruktury, z którą projektowana sieć kanalizacyjna koliduje oraz budowę przejścia pod dnem rzeki San kanałem sanitarnym w rejonie ulic Plażowej i Bartkówka w Dynowie (budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ramach limitu określonego dla Działania 6.3).
Beneficjenci przedsięwzięcia	Gmina Miejska Dynów, mieszkańcy gminy.
Szacunkowe ramy finansowe	12 000 000,00 zł
Okres realizacji	2019-2020

Tytuł	Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI, Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Budżet Gminy Miejskiej Dynów Alternatywne źródła finansowania projektu zostały opisane poniżej tabeli „Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
Sposób oceny i miary	Umowy zawarte z osobami korzystającymi z infrastruktury powstałej w ramach realizacji projektu, Ewidencja użytkowników wybudowanej infrastruktury.
Rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury zlokalizowanej na rewitalizowanym obszarze - [os.] - 4500 2. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków (os.), 3. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków (os.) – 700
Przedsięwzięcie komplementarne finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	<ul style="list-style-type: none"> - Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”; - Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; - Siła kobiety w życiu codziennym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 48. Projekt rewitalizacyjny nr 2

Tytuł	Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”
Lokalizacja	Dynów – obszar rewitalizowany
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Dynów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
Potencjalni partnerzy	Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe młodzieży, seniorów oraz osoby działające w grupach nieformalnych, np. klub seniora, grupa wolontariatu, szkoły podstawowe z obszaru rewitalizacji (I).
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> - niski stopień integracji społeczności lokalnych; - niska aktywność obywatelska; - ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych; - ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych; - niezagospodarowane pod względem rekreacyjnym tereny nad Sanem.
Opis przedsięwzięcia	<p>Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na: zmianę postaw społecznych, integrację międzypokoleniową, zaktywizowanie grupy społecznej (podniesienie aktywności) w wieku senioralnym i ludzi młodych, zapobieganie wykluczeniom społecznym, poprawę jakości życia, wymianę doświadczeń. Organizowana będzie pomoc w życiu codziennym (np. zakupy, asystenci osób niesamodzielnych, w formie wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej) oraz będą organizowane grupy opiekuńcze dla małych dzieci, prowadzone przez seniorów.</p> <p>W związku z tym, w ramach przedsięwzięcia zostaną:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaangażowani dzienni opiekunowie, asystenci osób niesamodzielnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka i inne formy samopomocowe,

- dla ww. osób (opiekunów nieformalnych, potrzebnych do opieki nad osobami niesamodzielnymi) będzie wsparcie w postaci kształcenia, w tym szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń,
- zorganizowane zostaną zajęcia, wydarzenia kulturalne oraz happeningi wspierające integrację międzypokoleniową¹².

W chwili obecnej na obszarze rewitalizacji nie ma dostosowanych obiektów i przestrzeni, w których możliwa byłaby skuteczna realizacja niniejszego projektu, stąd niezbędne jest zrealizowanie zadań ujętych w przedsięwzięciu „Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia” tj.:

- Rozbudowa budynku użyteczności publicznej o salę wielofunkcyjną - centrum edukacji/aktywizacji społecznej wraz z parkingiem;
- Modernizacja stadionu miejskiego poprzez budowę trybun ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, budowa parkingu, przebudowa i budowa ogrodzenia, budowa oświetlenia, wykonanie murawy;
- Utworzenie strefy rekreacyjnej wraz z budową parkingu przy ośrodku turystycznym „Błękitny San”;
- Utworzenie strefy rekreacyjnej dla rodzin z dziećmi i seniorów wraz z budową boiska wielofunkcyjnego, rozbudową sali spotkań, budową placu zabaw, budową parkingów i drogi łączącej te obiekty, budową infrastruktury komunalnej tj. budowy przejścia pod dnem rzeki San kolektora wodociągowego wraz z rozbudową sieci wodociągowej przy ul. Bartkówka;
- Przebudowa dróg i chodników wraz z infrastrukturą komunalną - w wyznaczonym obszarze rewitalizacji;
- Przebudowa zdegradowanego budynku przemysłowego na cele prowadzenia działalności gospodarczej;
- Budowa kanalizacji sanitarnej w Dynowie przy ul. Bartkówka.

Dlatego też w zrewitalizowanych obiektach zostaną stworzone warunki (przestrzenie, pomieszczenia, infrastruktura towarzysząca) służące jego realizacji. W obiektach tych będzie realizowane kształcenie, szkolenia i praktyki oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnymi.

W obiekcie centrum edukacji/aktywizacji społecznej po jego rewitalizacji, nadającej mu szereg nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych lub rekreacyjnych oraz gospodarczych będą organizowane wydarzenia całoroczne o charakterze kulturalnym (m.in. ekspozycje multimedialne, warsztaty artystyczne, ekspozycje prac z warsztatów, lekcje muzealne, warsztaty kulinarne, pikniki integracyjne dla beneficjentów przedsięwzięcia). Przestrzeń, która pozwoli również realizować przedsięwzięcie to:

- stadion miejski, - w obrębie którego zostanie zainstalowana składana scena. Na scenie będą występy artystyczne dzieci, młodzieży, seniorów, lokalnych artystów, które będą integrowały lokalną społeczność. W przestrzeni stadionu zostaną zlikwidowane bariery architektoniczne, zainstalowane zostaną podjazdy ułatwiające

¹² Koszt niekwalifikowalny

	<p>poruszanie się osobom o ograniczonych możliwościach ruchowych (np. osobom starszym, niepełnosprawnym);</p> <ul style="list-style-type: none"> – strefa rekreacyjna dla rodzin z dziećmi i seniorów wraz z budową boiska wielofunkcyjnego, rozbudową sali spotkań, budową placu zabaw, budową parkingów i drogi łączącej te obiekty, budową infrastruktury komunalnej tj. budowy przejścia pod dnem rzeki San kolektora wodociągowego i kanalizacyjnego wraz z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przy ul. Bartkówka; – Utworzenie strefy rekreacyjnej wraz z budową parkingu przy ośrodku turystycznym „Błękitny San”; – Przebudowa dróg i chodników wraz z infrastrukturą komunalną - w wyznaczonym obszarze rewitalizacji; – Przebudowa zdegradowanego budynku przemysłowego na cele prowadzenia działalności gospodarczej, w tym usług np. gastronomicznych do obsługi klientów podczas imprez masowych, uczestników wydarzeń sportowych i rekreacyjnych. <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje szereg działań mających na celu wzrost dostępności do zajęć, wydarzeń, warsztatów i imprez kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych, dostosowanych i skierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców, w tym osób niepełnosprawnych i starszych. Ma to pozwolić na zwiększenie poziomu integracji wśród społeczności lokalnej, a także budowania relacji międzyludzkich. W realizację projektu włączeni zostaną wszyscy zainteresowani mieszkańcy i instytucje, a planowane wykorzystanie infrastruktury wspartej w działaniach rewitalizacyjnych pozwoli na wprowadzenie atrakcyjnego kalendarza wydarzeń, będącego odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w sferze społecznej. Preferencyjnym kryterium uczestnictwa w projekcie jest zamieszkanie na obszarze rewitalizacji, jednak z projektu będą mogli korzystać również mieszkańcy z całej gminy.</p> <p>Atrakcyjne zagospodarowanie przestrzenne tych miejsc pozwoli na organizację zajęć i wydarzeń kulturalnych. Wszelkie działania w ramach przedsięwzięcia zaktywizują osoby starsze oraz inne osoby narażone na wykluczenie społeczne. Ponowne włączenie w życie społeczne spowoduje wzrost zaufania społecznego.</p>
Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	W szczególności seniorzy, osoby niepełnosprawne, osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, osoby niesamodzielne, mieszkańcy Dynowa.
Szacunkowe ramy finansowe	120 000,00 zł
Okres realizacji	2019-2020
Potencjalne źródła finansowania	<p>Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII Integracja Społeczna, Działanie 8.3: Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, wkład własny instytucji i podmiotów realizujących projekt.</p> <p>Alternatywne źródła finansowania projektu zostały opisane poniżej tabeli „Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p>
Sposób oceny i miary	<ul style="list-style-type: none"> – Listy obecności – Liczba zorganizowanych warsztatów / wydarzeń
Rezultaty	<p>Prognozowane rezultaty planowanych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój aktywności społecznej mieszkańców i zaangażowania w sprawy lokalne; - włączenie społeczne osób wykluczonych społecznie i/lub zagrożonych ubóstwem; - aktywizacja dzieci i młodzieży – uczestniczenie w zajęciach kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych itp.;

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału w życiu społecznym osób starszych i niepełnosprawnych; - wzmocnienie więzi społecznych mieszkańców; - zapewnienie atrakcyjnych możliwości spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych mieszkańców; - efektywne wykorzystanie tradycji i produktów lokalnych do integracji międzypokoleniowej mieszkańców; - wzrost tożsamości lokalnej. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba warsztatów tematycznych dla dzieci, osób młodych i seniorów - Liczba osób objętych programem z obszaru objętego rewitalizacją.
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 49. Projekt rewitalizacyjny nr 3

Tytuł	"Pogórzanin" kulturalny rozkład jazdy w zupełnie starym stylu
Lokalizacja	ul. Kolejowa w Dynowie
Podmiot realizujący	Miejski Ośrodek Kultury w Dynowie
Potencjalni partnerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miejski Ośrodek Kultury im. Oskara Kolberga w Przeworsku; 2. Gminna Biblioteka Publiczna w Dynowie z/s Bachorzu; 3. Ośrodek Kultury Miasta i Gminy Kańczuga, Gminny Ośrodek Kultury w Jaworniku Polskim, Gminny Ośrodek Kultury w Hyżnem; 4. Starostwo Powiatowe w Przeworsku; 5. Starostwo Powiatowe w Rzeszowie; 6. Towarzystwo Gimnastyczne Sokół w Dynowie.
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność obywatelska; - niski stopień integracji społeczności lokalnych; - niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta - mało wykorzystany potencjał środowiskowy i kulturowy do rozwoju turystyki (dolina Sanu, kolejka wąskotorowa); - słaba promocja potencjału turystycznego gminy.
Opis przedsięwzięcia	<p>Stacja kolejki wąskotorowej w Dynowie wymaga działań wielu partnerów lokalnych gdyż jest to ważne miejsce dla dziedzictwa kulturowego regionu. Niestety od wielu lat obserwujemy degradację infrastruktury stacji. Pomimo tego grupy mieszkańców Dynowa starają się rozwijać tam działalność edukacyjną poprzez realizację wielkich widowisk plenerowych De-Novo, warsztatów artystycznych, wystaw, koncertów. Niestety od 2015 r. brak środków z zewnątrz na działania kulturalno-edukacyjne wstrzymała ten wyjątkowy proces animacji kulturalnej wokół stacji kolejki wąskotorowej w Dynowie. Planowane przedsięwzięcie z pewnością wpłynie znacząco na zwrócenie uwagi na to wyjątkowe miejsce oraz uda się pozyskać nowych sponsorów, darczyńców i media.</p> <p>MOK w Dynowie oraz domy kultury usytuowane w miejscowościach na trasie kolejki wąskotorowej Przeworsk - Dynów chcą od kwietnia do września 2019 r. przygotować atrakcyjny program edukacji kulturalnej, który zostanie włączony w harmonogram przejazdu kolejki w każdy weekend czerwca i zwieńczony wspólnym wielkim wydarzeniem na stacji w Dynowie w terminie od 30.06. do 01.07.2019., które przeniesie nas w czasy świetności wąskotorówki.</p> <p>"Kulturalny rozkład jazdy" to działanie, w którym edukacja kulturalna to metoda animacji, w tym przypadku jej celem będzie zintegrowanie i ożywienie działań wokół kolejki wąskotorowej na trasie Przeworsk - Dynów.</p> <p>Dzięki współpracy z pięcioma domami kultury chcemy umożliwić mieszkańcom miejscowości położonych wzdłuż torów kontakt z artystami, ale również z historią kolejki, ludźmi tam pracującymi, przywołać klimat początku lat XX w. Projekt umożliwi realizację nowej wspólnej inicjatyw, która ukazuje ważne miejsce dla regionalnej historii i dziedzictwa</p>

	<p>kulturowego. Podczas wszystkich weekendów czerwca odbędą się wystawy, prezentacje artystyczne, widowiska plenerowe, koncerty, zabawy integracyjne z dziećmi, warsztaty i szereg działań promocyjnych. Głównym problemem, z którym chcemy zmierzyć się realizując niniejszy projekt to brak współpracy pomiędzy domami kultury w zakresie edukacji historycznej i kulturowej związanej z kolejką wąskotorową Przeworsk-Dynów. Jako mieszkańcy regionu mamy świadomość walorów turystyczno-kulturowych kolejki, ale brakuje nam współpracy, aby rozbudzić zainteresowanie nią wśród samych mieszkańców miejscowości usytuowanych na jej trasie.</p> <p>Cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie mieszkańcom regionu możliwości edukacji historycznej i kulturowej poprzez uczestnictwa w międzypokoleniowym działaniu wokół kolejki wąskotorowej Przeworsk – Dynów; 2. Wywołanie aktywności mieszkańców miejscowości usytuowanych na trasie kolejki wąskotorowej linii Przeworsk - Dynów w celu popularyzacji jej historii, ludzi z nią związanych, walorów turystyczno-kulturowych; 3. Umożliwienie dzieciom, młodzieży, seniorom aktywności kulturalnej w zakresie: muzyki, literatury, sztuk scenicznych i plastycznych ściśle związanych z historią kolejki wąskotorowej; 4. Kształcenie umiejętności pozyskiwania trwałego wsparcia społecznego w celu kulturowego ożywienia miejsc (dworców) ważnych dla miejscowości usytuowanych na trasie kolejki; 5. Nawiązanie współpracy pomiędzy domami kultury na trasie kolejki wąskotorowej w celu wypracowania form i metod edukacji kulturowej na przyszłe lata. <p>Efekty:</p> <p>Wypracowanie, opisanie i udokumentowanie modelu działań pomiędzy 5 domami kultury z edukacji kulturalnej związanej z wąskotorówką</p> <p>Zakres planowanych działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkanie z partnerami projektu; 2. Cykl działań na stacjach na trasie kolejki wąskotorowej Przeworsk - Dynów, maj-czerwiec (Przeworsk, Kańczuga, Jawornik Polski, Bachórz, Hyżne i ostatnia stacja Dynów); 3. Wielki finał działań na stacji kolejki wąskotorowej w Dynowie: przełom czerwca i lipca/ spektakl plenerowy, koncerty, wystawy. Wspólna integracja wszystkich partnerów; 4. Spotkanie podsumowujące dla wszystkich partnerów: dyskusja, dyplomy i podziękowania: wrzesień.
Beneficjenci przedsięwzięcia	Miejski Ośrodek Kultury w Dynowie, mieszkańcy Dynowa
Szacunkowe ramy finansowe	50000,00 zł
Okres realizacji	Kwiecień 2019 – wrzesień 2019
Potencjalne źródła finansowania	PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Edukacja kulturalna Budżet Gminy Miejskiej Dynów. Alternatywne źródła finansowania projektu zostały opisane poniżej tabeli „Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych”
Sposób oceny i miary	Liczba sprzedanych biletów na trasie Przeworsk-Dynów; Badania ankietowe Liczba inicjatyw realizowanych w partnerstwie z podmiotami prowadzącymi działalność na trasie Przeworsk-Dynów.

Rezultaty	Liczba osób korzystających z kolejki wąskotorowej – os. - 1500
-----------	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 50. Projekt rewitalizacyjny nr 4

Tytuł	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Lokalizacja	Dynów – obszar rewitalizowany
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Dynów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dynowie
Potencjalni partnerzy	Powiat Przeworski, Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie.
Powiązanie z problemami	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące problemy w sferze społecznej: <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca liczba ofert pracy na lokalnym rynku; – niski poziom przedsiębiorczości.
Opis przedsięwzięcia	Przedmiotowy zakres projektu obejmuje aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym (w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji) poprzez wykorzystanie różnego rodzaju narzędzi i działań prowadzących do poprawy sytuacji życiowej oraz wzmocnienie szans na zatrudnienie. Projekt w swoim obszarze przewiduje realizację kompleksowych, zindywidualizowanych programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, obejmujących szeroki katalog instrumentów o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym m.in.: praca socjalna, wolontariat, praktyki zawodowe, trening kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, poradnictwo psychologiczne, kursy i szkolenia umożliwiające nabycie kwalifikacji i umiejętności, w tym z zakresu turystyki kolejowej, podniesienie lub zmianę/dostosowanie kwalifikacji i umiejętności. Projekt realizowany będzie przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury (centrum aktywizacji/edukacji społecznej, budynek Stacji Dynów – budynek stacji kolejki wąskotorowej Przeworsk-Dynów) i przestrzeni w ramach działań o charakterze rewitalizacyjnym (strefy rekreacyjno-sportowe). Skierowany jest do mieszkańców Gminy Miejskiej Dynów, jednak preferencyjnym kryterium uczestnictwa w projekcie jest zamieszkanie na obszarze rewitalizacji.
Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem z rynku pracy.
Szacunkowe ramy finansowe	400 000 zł
Okres realizacji	2019-2023
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII, Działanie 8.2 Budżet Gminy Miejskiej Dynów, MOPS Alternatywne źródła finansowania projektu zostały opisane poniżej tabeli „Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych”
Sposób oceny i miary	Listy obecności, dokumentacja projektowa
Rezultaty	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją; – aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy; – zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej; – pobudzenie

	<p>i zwiększenie aktywności społecznej; – poprawa jakości i rozszerzenie oferty usług publicznych o charakterze społecznym.</p> <p>Wskaźniki produktu i rezultatu: 1. Liczba osób objętych wsparciem. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia zostały ocenione merytorycznie i przyjęte jako spójny i powiązany pakiet przedsięwzięć podstawowych (bez wyodrębnienia przedsięwzięć uzupełniających). Przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR są komplementarne z priorytetami inwestycyjnymi EFS i powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem, a także przyczyniają się do zwiększenia możliwości znalezienia zatrudnienia.

V.2. OPIS PLANOWANYCH UZUPEŁNIAJĄCYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Poza przedsięwzięciami głównymi planowana jest również realizacja przedsięwzięć uzupełniających. W ich realizacji zostanie uwzględniony szeroki aspekt partnerstwa z innymi podmiotami. Na etapie LPR nie są znane ich ramy finansowe oraz zakres organizacyjno-techniczny. Głównym założeniem przedsięwzięć uzupełniających będzie aktywizacja mieszkańców, a także wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej. Jednocześnie planowane działania przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej.

Utworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni publicznych stworzy możliwości do organizacji imprez i wydarzeń o charakterze społeczno-kulturalnym. Jednocześnie zwiększą się możliwości spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, w tym grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne. W związku z tym planowane jest:

Tabela 51. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne uzupełniające nr 1: Widowisko plenerowe „Dynowskie Sobótki”

Tytuł	Widowisko plenerowe „Dynowskie Sobótki”
Lokalizacja	Ul. Plażowa 9 w Dynowie Ul. Sanowa w Dynowie/ tzw. zakole Sanu
Podmiot realizujący	Miejski Ośrodek Kultury w Dynowie Ul. Ks. Ożoga 10, 26-065 Dynów
Potencjalni partnerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Szkół w Dynowie; 2. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych; 3. Koła Gospodyń Wiejskich; 4. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”; 5. Chór „Akord”; 6. Uniwersytet Złotej Jesieni; 7. Kapela Ludowa „Dynowianie”; 8. Kapela Ludowa „Pogórzanie”.
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność obywatelska; - niski stopień integracji społeczności lokalnych; - niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta - mało wykorzystany potencjał środowiskowy i kulturowy do rozwoju turystyki (dolina Sanu, kolejka wąskotorowa); - słaba promocja potencjału turystycznego gminy.
Opis przedsięwzięcia	<p>Planowana przez nas impreza plenerowa, widowisko „dynowskie Sobótki” angażuje w realizację duże międzypokoleniowe grupy mieszkańców (ok. 160 osób), w tym osoby z terenu o utrudnionym dostępie do kultury, z terenów wiejskich. Widowisko planowane w plenerze w bliskiej odległości od rzeki San stwarza warunki nie tylko integracji pomiędzy młodzieżą i seniorami, ale również ożywienia i promocji miejsca jakim jest rzeka San.</p> <p>CELE I EFEKTY:</p> <p>1. OPISYWANIE OBRZĘDÓW</p>

	<p>Kolejny raz chcemy zająć się obrzędowością ludową tym razem obecną w "Sobótkach" (widowisko plenerowe/etnoperformens/ czerwiec 2017 r.-2020).</p> <p>Aby odkryć potencjał mieszkańców stworzymy warunki pogłębionego, empatycznego zrozumienia ich doświadczenia oraz włączymy szerszą społeczność (publiczność) w proces "bycia razem".</p> <p>W 2016 r. podjęliśmy się pierwszy raz realizacji "Sobótek" bez środków finansowych z zewnątrz przy niewielkim wkładzie finansowym z MOK. W krótkim czasie (2 miesiące) udało nam się zebrać i przygotować oryginalny materiał muzyczny i tekstowy wynikający po części z wywiadów z seniorkami, członkiniami Chóru Akord i Uniwersytetu Złotej Jesieni. Ponadto zgromadziliśmy dużą grupę młodzieży, z którą dynowscy nauczyciele i muzycy stworzyli muzykę do tekstu J. Kochanowskiego "Pieśń świętojańska o Sobótce" oraz tekstów lokalnych poetów. Niestety nie udało się udokumentować całej pracy oraz samego widowiska z powodu braku środków. W związku z tym w ramach niniejszego działania pragniemy poszerzyć proces dokumentacji (rejestracja video, publikacja Online) naszych działań oraz przygotować bogatszy treściowo i muzycznie etnoperformens wzmacniając więzi międzypokoleniowe naszej społeczności.</p> <p>Natomiast podczas II etapu projektu chcemy zorganizować spotkania i warsztaty edukacyjne na terenie 4 wsi. To wszystko pozwoli na ukazanie całego spektrum możliwości jakie niesie w pracy animatora kultury korzystanie z metod badawczych. Ukażemy również w jaki sposób dom kultury może stać się nie tylko animatorem kultury ale również jej badaczem.</p> <p>DOKUMENTACJA: Przygotujemy i zamieścimy w Internecie publikację Online (KATALOG ISSU), w której wyjaśnimy w jaki sposób dom kultury może korzystać z etnografii performatywnej (na przykładzie realizacji dwóch etnoperformensów "Wesela" i "Sobótek". Znajdą się tam rekomendacje i wnioski dla wszystkich, którzy będą chcieli podjąć się podobnych działań w swoich społecznościach. Ponadto na bieżąco będziemy prowadzić bloga, dokumentując nasze działania (teksty, foto, video).</p> <p>Zakres planowanych działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z partnerami projektu; 2. Cykl warsztatów tematycznych (muzycznych, tanecznych, scenograficznych, teatralnych) ze specjalistami z Dynowa, Podkarpacia i spoza naszego regionu; 3. Próby generalne do widowiska „Sobótka”/ łączenie grup warsztatowych w sceny do widowiska, przygotowania techniczne do widowiska, przygotowanie terenu; 4. Premiera widowiska Sobótka/ czerwiec 2017,2018, 2019, 2020 5. Cykl spotkań na terenie 4 wsi sąsiadujących z Dynowem, w tym warsztaty antropologii praktycznej dla dzieci/ promocja efektów widowiska Sobótka. Prezentacja materiałów foto i video; 6. Spotkanie podsumowujące z uczestnikami, partnerami, sponsorami/ dyplomy i podziękowania.
Beneficjenci przedsięwzięcia	Miejska Biblioteka Publiczna w Dynowie, mieszkańcy Dynowa
Szacunkowe ramy finansowe	60000 zł
Okres realizacji	<p>Rozpoczęcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2018/ czerwiec - październik - 2019/ czerwiec - październik - 2020/czerwiec – październik <p>Zakończenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Październik 2020 roku

Potencjalne źródła finansowania	PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO 2017 Edukacja kulturalna Budżet Gminy Miejskiej Dynów. Alternatywne źródła finansowania projektu zostały opisane poniżej tabeli „Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych”
Sposób oceny i miary	Listy obecności uczestniczek warsztatów.
Rezultaty	Liczba osób uczestniczących w Widowisku plenerowym „Dynowskie Sobótki” – os. Liczba uczestników spotkań i warsztatów – os. 1200

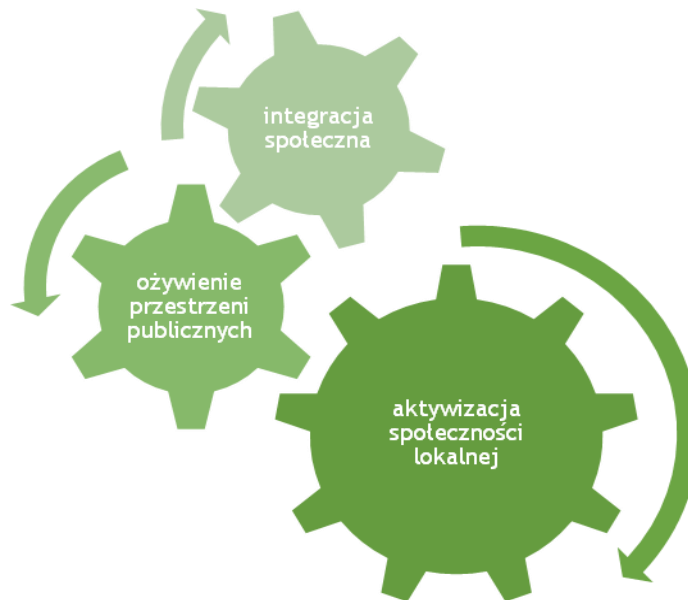
Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

VI. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Niezwykle ważnym aspektem rewitalizacji jest zaplanowanie mechanizmów integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wdrożenie tego elementu będzie opierało się o następujące zasady:

- Kompleksowości,
- Komplementarności przestrzennej,
- Komplementarności problemowej,
- Komplementarności międzyokresowej,
- Komplementarności proceduralno-instytucjonalnej,
- Komplementarności źródeł finansowania,
- Koncentracji.

Rysunek 23. Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych

1. Zasada kompleksowości – co oznacza, że w Programie rewitalizacji działania ujęte są w sposób kompleksowy nie pomijając aspektu społecznego, gospodarczego i przestrzennego (w tym również infrastrukturalnego, środowiskowego i kulturowego) związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Program złożony jest z różnorodnych przedsięwzięć mających przyczynić się w założeniu do kompleksowej interwencji na rzecz obszaru zdegradowanego. Program wyklucza realizację indywidualnych inwestycji nieskutkujących zmianami strukturalnymi w obszarze rewitalizacji.
2. Zasada komplementarności przestrzennej – polega na uwzględnieniu przy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych łączących obszary rewitalizacji

105

z pozostałymi częściami gminy. Istotne jest traktowanie przestrzeni jako całości i zapobieganie realizacji projektów realizacyjnych w sposób punktowy. Efekty działań rewitalizacyjnych powinny również pozytywnie wpływać na całe otoczenie, a w konsekwencji na całą gminę.

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji i charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Planowane działania mają przede wszystkim wymiar społeczny. Zostały one wypracowane w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy. Planowane działania będą oddziaływały na cały obszar rewitalizacji. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe, a nie przenosić je w inne miejsca czy też doprowadzać do niepożądanych efektów takich jak segregacja społeczna czy wykluczenie.

3. Zasada komplementarności problemowej – polega na konieczności realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które się wzajemnie dopełniają pomiędzy różnymi sferami tematycznymi. Dodatkowo zasada ta wyraża się tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele operacyjne i strategiczne. W związku z tym, że cele przypisane są bezpośrednio do podsystemów część projektów wpisuje się w więcej niż jeden cel. Wzajemne dopełnianie się przedsięwzięć oraz powiązanie ich z celami tematycznymi zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, a sam program będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w sposób kompleksowy, zaś przyczyny zjawisk kryzysowych będą traktowane całościowo.

Tabela 52. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych z celami LPR

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
Projekt rewitalizacyjny nr 1: Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia	1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	1.1 Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców. 1.2.: Poprawa jakości życia osób wymagających opieki. 1.3 Szeroka i atrakcyjna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna. 1.4 Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców.
	2.: Rozwój zasobów technicznych oraz zachowany ład przestrzenny i estetyka miasta	2.1 Poprawa stanu technicznego, funkcjonalności i estetyki obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych. 2.2 Poprawa stanu rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. 2.3 Rozwinięta infrastruktura kultury oraz turystyczna i sportowo-rekreacyjna.
	3.: Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji	3.1 Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej. 3.2 Rozwinięta oferta turystyczna i efektywna promocja miasta.
Projekt rewitalizacyjny nr 2: Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”	1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	1.2 Poprawa jakości życia osób wymagających opieki. 1.3 Szeroka i atrakcyjna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna.

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
		1.4 Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców.
Projekt rewitalizacyjny nr 3: "Pogórzanin" kulturalny rozkład jazdy w zupełnie starym stylu	1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	1.3 Szeroka i atrakcyjna oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna. 1.4 Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców.
	3.: Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji	3.1.: Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej. 3.2 Rozwinięta oferta turystyczna i efektywna promocja miasta.
Projekt rewitalizacyjny nr 4: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	1.1 Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców. 1.2 Poprawa jakości życia osób wymagających opieki. 1.4 Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców.
	3.: Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji	3.1.: Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej.
Widowisko plenerowe „Dynowskie Sobótki”	1.: Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	1.4.: Podniesienie poziomu zaangażowania społecznego, aktywności obywatelskiej i integracji mieszkańców
	3.: Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji	3.1.: Stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej.

Źródło: Opracowanie własne

4. Zasada komplementarności międzyokresowej – polega na ocenie działań rewitalizacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 oraz na zachowaniu ciągłości programowej. Wybrane do realizacji działania, chociaż nowe, w pewnej mierze stanowią już podjęte działania i inicjatywy we wcześniejszym okresie.

Tabela 53. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych z celami LPR 2007-2013

Tytuł projektu (zakres)	Wartość całkowita realizowanego zadania	Źródła finansowania		Okres realizacji
		źródło	Wysokość finansowania w zł	
Budowa stacji uzdatniania wody wraz z ujęciami wody, zbiornikami wody, remontem, budową i przebudową sieci wodociągowych wraz z urządzeniami towarzyszącymi dla Miasta Dynowa	3 917 325,99 zł	RPO WP 2007-2013	1 984 819,97	2008-2011

Poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Miejskiej Dynów i Gminy Dynów poprzez utworzenie na ich terenie obiektów infrastruktury turystycznej oraz renowację zabytków	2 936 719,16 zł	RPO WP 2007- 2013	2 492 301,27	2010-2011
Rozbudowa, przebudowa, nadbudowa budynku OSP w Dynowie Przedmieściu i wyposażenie jednostek OSP w Dynowie Przedmieściu i OSP w Dynowie (ul. Szkolna)	2 304 301,89 zł	RPO WP 2007- 2013	1 941 087,09	2010-2011
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Miejskiej Dynów	1784 422,95 zł	RPO WP 2007- 2013	1 428 732,55	2007-2010
Poprawa wizerunku miasta Dynów poprzez rewitalizację Rynku i przyległych ulic, parku przydworskiego oraz remont infrastruktury komunikacyjnej w obrębie Obszaru I	11 258 595,87 zł	RPO WP 2007- 2013	8 295 337,26	2011-2015
Budowa i przebudowa miejskiej rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami na terenie miasta Dynów – etap I	2 345 121,12 zł	RPO WP 2007- 2013	1 640 887,37	2011-2013
Poprawa zniszczonego przez podtopienia układu komunikacyjnego w Dynowie	470 274,86 zł	RPO WP 2007- 2013	423 247,37	2011-2012

Źródło: Opracowanie własne

5. Zasada komplementarności proceduralno-instytucjonalnej – oznacza konieczność zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zasada ta została spełniona poprzez zaprojektowanie kompleksowego systemu zarządzania LPR. Struktura zarządzania LPR składać się będzie z następujących komórek: Burmistrz Miasta Dynowa, Referat Inwestycji, Remontów, Gospodarki Przestrzennej, samodzielne stanowisko ds. funduszy unijnych, promocji miasta i turystyki, Referat Rozwoju Gospodarczego – Operatora Programu oraz Komitetu Rewitalizacji. Szczegółowy opis struktury zarządzania realizacją LPR przedstawiony został w kolejnym rozdziale IX.

6. Zasada komplementarności źródeł finansowania – oznacza, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne są komplementarne po kącie źródeł finansowania. Planowane do realizacji przedsięwzięcia uwzględniają ich finansowanie z różnych źródeł wzajemnie się dopełniających. Uwzględnione jest finansowanie ze źródeł publicznych (krajowych, unijnych, środków własnych) oraz prywatnych bez ryzyka podwójnego finansowania.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR są komplementarne z priorytetami inwestycyjnymi EFS i powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem, a także przyczyniają się do zwiększenia możliwości znalezienia zatrudnienia.

Tabela 54. Komplementarność źródeł finansowania

I.p. 1 Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach Działania 6.3. RPO WP 2014-2020	Projekt planowany do finansowania z EFS w ramach Działania: 7.1, 8.2 i 8.3. RPO WP 2014-2020
<p><u>Projekt rewitalizacyjny nr 1</u> Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”; - Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
<p>Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej</p> <p>Projekt finansowany z EFRR w ramach Działania 6.3. przyczyni się do rozwiązania następujących problemów w sferze społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca liczba ofert pracy na lokalnym rynku; – niski stopień integracji społeczności lokalnych; – niska aktywność obywatelska; – ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych; – ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych. <p>W sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej przedsięwzięcie przyczyni się natomiast do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niezadowalający stan techniczny i estetyczny budynków użyteczności publicznej; – brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej i funkcjonowania organizacji pozarządowych wraz z salą widowiskowo-koncertową (centrum edukacji/aktywizacji społecznej) oraz zły stan obiektu biblioteki; – niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; – ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych; – ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych; – niezadowalająca ilość miejsc parkingowych; – niezadowalający standard istniejących parkingów; – niezadowalający stan techniczny dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich; – niewystarczająca ilość chodników wzdłuż ciągów komunikacyjnych; – niezagospodarowane pod względem rekreacyjnym tereny nad Sanem; – niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, sieci wodociągowej; – niezadowalający standard mieszkań w budynkach mieszkalnych. – niewystarczająca powierzchnia urządzonych terenów zielonych - wymagające uzupełnienia i urządzenia tereny zieleni miejskiej; – niewystarczająca liczba obiektów małej architektury w przestrzeni publicznej; – niska estetyka przestrzeni publicznej; – zaniedbane, niezagospodarowane tereny w mieście wymagające działań rewitalizacyjnych; – niezadowalający stan zachowania obiektów zabytkowych; <p>Zaś w sferze gospodarczej do rozwiązania następującego problemu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niski poziom przedsiębiorczości; <p>Rozwiązanie powyższych problemów będzie możliwe, kiedy nastąpi interwencja w sferę przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz gospodarczą. Projekt poprzez realizację zadań związanych z budową, rozbudową, przebudową i modernizacją infrastruktury i przestrzeni publicznych na obszarze Dynowa, który został określony jako obszar wymagający podjęcia natychmiastowych działań rewitalizacyjnych pozwoli na zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego miasta, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji, poprawę stanu infrastruktury technicznej i jej dostosowanie do potrzeb mieszkańców, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego i zabytków, zachowanie unikalnego ładu architektonicznego i zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny.</p>	

Projekt poprzez umożliwienie optymalnego wykorzystania obiektów i zasobów Gminy Miejskiej Dynów, aktualnie niewykorzystywanych lub wykorzystywanych tylko częściowo przyczyni się do wykreowania zintegrowanej oferty zapewniającej dostęp do zajęć, wydarzeń, warsztatów i imprez kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych, dostosowanych i skierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców, w tym osób niepełnosprawnych i starszych. Ma to pozwolić na zwiększenie poziomu integracji wśród społeczności lokalnej, a także budowania relacji międzyludzkich, a także realizacji kompleksowych, zindywidualizowanych programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, obejmujących szeroki katalog instrumentów o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym m.in.: praca socjalna, wolontariat, praktyki zawodowe, trening kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, poradnictwo psychologiczne, kursy i szkolenia umożliwiające nabycie kwalifikacji i umiejętności, w tym z zakresu turystyki kolejowej, podniesienie lub zmianę/dostosowanie kwalifikacji i umiejętności skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem z rynku pracy. Planowane wykorzystanie infrastruktury wspartej w działaniu pn.: „Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia” pozwoli na wprowadzenie atrakcyjnego kalendarza wydarzeń, będącego odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w sferze społecznej.

W sferze społecznej projekty „miękkie” finansowane będą z EFS w ramach Działania 8.2: Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej/powiatowe centra pomocy rodzinie oraz Działanie 8.3: Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, wkład własny instytucji i podmiotów realizujących projekt RPO WP 2014-2020.

Realizacja tych przedsięwzięć przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- niski poziom przedsiębiorczości;
- niski stopień integracji społeczności lokalnych;
- niska aktywność obywatelska;
- ograniczona oferta zajęć i imprez kulturalnych;
- ograniczona oferta zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji

Przedsięwzięcie finansowane będzie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-20. Priorytet VI, Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Jego wdrożenie spowoduje nadanie nowych funkcji infrastrukturze komunalnej Gminy Miejskiej Dynów, poprawi jakość i dostępność przestrzeni publicznych, zwłaszcza obszaru wskazanego jako obszar wymagający podjęcia natychmiastowych działań rewitalizacyjnych. Projekt obejmuje zadania związane z budową, rozbudową, przebudową i modernizacją infrastruktury i przestrzeni publicznych na obszarze miasta.

Celem bezpośrednim projektu jest dostosowanie obszaru objętego przedmiotowym projektem do potrzeb gospodarczych, społecznych, kulturowych i turystycznych oraz mieszkalnych - odnowienie pod względem technicznym i funkcjonalnym oraz społecznym.

Zakres rzeczowy obejmuje:

- Rozbudowę budynku użyteczności publicznej o salę wielofunkcyjną - centrum edukacji/aktywizacji społecznej wraz z parkingiem;
- Modernizację stadionu miejskiego poprzez budowę trybun ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, budowę parkingu, przebudowę i budowę ogrodzenia, budowę oświetlenia, wykonanie murawy;
- Utworzenie strefy rekreacyjnej wraz z budową parkingu przy ośrodku turystycznym „Błękitny San”;
- Utworzenie strefy rekreacyjnej dla rodzin z dziećmi i seniorów wraz z budową boiska wielofunkcyjnego, rozbudową sali spotkań, budową placu zabaw, budową parkingów i drogi łączącej te obiekty, budową infrastruktury komunalnej tj. budowy przejścia pod dnem rzeki San kolektora wodociągowego wraz z rozbudową sieci wodociągowej przy ul. Bartkówka;
- Przebudowę dróg i chodników wraz z infrastrukturą komunalną - w wyznaczonym obszarze rewitalizacji;
- Przebudowę zdegradowanego budynku przemysłowego na cele prowadzenia działalności gospodarczej;
- Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w Dynowie przy ul. Bartkówka wraz z przyłączami domowymi, sieciowymi pompowniami ścieków, pompowniami przydomowymi,

odtworzeniem nawierzchni oraz zabezpieczeniem lub przełożeniem istniejącej infrastruktury, z którą projektowana sieć kanalizacyjna koliduje oraz budowę przejścia pod dnem rzeki San kanałem sanitarnym w rejonie ulic Plażowej i Bartkówka w Dynowie.

Bez stworzenia powyższych podstaw infrastrukturalnych realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych pn.: *Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”* i *Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym* finansowanych z EFS w ramach RPO WP na lata 2014-2020 byłaby niemożliwa. W ramach tych projektów przewidziano realizację następujących zadań:

- realizacja kompleksowych, zindywidualizowanych programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, obejmujących szeroki katalog instrumentów o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym m.in.: praca socjalna, wolontariat, praktyki zawodowe, trening kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, poradnictwo psychologiczne, kursy i szkolenia umożliwiające nabycie kwalifikacji i umiejętności, w tym z zakresu turystyki kolejowej, podniesienie lub zmianę/dostosowanie kwalifikacji i umiejętności skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem z rynku pracy;
- organizacja pomocy w życiu codziennym (np. zakupy, asystenci osób niesamodzielnych, w formie wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej) oraz organizacja grup opiekuńczych dla małych dzieci, prowadzonych przez seniorów;
- organizacja zajęć, wydarzeń kulturalnych oraz happeningów wspierających integrację międzypokoleniową.

Aby skutecznie realizować te przedsięwzięcia niezwykle ważne będzie zaangażowanie społeczności lokalnej w jego realizację. Dlatego też niezbędnym elementem będzie udostępnienie mieszkańcom miejsc, które posłużą jako miejsca do realizacji wyżej wymienionych działań, stąd powiązanie z projektem finansowanym z EFRR w ramach Działania 6.3.

Reasumując realizacja projektów inwestycyjnych z Działania 6.3 i nie inwestycyjnych z Działania 8.2 i 8.3 RPO WP na lata 2014-2020 przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego LPR –

„Obszar rewitalizacji Miasta Dynów to atrakcyjne miejsce do zamieszkania, pracy, wypoczynku i inwestowania, czyste i zadbane, z bogatą ofertą edukacyjną, rekreacyjno-sportową, turystyczną oraz kulturalną, gwarantujące swoim mieszkańcom wygodę i wysoki komfort życia, ceniące swoją tożsamość. To miasto bogate aktywnością i kreatywnością swoich mieszkańców”

oraz celów strategicznych:

- Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców
- Rozwój zasobów technicznych oraz zachowany ład przestrzenny i estetyka miasta
- Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji.

Opis komplementarności

W celu skutecznej realizacji przedsięwzięcia finansowanego z EFS w ramach Działania 8.2 i 8.3. RPO WP 2014-2020 niezbędna jest interwencja zwiększająca dostępność infrastruktury z zakresu usług publicznych, co wiązać będzie się z budową, rozbudową, przebudową i modernizacją infrastruktury i przestrzeni publicznych na obszarze Dynowa, który został określony jako obszar wymagający podjęcia natychmiastowych działań rewitalizacyjnych.

Aby skutecznie zrealizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne pn.: *Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”* i *Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym* i zapewnić realizację przyjętych w tych przedsięwzięciach zadań obejmujących:

- realizację kompleksowych, zindywidualizowanych programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, obejmujących szeroki katalog instrumentów o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym m.in.: praca socjalna, wolontariat, praktyki zawodowe, trening kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, poradnictwo psychologiczne, kursy i szkolenia umożliwiające nabycie kwalifikacji i umiejętności, w tym z zakresu turystyki kolejowej, podniesienie lub zmianę/dostosowanie kwalifikacji i umiejętności skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem z rynku pracy;

- organizację pomocy w życiu codziennym (np. zakupy, asystenci osób niesamodzielnych, w formie wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej) oraz organizację grup opiekuńczych dla małych dzieci, prowadzonych przez seniorów;
- organizację zajęć, wydarzeń kulturalnych oraz happeningów wspierających integrację międzypokoleniową,

niezbędne będzie zrealizowanie projektu inwestycyjnego tj. przedsięwzięcia nr 2 pn.: „Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia”.

Podsumowując należy stwierdzić, że produkty przedsięwzięć infrastrukturalnych, w tym przede wszystkim Przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1 (przewidziane dofinansowane z EFRR – Działanie 6.3. RPO WP 2014-2020) pn. „Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia” umożliwi osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych pn.: *Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”* i *Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym* finansowanych przewidzianych do dofinansowania z EFS w ramach Działań 8.2 i 8.3 RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne

7. Zasada koncentracji – oznacza prowadzenie działań rewitalizacyjnych na terenach o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część obszaru zdegradowanego w miejscach szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk.

Wszystkie planowane działania rewitalizacyjne zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji i są kierowane do grup szczególnie narażonych na działanie zjawisk kryzysowych. Działania te są skoncentrowane terytorialnie.

VII. INDYKTYWNE RAMY FINANSOWE

W procesie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych kluczowa jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Finansowanie z różnych źródeł (komplementarność finansowa) sprawia, że realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie efektywna i bezpieczna (zwiększa szanse na powodzenie i pełną realizację założeń). Dywersyfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i niekomercyjnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw i innych podmiotów prywatnych i pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów LPR bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wspomniany drugi rodzaj obejmuje źródła niekomercyjne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne.

Poniższa tabela prezentuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne wraz z wartością, okresem realizacji oraz źródłami finansowania.

Tabela 55. Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekt	Źródło finansowania	ogółem	EFS %	EFRR %	PROW	Inne	BP	środki własne	EFS	EFRR	PROW	Inne	BP	środki własne
Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI, Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Budżet Gminy Miejskiej Dynów	12000000	0%	85,00%	0%	0%	10,00%	5,0%	0,00	10200000	0,00	0,00	1200000	600000
Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII Integracja Społeczna, Działanie 8.3: Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, wkład własny instytucji i podmiotów realizujących projekt	120000	85%	0%	0%	0%	0%	15%	102000	0	0,00	0,00	0,00	18000
"Pogórzanin" kulturalny rozkład jazdy w zupełnie starym stylu	PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO - Edukacja kulturalna Budżet Gminy Miejskiej Dynów	50000	0%	0,00%	0%	0%	50,00%	50%	0,00	0	0,00	0,00	25000,00	25000

Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII, Działanie 8.2. Budżet Gminy Miejskiej Dynów, MOPS	400000	85%	0%	0%	0%	0%	15%	340000	0	0,00	0,00	0,00	60000
X	X	12570000	X	X	X	X	X	X	442000,0	10200000,0	0,0	0,0	12250000,0	703000,0

Źródło: Opracowanie własne

Potencjalne/alternatywne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Najistotniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych realizowanych w latach 2017-2023 są środki w ramach RPO-WP na lata 2014-2020, alternatywnymi źródłami finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki budżetu państwa w ramach krajowych programów oraz środki samorządu terytorialnego.

Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych planowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-23.

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020:

- a. Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej, którego celem jest ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych zidentyfikowanych w LPR Miasta Dynów na lata 2017-2023;
- b. Działanie 7.3. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, którego celem jest Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy;
- c. Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, którego celem jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia;
- d. Działanie 8.2 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej/powiatowe centra pomocy rodzinie, którego celem jest Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich zdolności do zatrudnienia;
- e. Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, którego celem jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Ponadto poza Działaniem 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej, w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 projekty uzupełniające i inwestycje niezbędne dla rewitalizacji mogą być realizowane w ramach poniższych działań:

- a. Działanie 1.5 Promowanie przedsiębiorczości - działanie wspierające przedsięwzięcia dotyczące m.in. przygotowania terenów inwestycyjnych oraz inkubatorów przedsiębiorczości;
- b. Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków - działanie wspierające głęboką modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą oświetlenia tych obiektów na energooszczędne;

Działanie 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa - działanie wspierające min. budowę, rozbudowę, przebudowę lub zakup wyposażenia w zakresie sieci wodociągowej oraz ujęć i stacji uzdatniania wody.

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, działania: Budowa lub modernizacja dróg lokalnych, Gospodarka wodno-ściekowa oraz nabory ogłaszane przez LGD „Pogórze Przemysko-Dynowskie”.

3. Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- a. Program Dziedzictwo Kulturowe: działanie wspierające min. ochronę polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i zagranicą, popularyzacja kultury ludowej;
- b. Program Rozwój Infrastruktury Kultury: działania wspierające infrastrukturę oraz poprawę funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury.
- c. Edukacja kulturalna, celem programu jest wspieranie zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ważnych dla rozwoju kapitału społecznego.

4. Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

- a. Program Ochrona Atmosfery - działania wspierające realizację kompleksowych działań termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej, w szczególności związanych z likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła bazujących na paliwach stałych na obszarach wskazanych w programach ochrony powietrza jako obszary z przekroczeniami wartości dopuszczalnych lub też związane z realizacją nowych źródeł ciepła z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii;
  - b. Programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym między innymi działania zmierzające do powstrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami, a także do wzmocnienia działań z zakresu edukacji ekologicznej służących ochronie przyrody.
5. **Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020**, adresowany do podmiotów sektora społecznego, którego głównym celem jest zwiększenie poziomu zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne.
  6. **Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019**, działania których celem jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i zwiększenie dostępności transportowej przez tworzenie spójnej, zrównoważonej i przyjaznej użytkownikowi sieci drogowej w wymiarze lokalnym, ale także wdrożenie standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego eliminujących największe zagrożenia w ruchu drogowym.
  7. **Programy Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków**, działania wspierające prace konserwatorskie przy zabytkach ruchomych, prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.
  8. **Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki**, wspierające realizację przez jednostki samorządu terytorialnego zadań inwestycyjnych o charakterze sportowym. W ramach Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej dofinansowanie mogą uzyskać między innymi inwestycje szkolnej infrastruktury sportowej, przeznaczonej na potrzeby realizacji zajęć wychowania fizycznego, służącej lokalnym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, jak również umożliwiającej współzawodnictwo sportowe. W ramach programu modernizacji infrastruktury sportowej można uzyskać wsparcie na przebudowę lub remont istniejących obiektów, w tym obiektów wykorzystywanych przez kluby sportowe. Ponadto ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki można uzyskać wsparcie na realizację przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu dzieci i młodzieży, w tym także na szkolenia sportowego i współzawodnictwa osób niepełnosprawnych, wsparcie działalności prowadzonej przez podmioty funkcjonujące w lokalnych środowiskach sportowych: kluby sportowe, które stanowią lokalne centra aktywności społecznej oraz miejscem poprawy stanu kondycji fizycznej społeczeństwa.
  9. **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** - obowiązek uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika z art. 4, ust. 1 i 2, art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
  10. **Kredyty komercyjne** – samorząd terytorialny w Polsce ma możliwość skorzystania z różnych źródeł finansowania inwestycji. Ze względu jednak na to, że jednostki samorządu terytorialnego (JST) zaliczone są do sektora finansów publicznych, zdecydowana większość środków finansowych przeznaczonych na realizację podejmowanych przez samorządy inwestycji pochodzi z podatków i opłat lokalnych oraz dochodów związanych z gospodarowaniem mieniem komunalnym, a także redystrybucji środków między budżetem państwa a strukturami lokalnymi. Jednak w przypadku niedoboru środków finansowych, zasady finansowania projektów inwestycyjnych podejmowanych przez gminy dają możliwość ich pozyskania przy pomocy innych sposobów, w tym również komercyjnych instrumentów finansowych. Jedną z tych form jest kredyt bankowy. Miasto Dynów posiada zdolność kredytową, ewentualny dostawca kredytu zostanie wyłoniony w procedurze zamówień publicznych.

VIII. MECHANIZMY WŁĄCZANIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW ORAZ GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

VIII.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PARTYCYPACJI

Podstawowe założenia partycypacji

Ustawa o rewitalizacji¹³ wyraźnie zaznacza, że przeprowadzanie zarówno prac wstępnych, jak i samej rewitalizacji powinno zachodzić w sposób jawny, przejrzysty, z aktywnym udziałem interesariuszy – poprzez opiniowanie - uczestnictwo w konsultacjach i w pracach nad programem rewitalizacji.

Również „Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”¹⁴ podkreśla, że partycypacja społeczna nie powinna ograniczać się jedynie do informacji i konsultacji podejmowanych przez władze lokalne działań, ale także dążyć do współdecydowania i kontroli obywatelskiej. Wiąże się to z włączaniem obywateli na każdym możliwym stopniu tworzenia programów rewitalizacji i realizacji działań w nich opisanych. Dzięki temu możliwe jest stworzenie efektywnego, bo odpowiadającego na potrzeby i oczekiwania interesariuszy, programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji został dopasowany do potrzeb lokalnej społeczności dzięki przeprowadzeniu pogłębionej diagnozy, która uwzględniała perspektywy różnych grup wiekowych, a także dzięki przeprowadzonym warsztatom. Część projekcyjna programu opracowywana była w dużej mierze przez interesariuszy, co skutkować będzie pozytywnym nastawieniem do działań realizowanych w ramach poszczególnych projektów. Aktywny udział różnych grup interesariuszy przewiduje się także w etapach wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W przyszłości partycypacja będzie miała charakter kontroli obywatelskiej.

Główne zasady partycypacji w ramach projektu

Podczas opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji przyjęto następujące zasady dotyczące organizacji i przebiegu partycypacji społecznej:

1. Zaangażowanie społeczności przez cały czas trwania projektu.
2. Włączenie w proces rewitalizacji różnych grup interesariuszy.
3. Równouprawnienie wszystkich uczestników konsultacji.
4. Dwustronny przepływ informacji – koncentracja na dojrzałych formach partycypacji (współdecydowanie i kontrola obywatelska).
5. Wieloaspektowość partycypacji.
6. Jawność przebiegu partycypacji oraz jej efektów.
7. Responsywność i dopasowanie form oraz treści partycypacji do potrzeb interesariuszy.

Główne zasady partycypacji w ramach projektu

Wieloaspektowość procesu rewitalizacji rodzi potrzebę aktywnego udziału wszystkich grup interesariuszy w jego planowaniu. Co do obszaru rewitalizacji różne osoby i podmioty mają bowiem różne potrzeby, preferencje, różne oczekiwania i punkty widzenia. Zaplanowano organizację prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji w sposób umożliwiający aktywne włączenie się grup interesariuszy:

- różnych grup mieszkańców (rodziny z dziećmi, młodzież, seniorzy, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym),
- przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych (m.in. szkół i przedszkoli, MOPS)
- przedsiębiorców i pracodawców,

¹³ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777)

¹⁴ Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Rzeszów 2017

- działacze organizacji pozarządowych (w tym działających w sferze kultury, sportu oraz działających na rzecz dziedzictwa historycznego i tradycji lokalnych),
- przedstawiciele kościołów i związków wyznaniowych.

Szczególną uwagę przywiązywać się będzie do aktywnego udziału bezpośrednich odbiorców działań na obszarze rewitalizacji, a więc jego mieszkańców, właścicieli, zarządców i użytkowników wieczystych nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność na tym terenie. Rewitalizacja wyznaczonego obszaru będzie miała znaczenie dla rozwoju całej gminy, toteż partycypacja będzie mieć charakter otwarty.

VIII.2. TECHNIKI I NARZĘDZIA PARTYCYPACYJNE ORAZ DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE

Działania promocyjno-informacyjne

Informacje o postępach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji były na bieżąco publikowane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Dynów: www.dynow.pl

Niezbędnym etapem przygotowawczym do partycypacji społecznej w przygotowywaniu i wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji jest rozpowszechnianie informacji dotyczących procesu rewitalizacji i zachęcenie mieszkańców do aktywnego udziału w pracach. Dzięki nowoczesnemu kanałowi komunikacji, jakim jest m.in. Internet zwiększono zasięg działań informacyjno-promocyjnych – pozwoliło to dotrzeć do większej liczby mieszkańców.

Badania społeczne

W dniach od 21.02.2017r. do 07.03.2017r. przeprowadzone zostało badanie opinii mieszkańców gminy. Zrealizowano je poprzez metodę mixed-mode, która łączy techniki ankiet papierowych (SAQ) oraz internetowych do samodzielnego wypełnienia (CASI).

Trafność postawionej diagnozy zależy w dużym stopniu od opinii i preferencji mieszkańców. Zebranie ankiet umożliwia także weryfikację i uzupełnienie otrzymanych danych. Wybór obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji w dużej mierze wynikał z uzyskanych w ankietach odpowiedzi. Badanie opinii lokalnych społeczności wytwarza pozytywne nastawienie do samego procesu rewitalizacji i przeprowadzanych w jego ramach prac. Ankiety do samodzielnego wypełnienia pozwoliły na uzyskanie rzeczywistych opinii lokalnej społeczności, bez efektu ankietarskiego, którego ryzyko występuje przy angażowaniu w przeprowadzanie badania ankietów. Dzięki zastosowaniu ankiet internetowych respondenci mogli podzielić się opinią w dogodnym dla nich miejscu i czasie. Dodatkowo, ankiety internetowe wiążą się ze zwiększonym poczuciem anonimowości, co zwiększa poziom szczerości udzielanych odpowiedzi.

Spotkanie konsultacyjne nr 1 - warsztat diagnostyczny

W dniu 14.02.2017 r. w Urzędzie Miasta Dynów odbyło się spotkanie robocze Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023. Celem spotkania było zaprezentowanie członkom Zespołu harmonogramu działań związanych z opracowaniem LPR, zapoznanie z problematyka rewitalizacji oraz przygotowanie warsztatu diagnostycznego zaplanowanego na 05.03.2017r.

Warsztat diagnostyczny odbył się 5 marca 2017 r. o godzinie 17 w Sali narad UM w Dynowie. Podczas spotkania zaprezentowano etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, i podstawowe informacje o samym procesie rewitalizacji. Pokazano również wstępne wyniki diagnozy opierające się zarówno na analizie danych zastanych jak i opracowaniu badań ankietowych. Uczestnicy warsztatów zostali poproszeni o wskazanie obszarów zdegradowanych oraz kolejności, według której powinny być poddane procesowi rewitalizacji, a następnie o wskazanie obszarów do rewitalizacji i scharakteryzowaniu ich pod względem funkcji, jaką pełnią oraz pod względem ich potencjałów.

Warsztaty diagnostyczne są formą jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych, pokrewną metodologii action research. Technika ta ma charakter partycypacyjny i aktywizujący, wykorzystuje efektu synergii, zwiększonej motywacji i poczucia bezpieczeństwa uczestników warsztatów. Przeprowadzenie spotkania umożliwiło uzupełnienie analiz o dane jakościowe. Warsztaty miały charakter otwarty, co pozwoliło na zestawienie różnych punktów widzenia.

W warsztacie uczestniczyło 60 osób. Ponadto po warsztacie do Urzędu Miejskiego wpłynęła petycja od mieszkańców Osiedla Bartkówka dotycząca rozszerzenia obszaru rewitalizacji, którą podpisało 386 osób. Petycja została uwzględniona.

Zdjęcie 1. Warsztat diagnostyczno-projektowy

Źródło: <http://www.dynow.pl/dla-mieszkancow/rewitalizacja/>

Spotkanie konsultacyjne nr 2 – warsztat projektowy

Warsztat strategiczny odbył się 2 kwietnia 2017 r. w Sali narad UM w Dynowie o godz. 17. Stanowił on kontynuację prac podjętych podczas warsztatu diagnostycznego. Na spotkaniu pojawiły się także osoby nieobecne na wcześniejszym spotkaniu, dlatego przypomniano podstawowe informacje o procesie rewitalizacji. Ponadto zaprezentowano wynik poprzedniego warsztatu i analiz opartych o dane zastane oraz petycję mieszkańców Osiedla Bartkówka – wyznaczony obszar zdegradowany i do rewitalizacji. W warsztacie uczestniczyło 25 osób.

Przedstawiono problemy występujące na tym terenie w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Uczestnicy warsztatów zostali następnie poproszeni o określenie wizji obszaru w 2023 r. oraz działań, jakie należy podjąć, by wizję zrealizować. Działania te przyporządkowywane były do poszczególnych sfer rewitalizacji: społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Na zakończenie spotkania zaprezentowano uczestnikom kartę projektów i poinformowano o możliwości wypełnienia w formie papierowej lub elektronicznej.

Dzięki pracy grupowej swoją opinią mogli podzielić się uczestnicy o różnych punktach widzenia, co wpłynęło na weryfikację pojedynczo zgłaszanych propozycji oraz końcowe wypracowanie konsensusu. Warsztaty przyczyniły się także do aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. Dzięki warsztatom finalna część Lokalnego Programu Rewitalizacji – wizja obszaru i projekty do realizacji są efektem wypracowanym przez mieszkańców. Prace odbywały się w partnerstwie między władzami samorządowymi a obywatelami. Do Urzędu wpłynęło 11 kart projektów.

Zdjęcie 2. Spotkanie konsultacyjne II

Źródło: <http://www.dynow.pl/dla-mieszkancow/rewitalizacja/>

Zdjęcie 3. Spotkanie konsultacyjne II

Źródło: <http://www.dynow.pl/dla-mieszkancow/rewitalizacja/>

Konsultacje społeczne – zgłaszanie uwag on-line, papierowo

W dniach 05.03.2017 r. – 19.03.2017 r.. odbyły się konsultacje społeczne obszaru rewitalizacji. Uwagi można było zgłaszać on-line poprzez zakładkę „Rewitalizacja” na stronie internetowej Gminy,

korespondencyjnie za pomocą poczty elektronicznej, a także bezpośrednio w Urzędzie Miasta. Informacje o konsultacjach zostały opublikowane na stronie www Gminy. W ramach ww. form nie wpłynęła żadna uwaga.

W dniach 13.06.2017 r. do 23.06.2017 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu LPR Gminy Miejskiej Dynów na lata 2017-2023. Uwagi można było zgłaszać on-line poprzez zakładkę „Rewitalizacja” na stronie internetowej Gminy, korespondencyjnie za pomocą poczty elektronicznej, a także bezpośrednio w Urzędzie Miasta. W ramach ww. form nie wpłynęła żadna uwaga.

W związku z uwagami Departamentu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w I kwartale 2018 r. został zweryfikowany obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji oraz lista projektów rewitalizacyjnych. Uwagi można było zgłaszać on-line poprzez zakładki „Aktualności” i „Rewitalizacja” na stronie internetowej Gminy, korespondencyjnie za pomocą poczty elektronicznej, a także bezpośrednio w Urzędzie Miasta. Informacje o konsultacjach zostały opublikowane na stronie www Gminy. W ramach ww. form nie wpłynęła żadna uwaga.

VIII.3. ETAP WDRAŻANIA I OCENY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrażanie, monitoring oraz ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie realizowana z możliwie najszerszym udziałem interesariuszy, którzy będą źródłem pełnej informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej oraz o zmianach, które zaszły na podobszarach rewitalizacji. Związane jest to przede wszystkim z koniecznością powodzenia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w długookresowej perspektywie, zwłaszcza w przypadku ograniczenia możliwości finansowania niektórych z nich.

Na powyższym etapie przewidywane są otwarte spotkania z interesariuszami procesu rewitalizacji, a także sprawozdania partnerów z realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Jednocześnie planowane jest badanie ankietowe opinii społecznej na temat realizowanych projektów i efektów ich wdrażania.

IX. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI

Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji jest zadaniem trudnym i skomplikowanym. Ma na to wpływ duża liczba partnerów uczestniczących w jego realizacji oraz multidyscyplinarny charakter przedsięwzięć, które zostały przewidziane do realizacji.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zadaniem własnym Gminy jest m.in. tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji.

Skuteczna realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzona w oparciu o następujące zasady:

1. **Kompleksowość** – realizacja działań i projektów wieloaspektowo, z perspektywy całej gminy; zasada jest weryfikowana na poziomie Programu, a nie pojedynczych projektów.
2. **Koncentracja terytorialna** – LPR realizowany jest na wskazanym obszarze kryzysowym, który charakteryzuje się szczególnymi warunkami w skali gminy. Jednocześnie zachowana jest koncentracja środków na zadania priorytetowe o największych korzyściach społecznych.
3. **Komplementarność** – projekty realizowane w ramach różnych działań i priorytetów wzajemnie się uzupełniają; inwestycje publiczne są realizowane równoległe z projektami wspierającymi i towarzyszącymi partnerów zewnętrznych.
4. **Partnerstwo** – do realizacji LPR włączają się partnerzy społeczni, gospodarczy i instytucjonalni. Warunkiem skutecznego partnerstwa jest otwarta i ciągła komunikacja.
5. **Współpraca** – współdziałanie wewnątrz komórek i jednostek organizacyjnych LPR, pomiędzy partnerami publicznymi, społecznymi i prywatnymi; realizacja zasady dotyczy zarówno ustalania priorytetów, realizacji projektów, jak i mierzenia ich efektów.
6. **Stały monitoring** realizacji programu rewitalizacji i jego ewaluacja.

Główne strony współpracy przy wdrażaniu Programu Rewitalizacji:

1. Poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego Dynów oraz jego jednostki organizacyjne.
2. Zarządy spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.
3. Beneficjenci zewnętrzni odpowiadający za realizację projektów rewitalizacyjnych tj. instytucje kultury, instytucje polityki społecznej, organizacje samorządu gospodarczego, fundacje i stowarzyszenia, lokalni przedsiębiorcy, parafie, osoby prywatne.
4. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
5. Inni interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Głównym celem wdrażania LPR jest budowanie partnerstwa między koordynatorem procesu - Urzędem Miejskim Dynów a innymi podmiotami publicznymi oraz prywatnymi i pozarządowymi działającymi w gminie. Właściwe zarządzanie wdrażaniem wymaga przyjęcia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych prezentowanych poniżej.

IX.1. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA WDROŻENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Dla sprawnego wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zostanie powołany Zespół ds. Rewitalizacji (Projektowy). Będzie on stanowił organ pomocniczy Burmistrza Miasta Dynów do podejmowania decyzji w sprawie wdrażania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017 – 2023”.

Zespół będzie się składał z przedstawicieli władz Urzędu Miejskiego oraz interesariuszy procesu rewitalizacji. Do głównych zadań zespołu należało będzie przede wszystkim koordynowanie wszystkich działań związanych z wdrażaniem Programu, bieżąca ocena i monitorowanie procesu rewitalizacji, reagowanie na wszystkie pojawiające się problemy i wdrażanie środków zaradczych. Ponadto Zespół ds. Rewitalizacji będzie odpowiadał za informacje i promocję wszystkich działań rewitalizacyjnych, będzie czynnie współpracował z osobami wdrażającymi projekty infrastrukturalne i społeczne w Dynowie.

We współpracy przy wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji kluczowa jest komunikacja dwustronna Gmina - mieszkańcy, niewystarczające jest jedynie informowanie lokalnej społeczności,

konieczne jest umożliwienie zainteresowanym aktywnego udziału na każdym etapie procesu rewitalizacji. Realizacja tego założenia nastąpi w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, w skład którego wejdą:

- Burmistrz Miasta – będzie to osoba odpowiedzialna za wdrożenie zapisów LPR. Do głównych zadań będzie należało:
  - zwoływanie spotkań,
  - nadzór nad przebiegiem prac i wdrażaniem LPR,
  - akceptowanie rezultatów cząstkowych i końcowych,
  - rozwiązywanie bieżących i przeciwdziałanie potencjalnym problemom,
  - podejmowanie decyzji o zmianie LPR,
  - reprezentowanie projektu na zewnątrz i promowanie celów, koncepcji, rozwiązań i rezultatów;
- Konsultanci ds. Rewitalizacji - będzie to trzon Zespołu. W jego skład wejdą przedstawiciele Władz Gminy tj. Burmistrz Miasta Dynowa, Skarbnik, Sekretarz. W skład Zespołu zakłada się włączenie pracowników następujących komórek organizacyjnych Gminy: Burmistrz Miasta Dynowa, Referat Inwestycji, Remontów, Gospodarki Przestrzennej, samodzielne stanowisko ds. funduszy unijnych, promocji miasta i turystyki, Referat Rozwoju Gospodarczego Do ich zadań należeć będzie:
  - Działalność informacyjno-promocyjna;
  - Przyjmowanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół;
  - Monitorowanie i ocena stopnia (prowadzenie audytów) realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Audyty będą przeprowadzane w pierwszym kwartale kolejnego roku począwszy od roku 2018 i będą obejmowały całość działań wykonanych w roku poprzednim;
  - Nadzór nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie, w tym także monitorowanie ich wdrażania;
  - Wnioskowanie do Burmistrza Miasta Dynów i Rady Miasta o uzasadnione zmiany w treści LPR;
  - Sporządzenie raportu końcowego na zakończenie horyzontu czasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- Przewodniczący Osiedli, w których zlokalizowany jest obszar rewitalizacji - głównym zadaniem tych liderów jest dbanie o rozwój osiedla, dlatego zasadnym jest włączenie ich w proces rewitalizacji. Do pozostałych zadań przewodniczących osiedli w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji należą:
  - uczestniczenie w spotkaniach Zespołu i reprezentowanie na nich lokalnej społeczności;
  - prowadzenie konsultacji i spotkań w celu pozyskania ich opinii, a także informowaniu ich o działalności Zespołu.

IX.2. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Podstawowymi instrumentami wdrażania LPR są kluczowe przedsięwzięcia, które zostały wyłonione w procesie partycypacji społecznej na etapie programowania.

Zakłada się, że przedsięwzięcia będą finansowane przez poszczególne podmioty ze sfery publicznej, prywatnej i pozarządowej – poszczególnych wnioskodawców przedsięwzięć ujętych w programie. Współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez podmioty z trzech sektorów (publicznego, prywatnego i pozarządowego) będzie wyrazem partnerstwa.

Realizacja projektów będzie również finansowana ze środków UE, jak i środków z funduszy celowych. Zróżnicowanie i zachowanie niezależności źródeł finansowania jest niezbędne w poprawnym zarządzaniu i realizacji projektów rewitalizacyjnych. Za pozyskiwanie informacji dotyczących konkursów organizowanych w ramach programów krajowych, RPO Województwa Podkarpackiego oraz przygotowanie wniosków o dofinansowanie i ich realizację będą odpowiedzialni indywidualnie poszczególni właściciele (wnioskodawcy) przedsięwzięć, znajdujących się w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Wsparcie ekspertów zewnętrznych w przygotowaniu projektów, dokumentacji oraz wniosków aplikacyjnych o współfinansowanie przedsięwzięć z środków zewnętrznych będzie następowało w drodze nawiązywanej indywidualnie współpracy (na własną odpowiedzialność i własny koszt) przez poszczególnych właścicieli (wnioskodawców) przedsięwzięć, znajdujących się w LPR.

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują całą perspektywę czasową LPR. Poniżej prezentowany jest harmonogram realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 56. Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Projekt rewitalizacyjny nr 1: Wzrost dostępności i jakości infrastruktury publicznej na obszarze rewitalizacji w Gminie Miejskiej Dynów w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia		x	x			
Projekt rewitalizacyjny nr 2: Integracja międzypokoleniowa „Doświadczenie i energia”		x	x			
Projekt rewitalizacyjny nr 3: "Pogórzanin" kulturalny rozkład jazdy w zupełnie starym stylu		x				
Projekt rewitalizacyjny nr 4: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym		x	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne

X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ WPROWADZENIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU

Monitorowanie skuteczności działań rewitalizacyjnych jest konieczne z punktu widzenia osiągnięcia celów rewitalizacji, jak również zachowywania efektywności wykorzystania środków finansowych. System monitoringu będzie również wspomagał koordynację działań, ułatwiał zarządzanie nimi oraz wspierał budowanie opartego na odpowiedzialności partnerstwa różnych podmiotów. Podstawą do opracowania systemu monitoringu jest logika interwencji, w której ponoszone nakłady umożliwiają wypracowanie określonych produktów, które z kolei przekładać się mają na rezultaty (skutki bezpośrednie dla bezpośrednich odbiorców) oraz oddziaływanie (skutki długookresowe o bardziej uniwersalnym zasięgu).

Lokalny Program Rewitalizacji podlega ocenie pod względem aktualności jego założeń, a także postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Monitoring Programu ma na celu wykrywanie nieprawidłowości oraz podejmowanie działań naprawczych. Odpowiedni system monitorowania i ewaluacji Programu Rewitalizacji zapobiega ewentualnej dezaktualizacji jego założeń. Ocena skuteczności Programu nastąpi w oparciu o wartości wskaźników, które zostały przyjęte jako mierniki przeprowadzania procesu rewitalizacji. Wskaźniki wykorzystane w celu monitorowania procesu rewitalizacji powinny spełniać następujące warunki:

- **Trafności** - czyli dostosowanie wskaźnika do charakteru przedsięwzięcia i oczekiwanych rezultatów jego realizacji;
- **Mierzalności** - powinny być wyrażone w wartościach liczbowych, umożliwiających ich weryfikację;
- **Wiarygodności** - czyli takie zdefiniowanie wskaźnika, które nie powoduje trudności z jego weryfikacją;
- **Dostępności** - powinny być łatwe do wygenerowania.

Badanie efektów wdrażania nastąpi na podstawie dwóch rodzajów wskaźników: wskaźnika produktu oraz rezultatu. Wskaźniki wyróżniono zgodnie z metodologią badania efektów wdrażania stosowaną przy tworzeniu dokumentów o charakterze strategicznym oraz programowym. Wskaźniki produktu odnoszą się do wszystkich produktów, które powstały w trakcie realizowania Programu oraz w rezultacie wydatkowania przyznanych środków. Mierzony jest w jednostkach rzeczowych. Natomiast wskaźnik rezultatu dotyczy efektów działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizowania Programu. Informuje o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wcielenia w życie danego przedsięwzięcia. W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki produktu projektów planowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji, a także wskaźniki rezultatu w celu monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 57. Wskaźniki monitoringu LPR i przedsięwzięć

Sfery	Cel strategiczny	Wskaźnik	Rodzaj	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło
społeczna	Poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Rezultat	9,95	9,50	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	Rozwój zasobów technicznych oraz zachowany ład przestrzenny i estetyka miasta	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Rezultat	17,6%	17,3%	Urząd Miasta w Dynowie

Sfery	Cel strategiczny	Wskaźnik	Rodzaj	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło
gospodarcza	Wykorzystany potencjał turystyczny i historyczny dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar miejski	Rezultat	7,37	7,70	Urząd Miasta w Dynowie
środowiskowa	Rozwój zasobów technicznych oraz zachowany ład przestrzenny i estetyka miasta	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Rezultat	17,6%	17,3%	Urząd Miasta w Dynowie

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźniki produktu i rezultatu na poziomie projektu będą monitorowane w trakcie realizacji projektu raz na kwartał oraz po zakończeniu projektu, natomiast wskaźniki rezultatu i produktu dla programu będą monitorowane raz na rok.

Wskaźniki oddziaływania to długofalowe skutki podjętych interwencji i prowadzonych działań dla obszaru w szerszym kontekście czasowym i przestrzennym. Osiągnięcie wskaźników oddziaływania jest faktycznie poza kontrolą instytucji wdrażających program. Jest to spowodowane tym, że poza realizowanymi przedsięwzięciami istnieje wiele czynników makrospołecznych i makroekonomicznych, które mają wpływ na ogólną sytuację w Programie tj. jego strukturę demograficzną, system gospodarowania i strukturę gospodarki, dochody ludności i tym podobne.

Monitoring i ocena realizowanych działań pozwolą na wprowadzanie koniecznych korekt w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości oraz zmian zachodzących w społeczności lokalnej i przestrzeni. Zmiany mogą wynikać bezpośrednio z wyników monitoringu. Wnioskować o nie mogą także członkowie Zespołu Projektowego, jeśli zmiany te wynikają z uwarunkowań zewnętrznych. Każda zmiana Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga jednak zatwierdzenia przez uchwałę Rady Miasta.

Monitorowanie metodą jakościową będzie odbywało się za pomocą danych jakościowych mierzących skuteczność prowadzonych działań, tj. systematycznym prowadzeniu badań społecznych (wywiadów, spotkań) z odbiorcami rewitalizacji.

W ramach LPR będą prowadzone audyty, które pozwolą na ocenę stopnia jego realizacji oraz sformułowanie rekomendacji zawierających możliwe kierunki zmian (zgodnie z wynikami oceny). Za przeprowadzenie audytów będzie odpowiadał Burmistrz. Będą one dokonywane w pierwszym kwartale każdego roku poczynając od roku 2018.

Narzędziami monitoringu i ewaluacji LPR będą także okresowe otwarte spotkania organizowane przez Urząd Gminy dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, a także sprawozdania partnerów rewitalizacji dotyczące realizowanych przez nich przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Okresowe sprawozdania dotyczące realizacji LPR będą przedkładane do akceptacji Burmistrza oraz zamieszczane na stronie internetowej i BIP Urzędu Miejskiego.

W przypadku zaistnienia potrzeby aktualizacji Zespół zgłosi wniosek do Burmistrza, a ten przedłoży projekt do uchwalenia przez Rady Miasta. W proces aktualizacji LPR będą zaangażowani wszyscy interesariusze rewitalizacji, którzy będą informowani na bieżąco o przebiegu procesu wdrażania i monitoringu LPR. Aktualizacja programu zostanie dokonana zgodnie z obowiązującymi w danym momencie wytycznymi oraz regulacjami prawnymi.

Materiał zebrany w procedurze monitoringu będzie podstawą do przeprowadzenia oceny (ewaluacji) skuteczności działań rewitalizacyjnych zarówno po ich zakończeniu (ewaluacja ex-post), jak również w wyznaczonych momentach jej realizacji (ewaluacja mid-term).

Ocena (ewaluacja) procesu rewitalizacji jest sformalizowaną oceną stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji w danej chwili i będzie dokonywana w oparciu o odpowiednio zaplanowane badania społeczno-ekonomiczne, które będą dotyczyły w szczególności następujących kryteriów:

- skuteczności i efektywności procesu rewitalizacji,
- użyteczności, trwałości i trafności osiągniętych rezultatów.

Do oceny będą miały zastosowanie oparte na wytycznych Komisji Europejskiej poniższe kryteria:

- trafność (ang. relevance) – czy cele rewitalizacji odpowiadają potrzebom beneficjentów (różnych grup mieszkańców, przedsiębiorców)?
- efektywność (ang. efficiency) – czy działania rewitalizacyjne są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów?
- skuteczność (ang. effectiveness) – czy wdrażanie działań rewitalizacyjnych przyczynia się do realizacji założonych celów strategicznych?
- użyteczność (ang. utility) – czy realizacja działań rewitalizacyjnych przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb beneficjentów i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów? Czy beneficjenci faktycznie korzystają z efektów działań? Czy pojawiają się niepożądane, negatywne efekty uboczne realizowanych działań?
- trwałość (ang. sustainability) – czy pozytywne skutki działań rewitalizacyjnych mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Procedura monitorowania i oceny:

Tabela 58. Kroki w procedurze monitorowania i oceny

Pozyskiwanie i dokumentowanie danych		Zakres monitoringu
1.	Gromadzenie danych i ich weryfikacja	
2.	Porównywanie danych ze wskaźników z zakładanymi wartościami planowanymi (o ile zostały określone)	
3.	Przeprowadzenie badań opinii mieszkańców, opracowanie raportów	
4.	Opracowanie wniosków na podstawie wskaźników monitoringu oraz badań opinii	Zakres oceny
5.	Udostępnienie wniosków z oceny	
6.	Weryfikacja i aktualizacja Programu, w tym działań rewitalizacyjnych	Wykorzystanie wyników oceny
7.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych w ramach aktualizacji Programu	
8.	Realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w Programie	

Źródło: Opracowanie własne

Organem odpowiedzialnym za wprowadzanie modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu jest Rada Miasta, która będzie to czyniła to na wniosek Burmistrza. Burmistrz może wystąpić z wnioskiem podjętym na skutek analizy raportów opracowywanych okresowo na podstawie wyników monitoringu LPR i sytuacji w gminie.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji LPR, stwierdzone zostanie osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada Miasta powinna uchylić uchwałę w sprawie LPR w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza. Jednakże Program nie może być uchylony w wymaganym okresie zachowania trwałości produktów będących wynikiem zrealizowanych przedsięwzięć w ramach dofinansowania z środków RPO Województwa Podkarpackiego lub programów krajowych.

XI. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W dniu 28.06.2017 r. Burmistrz Miasta Dynów otrzymał pismo z PPWIS w Rzeszowie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023”. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu wniosku Burmistrza Miasta Dynów z dnia 20.06.2017r. w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023”, uzgadnia w zakresie sanitarno-higienicznym odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023”.

W dniu 28.07.2017 r. Burmistrz Miasta Dynów otrzymał pismo z RDOŚ w Rzeszowie, w którym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie stwierdził: „Odpowiadając na pismo z dnia 20 czerwca 2017 r., w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Dynów na lata 2017-2023”, działając w trybie art. 47 i art. 57 ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.), a także uwzględniają zakres i charakter działań w przedmiotowym projekcie dokumentu, informuję, iż dla ww. projektu Programu, nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.”

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w mieście Dynów wraz z dynamiką zmian na lata 2014 - 2016.....	5
Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych (wiek przedprodukcyjny, produkcyjnym i poprodukcyjnym) w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	6
Tabela 3. Współczynnik obciążenia demograficznego wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	8
Tabela 4. Liczba bezrobotnych ogółem, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy oraz nieposiadających wykształcenia średniego w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	10
Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	12
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem oraz liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	14
Tabela 7. Liczba złożonych wniosków w ramach 500+ na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 100 mieszkańców w mieście Dynów w 2016 roku.....	15
Tabela 8. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	17
Tabela 9. Liczba wydanych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	18
Tabela 10. Statystyki dotyczące jednostek oświatowych w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	21
Tabela 11. Wyniki egzaminów 6-klasisty w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	21
Tabela 12. Liczba aktywnych czytelników bibliotek w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014, 2015 i 2016.....	21
Tabela 13. Liczba organizacji pozarządowych oraz liczba członków tych organizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	23
Tabela 14. Frekwencja podczas wyborów samorządowych w mieście Dynów w 2014 roku.....	25
Tabela 15. Powierzchnia gruntów w mieście Dynów.....	26
Tabela 16. Powierzchnia nieruchomości we własności Gminy Miejskiej Dynów w 2015 i 2016 roku.....	27
Tabela 17. Wartość składników majątkowych będących własnością Gminy Miejskiej Dynów wraz z dynamiką zmian w 2015 i 2016 roku.....	27
Tabela 18. Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów administracji w mieście Dynów.....	28
Tabela 19 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów kultury w mieście Dynów.....	30
Tabela 20 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od Ochotniczych Straży Pożarnych w mieście Dynów.....	32
Tabela 21 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów oświaty w mieście Dynów.....	34
Tabela 22 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów sportu w mieście Dynów.....	35
Tabela 23 Wykaz punktów adresowych w odległości 500m od podstawowych punktów zdrowia w mieście Dynów.....	37
Tabela 24 Wykaz usług społecznych wraz z oceną w mieście Dynów.....	38
Tabela 25. Długość oraz powierzchnia dróg do remontu – w mieście Dynów w 2016 r.	40
Tabela 26. Zabytki w mieście Dynów.....	41
Tabela 27 Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 rokiem oraz ich procent w ogólnej liczbie budynków w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	41
Tabela 28 Liczba lokali komunalnych wraz z oceną w mieście Dynów w 2016 roku.....	43
Tabela 29. Liczba budynków użyteczności publicznej, dostosowanych do osób niepełnosprawnych wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	43
Tabela 30. Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	45
Tabela 31. Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w 2014, 2015 i 2016 roku wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	47
Tabela 32. Liczba podmiotów gospodarczych REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	49
Tabela 33. Liczba aktywnych i wykreślonych podmiotów CEIDG w latach 2014, 2015 i 2016 wraz z dynamiką zmian w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	50
Tabela 34. Azbest pozostały do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w mieście Dynów w latach 2014,2015 i 2016.....	53
Tabela 35. Delimitacja obszaru zdegradowanego dla sfery społecznej – porównanie wskaźników do wartości dla miasta. Oznaczenia: 1 – degradacja, 0 – brak degradacji.....	65
Tabela 36. Delimitacja obszaru zdegradowanego dla sfery gospodarczej, środowiskowej i technicznej – porównanie wskaźników do wartości dla miasta. Oznaczenia: 1 – degradacja, 0 – brak degradacji.....	68

Tabela 37. Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy we wszystkich sferach.....	71
Tabela 38. Porównanie wartości wskaźników dla obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do wartości.....	77
Tabela 39. Ocena przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji.....	80
Tabela 40. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze technicznej.....	80
Tabela 41. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze gospodarczej	80
Tabela 42. Porównanie wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sferze środowiskowej	81
Tabela 43. Struktura celów strategicznych i operacyjnych w poszczególnych podsystemach	88
Tabela 44. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 1	89
Tabela 45. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 2	91
Tabela 46. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 3	92
Tabela 47. Projekt rewitalizacyjny nr 1	94
Tabela 48. Projekt rewitalizacyjny nr 2	97
Tabela 49. Projekt rewitalizacyjny nr 3	100
Tabela 50. Projekt rewitalizacyjny nr 4	102
Tabela 51. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne uzupełniające nr 1: Widowisko plenerowe „Dynowskie Sobótki”	103
Tabela 52. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych z celami LPR.....	106
Tabela 53. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych z celami LPR 2007-2013.....	107
Tabela 54. Komplementarność źródeł finansowania	109
Tabela 55. Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	113
Tabela 56. Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	124
Tabela 57. Wskaźniki monitoringu LPR i przedsięwzięć.....	125
Tabela 58. Kroki w procedurze monitorowania i oceny	128

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Płeć respondentów	56
Wykres 2. Wiek respondentów	57
Wykres 3. Liczba lat zamieszkiwania w Gminie.....	57
Wykres 4. Status zawodowy respondentów	57
Wykres 5. Wykształcenie.....	58
Wykres 6. Miejsce zamieszkania.....	58
Wykres 7. Ogólna ocena życia w gminie	59
Wykres 8. Wskazanie najpoważniejszych problemów społecznych Gminy Miejskiej Dynów	59
Wykres 9. Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze problemy środowiskowe Gminy?.....	60
Wykres 10. Jakie są Państwa zdaniem problemy gospodarcze w Gminie?	60
Wykres 11. Najważniejsze problemy dotyczące budynków i budowli w Gminie	61
Wykres 12. Ocena konieczności wdrożenia programu żywienia społeczno-gospodarczego.....	62
Wykres 13. Wskazanie grup społecznych, które powinny być głównymi odbiorcami działań	62

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Lokalizacja wykroczeń z portalu Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa.....	20
Rysunek 2 Lokalizacja miasta Dynów	26
Rysunek 3 Mapa podstawowych punktów usług społecznych w mieście Dynów	28
Rysunek 4 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów administracji w mieście Dynów	29
Rysunek 5 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów kultury w mieście Dynów	31
Rysunek 6 Mapa buforów odległości od Ochotniczych Straży Pożarnych w mieście Dynów	33
Rysunek 7 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów oświaty w mieście Dynów	35
Rysunek 8 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów sportu w mieście Dynów	36
Rysunek 9 Mapa buforów odległości od podstawowych punktów zdrowia w mieście Dynów	38
Rysunek 10. Obiekty użyteczności publicznej dostosowane do osób niepełnosprawnych.....	45
Rysunek 11. Rozkład stężeń średniorocznych (po lewej) i rozkład liczby dni z przekroczeniem dobowego poziomu (po prawej) pyłu PM10 na terenie powiatu rzeszowskiego w 2015 r. – wyniki modelowania.....	52
Rysunek 12. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 (po lewej) i benzo(a)pirenu (po prawej) na terenie powiatu rzeszowskiego w 2015 r. – wyniki modelowania	53
Rysunek 13. Występowanie form ochrony przyrody na terenie Miasta	55
Rysunek 14. Struktura rezultatów LPR.....	87
Rysunek 15. Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych	105

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1. Warsztat diagnostyczno-projektowy.....	119
Zdjęcie 2. Spotkanie konsultacyjne II	120
Zdjęcie 3. Spotkanie konsultacyjne II	120

131

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

